

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo tuzemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom: ==

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljanje prejeto mesečno K 1.70

SLOVENEČ

Inserati: ==

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice: ==

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrsko poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 22 strani.

Naša Velika noč.

Peli bodo zvonovi po Zagrebu veselo vstajenje, a žalostno bodo odmevali v srcih hrvaškega ljudstva. Oni mož, ki si je svojčas kot ban na Hrvaškem stekel ime krvnika, je pravkar poveril svojemu hlapcu, ki nosi zdaj bansko čast, absolutno oblast, da stori vse, kar hoče. Hrvaško ljudstvo je v zahvalo za to, da si je svobodno izbralo Habsburžane za svoje vladarje, da je s tem činom pomnožilo velikost in slavo države, da jo je branilo pred azijskim navalom, da je zanj v globoki zvestobi svojo kri prelivalo in ostalo prestolu zvesto, dočim so Ogrji zgrabili za meč, da pretrgajo svojo zvezo z vladarsko hišo, Hrvati so zdaj v zahvalo za to iz rok ogrskega ministrskega predsednika dobili velikonočni piruh v obliki ukinjenih ustavnih pravic . . . Kakšna usoda! Tako daleč je dospel v naši monarhiji po dvesto letih narod, ki je mislil, da bo pod njeno zaščito dosegel večje blagostanje! Pred dvesto leti so svobodno izvolili kralja, danes nimajo ustave, ampak za bana človeka, ki je pripravljen in ima oblast, s kruto silo zadušiti najmanjši pojav ljudske volje.

Kaj čuda, da se moremo spričo tega le z največjo grenkobo v srcu vmisliti v veliki praznik, ki ga ves krščanski svet danes obhaja. Za naše sosede Hrvate je še Veliki petek, devajo jih v grob in preden straži čuvaj, da ne bi pokopanec vstal. S silo hoče pešica gnjusnih izdajalcev doseči, da bi se izvolili na Hrvaškem prodanci, ki naj bi predstavljali sabor, kateri bi se proglasil za slepo orodje v rokah Mažarov, potlačil svoje lastno dostojanstvo in pravice hrvaškega kraljevstva in bi ponižal Hrvaško v ogrski komitat. Nekaj z Judeževimi srebrniki podkupljenih kreatur hoče, da bi se vzdrževala še nadalje tista finančna skupnost, ki dovoljuje Ogrom bogastvo Hrvaške izrabljati zase, ljudstvo pa izsesovati in z milijoni hrvaškega kmeta rediti ogrsko velikaštvo in ogrsko židovsko industrijo. In če bi mogli, bi ta ubogi narod iztrebili z lica zemlje.

Danes ni čas, da bi razmišljali, koliko je hrvaško ljudstvo svoje strašne nesreče samo krivo. Pravzaprav ne hrvaško ljudstvo, ker to je še do nedavna bilo na molk obsojeno in ni pomenjalo dosti več kot mila živina, ki vleče plug in zoblje, kar mu gospodar milostno pod gobec natrese, ampak hrvaško velikaštvo, privilegirani stanovi, ki so se leta 1790. iz sebičnih na-

menov Ogrom sami prodali. Pustimo danes to! Danes je položaj drugačen. Ljudstvo se je svojih ustavnih pravic že začelo zavedati, tudi hrvaški kmet hoče in teži iz svojega dosedanjega stanja višje in oživila je stranka prava v duhu modernega demokratskega programa. Danes je kaj takega kakor je suspendiranje ustave in imenovanje nekega Cuvaja za kraljevega komisarja nekaj nečloveškega in pomenja najhujši udarec v obraz hrvaškemu ljudstvu.

En sam moment hočemo poudariti: Na Ogrskem je grof Khuen izzval konflikt s krono z motivacijo, da mora braniti ustavne pravice ogrskega parlamenta in se še zdaj proglašja za najodločnejšega branilca ustave, ki se je kroni udal le zato, da zabrani usodne posledice eventualnega vladarjevega odstopa, v istem hipu pa taisti Khuen na Hrvaškem ukinde ustavo in uvede absolutizem!

Spričo takih dogodkov se pač ni čuditi, ako se slišijo glasovi, je li sploh še kaj pravice pri nas, ali zvestoba sploh kaj velja, ali je pri nas udanost sploh še čednost? Puntarji, ki bi prestol rajši danes kakor jutri prevrnili, imajo vso oblast v rokah, če jim pa vladar kaj odreče, se maščujejo nad vladarju najbolj zvestimi podaniki. Mažari so morali opustiti svoje brambnim predlogom sovražno stališče, zato pa smejo še bolj pritiskati Hrvate. Če bi se ne premočevali, ker se moramo, bi morali zapisati grenke besede, besede črne in polne divjega srda.

Vendar pa ni bila še nikoli hladnost in treznost bolj na mestu kakor je zdaj. Z vpitjem, demonstracijami, nepremišljenimi izlivi sicer upravičenega razburjenja se ne bo ničesar doseglo. Na našem slovanskem jugu je zavel spomladanski dih, velikonočno razpoloženje, novo življenje, nova epoha probuje slovenskega in hrvaškega juga. To bi Khueni, Cuvaji in drugi naši sovražniki radi v kali zamorili. A ne bodo. Kajti vstajanje jugoslovanskih narodov v naši državi ni hipen pojav, marveč sad dolgega dela, ki je poglajalo že globoke korenine. Ne bodo jih izrvali. In tudi to vemo Slovenci in Hrvati, da nismo sami. Vsi poštjeni elementi v naši državi dobro vedo in čutijo, da tako ne sme iti dalje. Khuen bo šel in šel bo Cuvaj. Tisti, ki vodijo državo, pa bodo spoznali, da smo Slovenci in Hrvati vredni druge usode. Bodo, ker morajo. Bog varuj, če ne bi! Bil bi to pogin in poguba za vse.

Veselo Alelujo!

Krščanstvo in socialna demokracija.

Dve največji sili, ki se borita sedaj na svetu za nadvlado, sta krščanstvo in socialna demokracija. Obe sta dve družabni obliki, da, redanja veda ju stavi celo drugo poleg druge kot neko raznim časom in razmeram odgovarjajoče gibanje za osvoboditev in osrečitev ljudstva. Na prvi hip bi utegnil kdo res misliti na kako sorodnost med tema orjaškima prikaznima človeške družbe, a kdor globlje vidi, bo priznal, da je vsako primerjanje bedarija in smelost. Prepričan socialni demokrat je nehal biti katoličan in prepričan katoličan ne more biti prepričan socialni demokrat.

Krščanstvo in socialna demokracija se razlikujeta po svojem izvoru, namenu, sredstvih, delovanju, in uspehih.

Izvor krščanstva, krščanske družbe, katoliške cerkve je popolnoma drugi kakor socialne demokracije. Cerkev je božje delo, božjega izvora; svojo nalogo bo izpolnjevala do konca časov, kdor ž njo drži, stoji na neomajljivem fundamentu, ki mu zob časa ne more blizu. Socialna demokracija je pa človeško delo in se ž njo ne more meriti. Kakor vsako človeško organizacijo, tako bodo tudi njo odnesli valovi časa in jo pod seboj pokopali z njenimi obljubami vred.

Namen krščanstva oziroma cerkve je prenovitev človeške družbe v Kristusu, prenova človeka po evangeliju, obnovitev božjega kraljestva na zemlji. Namen, ki ga cerkev zasleduje, je nadnaraven, sreča »onstran groba«. Poleg tega glavnega cilja ima pa cerkev tudi postranski zemeljski cilj, pospeševati telesno blagostanje človeka. Te naloge se je cerkev tudi vsikdar zavedala in jo tudi vršila posrednje in neposrednje. Kje imate v celi zgodovini kako tako napravo, ki bi pokazala toliko požrtvovalnosti, toliko mučenika, ki je toliko milijard človeštva vzgojila, jih s srečo navdala, cele družabne sloje iz sužnosti izvlekla, bedo in bolelost lajšala? Krščanstvo je vera dobrih del in ljubezni. Cerkev je za telesno blagostanje tisočkrat več storila in stori še danes kakor vse človeške in državne dobrodnele naprave s socialno demokracijo vred. Cerkev nas opominja k vsem dobrim delom, ki služijo časnemu

in večnemu blagru človeške družbe, k tistim, ki so potrebna, smo pa naravnost vezani po njenih postavah tako, da vesten katoličan še svojo socialno dolžnost sam stori in ni treba zanj od strani oblasti nobene sile.

Silno veliko stori krščanstvo za telesni blagor človeške družbe tudi s svojim vplivom na državo. Na eni strani se morajo predstavniki oblasti ravnati po načelih pravičnosti in ljubezni, na drugi strani pa morajo državljani čuvati državni red in ga podpirati.

Socialna demokracija pravi, da je njen namen pospeševati blaginjo ljudstva; nadnaravni namen krščanstva pobija. »Vera je privatna stvar, nebesa prepuščamo vrabem.« Tem načelom primerno tudi dela. Voditelji socialne demokracije so vsi brezverci in delajo neprenehoma na pogin in razpad cerkve. Socialna demokracija pospešuje odpad od cerkve, dela na to, da se veronauk iz šol izbacne, razporeka uvede in loči cerkev od države. Voditelj socialne demokracije je rekel: Na verskem polju hočemo brezverstvo. S takim postopanjem pa podira socialna demokracija tudi zemeljsko srečo. Za človeka, ki je odtrgan od večnih ciljev, ki Boga sovraži, je tudi zemeljska sreča ničeva in prazna in je samo predstopnja večne propasti. Resničen blagor človeka ne more obstati brez pravega srčnega veselja; zato je med socialno-demokratskimi voditelji tudi toliko samomorov. Sovražstvo božje uniči slednjič tudi zemeljsko srečo. »Ljudstvo in kraljestvo, ki Tebi ne služi, bo propadlo.« (Izaija 60, 12.)

Bistven razloček med socialno demokracijo in krščanstvom leži dalje v sredstvih, ki jih uporabljata in delovanju, ki ga razvijata. Sredstva, ki jih cerkev uporablja, so večidel nadnaravna; od strani cerkve milost in zakramenti, od naše strani pa vera v Kristusa, upoštevanje božje postave in posluževanje zakramentov. Pa tudi naravne moči, kakor so talenti, spretnost, pridnost, pa tudi delovanje naših čutil se neizmerno dvigne in plemeniti s tem, da postanejo nadnaravna. Delovanje socialne demokracije pa obstoji večidel v razdiranju. Socialna demokracija spodkopava vero v Boga, nedelja ji je dan zabave, podira avtoriteto države in očeta, pridiguje revolucijo, oznanja svobodno ljubezen, odstranitev urejenega zakonskega življenja in dela z lažjo in obrekovanjem.

LISTEK.

Vrnitev.

(Poljska velikonočna slika. Spisal dr. Leopold Lenard.)

Ko se je v Podvolčiskih presedel v avstrijski železniški voz, je še enkrat pogledal v svoj ruski potni list in se nasmešnil.

Pomladil se je naenkrat za celih osem let! Tako stoji tukaj zapisano črno na belem.

Osem let je preživel v Jakutski guberniji v Sibiriji, slednjič so mu pa sporočili, da je pomiloščen in svoboden ter gre lahko kamor hoče, samo v sveti ruski državi ne sme prebivati nikdar več, da ne bi mu spet kdaj prišlo na misel kaliti njenega miru. Dali so mu potni list in ga spremili prav do avstrijske meje, potem pa izročili božjemu varstvu. V potnem listu so navedli natančne podatke njegovega življenja, popolnoma prečrtali so mu pa zadnjih osem let njegovega življenja, katera je preživel v Jakutski guberniji v Sibiriji, tako da je sedaj uradni postelja za osem let mlajši, kakor je pa bil v resnici.

Dvajset let je preživel v Varšavi v varstvu svoje rodbine, nato je preživel osem let v Jakutsku v varstvu ruske Ogra-

ne, sedaj se pa nahaja spet pod svobodnim solncem in v božjem varstvu.

Voz drvi dalje, dalje po tihi podoljski ravnini, potrj na duhu, zlomljen na zdravju, postaran vsaj za osem let, sedi v železniškem vozu, tujec med tujci, brez sredstev in brez sveta. Na stroške gosudarja vse Rusije je prišel do meje, njegovi so trpin v vjetništvu so po kopejkah, katere so si pristradali, zložili nekaj rubljev za na pot. Toda, saj se nahaja v božjem varstvu in prijetno čuvstvo, da ga objema spet poljska zemlja, mu ogreva dušo.

Popotniki vstopajo in izstopajo in se menjavajo neprenehoma. Večinoma so izseljenci, ki gredo za delom »na Sase« pločit tujcu zemljo in mu množit bogastvo in zvijati bič, s katerim bo potem tujec tepel njegov narod. Veliko zdrave in najplemenitejše poljske krvi je že vsrebala mrzla Sibirija, toda sedaj se je takoj dvignilo vprašanje v njegovi duši:

Katera rana je bolj krvaveča in kateri volkodlak srebile poljskemu narodu več zgradke krvi: Sibirija ali izseljeništvu proti zahodu?

»Kaj početi? Kaj početi?«

Domislija se mu je takoj razgrela in čustvo mu je tako zakipelo, da je med tem popolnoma pozabil na svojo lastno usodo. Vzbudil ga je glasen hrup govorice njegovih sopotnikov, ki so se odbijale v njegova ušesa. Poleg njega so sedeli po obeh stra-

neh Judje in govorili glasno v svojem žargonu in mahali z rokami. Veliko jih ni razumel, toda spoznal je, da govore o jajcih in teletih, o žganju in o žitni letini. Ugibajo in barantajo in dele med sabo dobičke ljudskih pridelkov. Naenkrat je pa prevpilo vse glasno kričanje nekih rusinskih mladeničev iz drugega oddelka. Glasno govorjenje se je izpremenilo v kričanje, potem je pa prevpilo vse vrisčeče petje:

»Mi Hajdamaki,
vsi smo enaki
in poljsko namo mi črtimo vsi!
Šli so dedje v muke,
kaj naj strah bo vnuke,
Za Ukraino naj se lije kri!
V kri že namočeni
noži posvečeni — — — —

Dalje ni mogel poslušati. Nagnil se je k oknu in pričel gledati po tihi, nepregledni ravnini.

»Kje je Poljska! Kje je Poljska!

Ali se nahaja samo še v zgodovinskih knjigah in starih pripovedih, v mrtvih kamnih in tihih grobovih?«

Onkraj meje je hotel zagledati Poljsko, o kateri je sanjala duša v njegovi mladosti in za katero je koprnel osem let v mrzlem Jakutsku. Toda te Poljske ne more zagledati, in ne more. Na tistem je segel v hlačni žep in čestel, koliko mu še ostaja krajcarjev, ter izračunal, da si še lahko

kupi časniki in mu bo ostalo še dovolj za skromen obed. Jutri bo pa že stal v kraljevem gradu Krakovu pod vnožjem starodavnega Vavla, in ta misel ga je navdala s tako toploto, kakor da bi se spomnil na očetov dom.

»Krakov ne more zapustiti svojih otrok, ki so v mrzli tujini toliko let hrepeli za staro Poljsko!«

Kupil si je časnik in pričel čitati, čital je in čital, čelo se mu je gubanilo, oči so se mu izbočile, ustnici stisnili. Čital je in čital, toda mnogo ni mogel razumeti, kar je pa razumel, ga je navdajalo z grenkobo. Iskal je in iskal, da bi našel nekaj mogočnega, nekaj silnega, kar bi pretreslo njegovo dušo in zavalovalo njegovo kri, a tu je čital o obstrukciji v državnem zboru in o dolgočasnih govorih, o neki umazani politični pravdi in neko zabavljanje, da ni razumel čez koga in zakaj.

»In to naj bo veliki zvon nove Poljske!«

Njegovo srce je potrebovalo popolnoma drugačne melodije, zdel se je samemu sebi kakor človek, ki vstaja iz groba, v katerem je spal dolgo, dolgo let.

Tako ne vstajajo mrtvi! Pokati morajajo skale, gore se morajo tresli, naj se potemni nebo, razlegajo naj se gromi in treski, angel naj stopi z mogočno trobento z višav, vsi zvonovi naj zadone, orgle naj zabučé, začri naj spev ne-

In uspeh krščanstva? Krščanstvo vedno osigura vestnemu kristjanu nadnaravni cilj, pomaga mu pa tudi do zemeljskega uspeha, seveda do nepopolnega, kakor je sploh vse na svetu nepopolno. Krščanstvo je zboljšalo družabne razmere, premostilo prepad med bogatimi in ubogimi, med močnim in ženo. Ljudje so celo premoženje razdelili med uboge, dočim se od socialno-demokratskih voditeljev kaj takega še ni slišalo. Krščanstvo je prineslo na svet relativno srečo in napravi človeka tudi v skromnih razmerah zadovoljnega. Veliko jih je, ki gredo v smrt kakor na svatovščino. Krščanstvo je cela ljudstva poplenilo in jim ustvarilo tudi materialno kulturo.

Kakšni so pa sadovi socialne demokracije? Majhni, zelo majhni. Zboljšanje delavskih razmer bi se tudi brez njih izvedlo. Veliko socialnih reform, kakor delavsko varstvo v Nemčiji, se je izvedlo proti njihovi volji in preko njih. Ali se je v prid delavskemu ljudstvu sploh kaka stvar izvedla, kjer bi drugi faktorji ne sodelovali? Pač pa je socialna demokracija na drugi strani rodila veliko zla: pretirani boj in sovražstvo med stanov, pravno propalost, posurovljenje srca in pogreznje v materializem, to so njeni sadovi in uspehi.

Med krščanstvom in socialno demokracijo je torej popolno nasprotje; v izvoru, v namenu, v sredstvih, delovanju in uspehih. Zato se ti dve družabni obliki sploh ne dasta primerjati z ozirom na njuno vrednost. Socialna demokracija nima sploh nobene vrednosti, ker je zabloda od prave poti do resnične sreče človekove. S tem ni seveda rečeno, da ta položaj vsak, ki sledi njeni zastavi, spozna. Na tisoče jih je, ki so zraven z dobro voljo in v dobri veri. Socialnodemokratski praktični sistem kot tak je pa zmoten in za človeka, ki ima vero v krščanstvo, popolnoma nesprejemljiv.

Ker smo že pri tem, moramo tukaj opozoriti na neko napačno naziranje, ki se širi med nami o vrednosti raznih ver, na zmoto, ki posebno socialni demokraciji prav hodi. So ljudje, ki pravijo: Tista vera je najboljša, ki prinaša največ zemeljskih dobrot. Tako se sodi tudi krščanstvo samo po svojih socialnih uspehih za časno blaginjo človeške družbe in nekateri ljudje se pote, da bi dokazali, da je katoliška cerkev največ k temu pripomogla.

To načelo priča, da nimajo ljudje pravega pojma o nalogah verstva. Stavke, da je tisto verstvo najboljše, ki prinaša največ časnih koristi, bi veljale tedaj, ko bi bila cerkev le človeška naprava, ustanovljena samo za časne cilje. Krščanstvo ima pa večjo, globljo nalogo, katero smo že zgoraj omenjali. Glavna naloga cerkve je, učiti resnico in ljudi navajati k večnemu cilju. Najboljša vera je tista, ki je najbolj resnična in ki k temu cilju vodi. Če in v koliko tudi časno blaginjo pospešuje, to je postranska stvar. Če bi bilo omenjeno načelo merodajno za resničnost in vrednost verstva, bi bilo judovsko verstvo pravo, ker je primeroma največ judov bogatih. Če so pa ti ljudje najbolj poštene, je pa vprašanje! Kdor vzame časno blaginjo za merilo o vrednosti verstva, se mu bo primerilo kakor znani šoli v Manheimu na

Nemškem. Tam je zapisala večina protestantskih učencev v nekem sestavku, da nima protestantsko verstvo zanje nobene vrednosti, ker je ne morejo porabiti za njih delo (»denn für unser Geschäft können wir sie nicht brauchen«).

Vpričo teh dejstev zre krščanski politični pogum in zaupno v bodoče čase navzlic preplavi socialne demokracije in gre vriskaje na delo za krščansko ljudstvo.

Zborovanje poljskih političnih strank.

Dne 24. marca so zborovali v Lvovu Narodni demokratje ali Vsepoljaki. To stranko bi po njenem programu najlažje primerjal nemški »Volkspartei« ali pa hrvaški »Pravašom«. Seveda niso protikatoliški, kakor so nemški nacionalci. Obratno: smer njihovega razvoja gre, kakor pri hrvaških »Pravaših« vedno bolj na katoliško stran. Primeri sem rabil samo, ker imajo, kakor nemški »Volksparteilerji«, nejasen gospodarski in socialni program. Pravijo, da je v njihovi stranki prostora za vse, ki prisegajo na poljsko narodno stvar. Po mestih in trgih, kjer računajo z judovskimi glasovi, so jim Judje »dragi bratje Mojzesovega obreda«, na deželi pa udrihajo zlasti v zadnjem času vedno bolj na ostro antisemitično stran. V socialnem programu je nekaj manchesterskega liberalizma, nekaj modernega socializma, narodna stvar in obnovev poljske države jim je čez vse, v drugih vprašanjih se zakrivajo včasih radi z velikimi frazami. Vendar ima ta stranka mnogo simpatičnega. Spravila je v Galicijo neko novo življenje, toplo poudarjanje narodne stvari jo dela Slovencu in Čehu, ki se istotako borita za narodnost, simpatično, na svoji strani imajo večino akademične mladine, in sicer njen najboljši del, vere ne žalijo nikdar. Po zadnjih volitvah je stranka silno veliko izgubila na mandatih, toda pridobila je na konsolidaciji. Treba je čakati, kako se bo razvila dalje: V smeri liberalnega meščanskega demokratizma, v smeri starega galicijskega konservatizma ali pa v smeri krščanskega demokratizma?

Na shod je prišlo v Lvo v 400 delegatov, navzočih je bilo tudi mnogo gostov. Shod je otvoril predsednik stranke profesor dr. Jan Gwalbert Pawlikowski. Najprej je začel ostro udrihati čez vlado, češ, da protežira Rusine. Narodni demokratje stoji sploh v znamenju najostrejšje opozicije proti deželniemu namestniku Bobrzyńskemu.

Naše občinstvo je demoralizirano. Opaja se rado z narodnimi manifestacijami, toda duh naroda je slab. Vlade stranke so se zedinile v skupni blok pod geslom lastne dobičkarije. Javnost ni zavzela nobene stališča zoper korupcijo pri volitvah. Vrhovna oblast se dá voditi samo od političnih ozirov; stranke se poslužujejo vsakega sredstva, samo da bi se obdržale na vrhuncu. Izobesilo se je geslo umazanih poti. Ta teorija je zastrupila duh naroda, oslabilo je čustvo in spoštovanje prava, kdor pa izgubi to čustvo, ni več zmožen podpirati državni in narodni obstoj. Samo narodna demokratska stranka se je uprta tej korupciji, ona tvori takorekoč hrbenico naroda, ona se bori za narodno korist in blagor. In vkljub temu, da je bila pri zadnjih volitvah oslabiljena, se vendar ni odrekla pozitivnega dela. Očita se ji, da nima zaveznikov, toda ona nikdar ni iskala

zveze z zlom, ampak je izpremenila Tolstojev izrek: »ne vstavlaj se zlemu« v: »bori se z zlom do konca«. Sicer si je pa pridobila simpatije vseh poštenih ljudi.

V državnem in deželnem zboru je izstopila iz zveze levice, v državnem zboru se nahaja v opoziciji. Položaj našega naroda je sedaj bolj težak, kakor kadarkoli poprej. V Avstriji moramo braniti idejo moralnosti in čistosti javnega življenja, delati v vseh javnih korporacijah in širiti v njih duha neodvisnosti naroda. Na Ruskem se nade na konstitucijo niso izpolnile, nasprotno prihajajo na nas vedno novi udarci, na Pruskem smo bili poraženi pri državnozbornih volitvah. Toda naš narod je preстал z mnogo in ako bo zdrav naš duh, bo ozdravelo tudi telo. V sedanjem trenutku moramo gledati pred vsem, da ozdravi duh našega naroda — kajti pasti zamore tudi veliki narod, propasti pa samo podli.

Za njim je burno pozdravljen nastopil dr. Głabiński, ki je govoril o deželnem in državnem zboru in o volivnih korupcijah, o reformi deželne volivne pravice in zoper koncesije Rusinom. Stranka ima vero v silo in življenjsko moč naroda, zato lahko čaka. Narodna ideja je nesmrtna, preživela je že mnogo padcev in mnogo ljudi, preživela bo tudi sedanje vodivne kroge, za katere so gesli in programi samo fraze, ki hočejo pomiriti narodno vest z brutalno silo in s korupcijo lastnega občinstva.

Dr. Stanisław Grabski je nato predlagal resolucijo, naj traja zveza narodnih demokratov z krščansko ljudsko stranko rajnega Stojalowskega še nadalje.

Stojalowskiki.

V ponedeljek in torek (25. in 26. marca) so zborovali v Krakovu Stojalowskiki ali pristaši rajnega Stojalowskega, kakor se pa uradno imenujejo: krščanska ljudska stranka. Zastopanih je bilo 46 okrajnih glavarstev in navzočih je bilo nad 800 delegatov. To je bil najbolj številno obiskan shod in tudi razprave so bile skozinsko resne. Udeleženci so bili menda skoraj izključno samo kmetje. Navzoči so bili poslanci Zamorski, Lewicki in Dobia. Shod je otvoril začasni predsednik državni poslanec Zamorski, kateremu je Stojalowski na smrtni postelji izročil vodstvo svoje stranke. Predlagal je brzojavko sv. očetu in izvolila se je deputacija, ki se je šla pokloniti novemu krakovskemu škofu knezu Adamu Sapiehi. Nato je poročal Zamorski o razvoju stranke od smrti Stojalowskega. Po njegovi smrti se je pokazalo, da je organizacija stranke precej slaba, ker je obstajala predvsem v osebnem vplivu predsednika samega. Treba je bilo stranko tesneje organizirati, in to se je že izvršilo v 40 okrajnih glavarstvih. Poljski dom v Belsku, kjer je imela stranka svoje središče in se nahaja tiskarna in uredništvo glasila, je stal pred bankrotom in treba ga je bilo rešiti. Veliko zaslug si je za to pridobil baron Czez. Potem je predlagal Zamorski, da se pošlje brzojavka na shod narodnih demokratov ali Vsepoljakov v Lvo v, v kateri želé narodni demokratski stranki srečnega razvoja in izražajo željo, da se ohrani bratska zveza med obema strankama še nadalje.

Nato je poročal Zamorski o organizaciji stranke. Za predsednika je bil takoj brez debate z aklamacijo izvoljen poslanec Zamorski. Potem je neki kmet predlagal, naj gredo vsi skupaj na grob Stojalowskega položiti venc. To je bilo takoj sprejeto. V Krakovu je naredilo velik vtis, ko

je tisoč kmetov z vencem korakalo na grob Stojalowskega, katerim se je pridružilo na stotine drugih oseb.

Potem je imel Zamorski govor o političnem položaju. Govoril je silno ostro in neizmerno krepko, deloma celo strastno bičal politične razmere v Galiciji in predlagal celo vrsto ostrih resolucij: zveza z narodno demokratsko stranko naj obstoji še nadalje, vse na krščanski podlagi obstoječe ljudske stranke naj se zedinijo, obsoja se politika poljskega bloka, zahteva se, naj kolo izključi Stapińskega radi njegovih denarnih manipulacij, vpelje naj se pravična volivna reforma za občine, okraje in dežele. Med njegovim govorom je vladalo najsilnejše razburjenje in razlegali so se neprenehoma najkrepkejši medklici.

Med njegovim govorom je stopil slučajno »Slovenec« poročevalec v dvorano, da si za trenutek pogleda poljsko kmečko zborovanje. Kmetje so ga takoj obdali in peljali k predsednikovim mizi, kjer se je moral vnesti. Predsednik ga je nato predstavil navzočim in burnim pozdravom na naslov S. L. S. ni bilo konca. Predsednik je omenil, da je to tista stranka, ki je sprejela Stojalowskega nekoč v svojo sredo, in burni pozdravi so se začeli na novo; zavlada je pravcati vihar. »Slovenec« dopisnik se je v kratkih besedah zahvalil za njihov sprejem in pripovedoval nekoliko o gospodarskem delovanju S. L. S. Skoraj vsak stavek so mu spet pretrgali burni pozdravi. Ko je končal, se je dvignil neki kmet in predlagal resolucijo, naj se sklene, da se bo odslej na vsak shod njihove stranke povabila tudi S. L. S., obratno pa, kadar bo zborovala S. L. S., se hočejo tudi oni udeležiti.

Nato so zborovali dalje. Govorila sta državna poslanca Lewicki in Dobia, potem pa še razni drugi govorniki.

Drugega dne so bila organizacijska in gospodarska posvetovanja, bila je pa še ena jako burna in gniljiva debata.

Zamorski je bil poprej in je še sedaj član narodno demokratske stranke in je bil tudi od narodnih demokratov izvoljen za državnega poslanca. Stojalowski mu je pa pred smrtjo izročil vodstvo svoje stranke. Prvi dan so ga kmetje s ploskanjem in enoglasno izbrali za svojega predsednika, kakor je pred smrtjo naročil Stojalowski. Drugega dne so pa začeli burno zahtevati, naj izstopi iz narodno demokratske stranke, da bo sedaj samo njihov. Zamorski je sprejel predsedništvo te stranke, ni pa maral izstopiti iz stranke, kjer je bil poprej. Bilo je naravnost gniljivo. Kmetje so ga zaklinjali na vse mogoče načine, njihovi govori so bili jako oratorični: »Mi smo ti prisegli zvestobo in ti hočemo ostati verni, kakor smo bili poprej Stojalowskemu, zato pa zahtevamo tudi od tebe, da obstaneš samo naš in ne boš delil svoje ljubezni z drugo stranko. Mi smo v zvezi z narodnimi demokrati in se hočemo boriti z njimi skupaj, toda voditelja hočemo imeti samo zase. Naša Stojalowsčina ne sme propasti!« — zaklical je govornik. Zamorski je bil pa trd kot kamen in je rekel, da se ne more odpovedati svojim poprejšnjim tovarišem. Ako bi enkrat izdal stranko, ki me je izvolila, lahko bi izdal potem tudi vašo in lahko bi desetkrat prestopil iz stranke v stranko, kakor delajo nekateri. Lahko bi se slednjič dal tudi obrezati. — To je pojasnilo kmetom dovolj in udali so se žalostni v svojo usodo, da ne bodo imeli predsednika samo zase.

številnih množic, tak mora biti dan, ko se odpirajo grobi in vstajajo mrličji, ko se bo pretrgalo zagrinjalo, ki loči tempel od svetišča in bo celemu narodu odprlo pristop do najsvetejšega!

Tak mora biti dan vstajenja njegovega naroda. Danes pa vstaja on sam, potrta na duhu in zlomljen na zdravju, in na celi široki poljski zemlji ni človeka, ki bi mu segel v dlan, ga pozdravil s sočutno besedo in mu pomogel stopiti iz groba.

In ta Poljska, kako daleč je od njegovega ideala. Kako tiha in mrzla, polna malenkostne vsakdanjosti, kako tuja in neprijazna. Zdelo se mu je kakor da bi se vračal po dolgih letih blodnje v očetovo hišo in bi jo našel zasedeno od tujih ljudi.

Slednjič ga je nagovoril neki potnik, ki se je dolgočasil v tem tujem okrožju. Videl je, da čita poljski časnik in ga je nagovoril v poljskem jeziku. Obklea neznančeva je bila priprosta, obraz mrkel in izklesan, roke udelane. Toda njegova poljska govorica je takoj prijetno segla na uho »Sibirijaku«. Vprašal ga je najnavadnejše reči, samo da bi mogel kaj govoriti in si pregnati dolgčas.

»Odkod?« ga je vprašal sopotnik.
»Iz Jakutska.«
»Kje pa je to?«
»V Sibiriji.«
»V Sibiriji!« — začudil se je sopotnik in ga vprašal dalje:
»Pa ste Poljak?«
»Seveda. Ali je morda malo Poljakov v Sibiriji?«

»Mnogo jih je že požrla.« — Potem je pa pokazal na oddelek, kjer so sedeli po-

potniki tesno natlačeni, kot slaniki, in okrog njih je bilo vse založeno z velikimi vrečami in zaboji:

»Ti gredo pa na Sase.«
»Ali se vrnejo?«
»Brez dvoma, kadar bo veliko Vstajenje. Takrat se povrnejo vsi, kar jih je rodila poljska zemlja, nekateri pa tudi poprej, ko jih je izžell tujec.«
»Taka je naša usoda« — dodal je Sibirijak in povesil glavo. — »Tako je z narodom, ki nima domovine. Težko so zagrešili naši očetje.«
»Pa so se tudi težko pokorili in še nam zapustili pokore dovolj.«
»In še našim vnukom je bo ostalo.«
»Slednjič bo pa le prišlo Vstajenje. Kako bi bila Kalvarija brez Vstajenja?«
»Bog daj!«

Vlak se je ustavil na neki večji postaji in sopotnik je povabil Sibirijaka, naj vstopi z njim v bufet. Zaužila sta vsak nekaj, sopotnik je naročil piva in ga ponudil Sibirijaku:

»Pij čašo piva. Sedaj nimamo več saških časov, kakor so jih imeli naši očetje.«
Ko je Sibirijak segel po krajcarje, da bi plačal svoj račun, ga je prijel tujec za roko:
»Danes naj bo Sibirija moj gost!« — rekel je, poravnal račun za oba in ga spreml nazaj v vlak.
»Sedaj nimamo več saških časov, ko se je reklo:

Dokler vlada nam kralj Sas, je bil pij in zrahlij pas!

Jaz služim na železnici. Avstrijak me plača

dobro in Judje nas molzejo do kosti. Toda živim vendar od dne do dne in toliko si lahko pritrgam, da pogostim sibirskega gosta. Toda menda vas ne vleče več nazaj?«
»Rad bi se odpeljal na poljsko zemljo.«
»Toda — kje boš našel poljsko zemljo? Tujci smo povsod, tudi ta zemlja ni naša zemlja. Ta svet je kakor ona gora, ki pokriva spečo vojsko, kakor se čita v pravljici.«

Sibirijaku se je res pričelo zdeti vse kot pravljica. Pogled na neznanega sopotnika mu je povedal več kot njegove besede. Začutil je tudi, da se ta speča vojska že pričinja dramiti. Vojaki imajo žulje na rokah in ponošene obleke. Kdaj se bo odzval glas, ki bo razbudil to spečo vojsko in poklical nazaj vse one neštne množice, ki so razpršene po svetu?

Potem sta se začela pogovarjati o dogodkih zadnjih let, ki so bili Sibirijaku večinoma še neznani. Vedel je o vojni z Japonci, toda neznana mu je bila vsa sila ruskega poraza, slišal je nekaj o nemirih na Ruskem in o dumi, toda vse tako nejasno in polno nasprotij, da ni imel nobene jasne sodbe.

Vse njegove misli so se pa osredotočile okrog enega edinega predmeta, okrog »Vstajenja Poljske«. Zaradi politične agitacije, ker je dajal ljudstvu v roke Mickiewiczza in Slowackega in druge poljske pisatelje, je bil preganjan v Sibirijo. Vsakdo ljubi to, za kar je trpel in predmet bolečin postane človeku nepozabljiv za vedno. Hladna Sibirija ga torej ni pomirila in mu ni ohladila krvi, ampak nasprotno. Slednjič sta se poslovila s sopotnikom.

Prišel je v Krakov. Bila je tiha, vlažna in hladna noč.

Pred njim je ležalo mesto tiho in mirno, kakor pogreznjeno v globok sen. Zdi se, da Krakov sanja vedno, tudi podnevi. Bog vé, kaj sanja? Nikomur ne pove svojih sanj in nikomur ne razodene svoje duše. Redki potniki, ki so še bili na ulicah, so hiteli mimo njega kot tujci. In vendar ima tu staro in dobro priborjeno domovinsko pravico, pridobil si jo je s svojim delom in trpljenjem, pridobil z ječo in Sibirijo. Na nasadih, ki obdajajo srednje mesto okrog in okrog, je našel prazno klop, se naslonil nanjo, povesil glavo na prsi in zaspal. — Zbudil ga je občuten hlad, dvignil je glavo in pogledal, okrog njega je sijal dan — vlažen in otožen.

Naredil je nekaj korakov in stal pred Florijanskimi vrati. Pred sabo je zagledal stolp in del ozidja starega zgodovinskega Krakova, skozi ta vrata so prihajali kralji v svoje stolno mesto, kadar so nastopali prestol in kadar so se vračali iz slavnih bojev. Zdelo se mu je, da se je Florijanski stolp poklonil pred njim in ga pozdravil. Čutil se je v resnici zmagovalca, zmagal je Sibirijo in ni se uklonil. Ljudstvo je pa hodilo s povešenimi glavami po obeh straneh hodnika Florijanske ulice in Sibirijaku se je zdelo, kakor da bi jim čital z obrazov: »Finis Poloniae« (»Konec Poljske«) — tako je baje zaklical poljski narodni junak Kosciuszko, ko je v bitvi pri Maciejovicah padel ranjen s konja.

Šel je po Florijanski ulici in na njenem koncu obstal na kraju mogočnega glav-

XXIII. mednarodni evharistični kongres.

XXIII. mednarodni evharistični kongres, ki se vrši letos na Dunaju pod protektoratom cesarja Franca Jožefa I., se bo vršil po sledečem sporedu:

Torek, dne 10. septembra: Popoldne prihod in sprejem papeževnega legata, spreved v cerkev sv. Stefana.

Sreda, dne 11. septembra: Popoldne od 5. do 7. ure v stolnici otvoritvena seja (prvo slovesno zborovanje) s sledečim dnevnim redom: 1. Oficielni pozdravi, čitanje papeževnega pisma. 2. Slavnostni govor o temeljni misli kongresa: Testamentum Jesu Christi (praesentia realis, češčenje). 3. Sprejem, razširjenje in bramba te dedščine. (Sodelovanje lajkov, evharistični apostolat, misijoni.) — Ob 8. uri zvečer v stolnici večerna pobožnost, pri kateri bo pridigoval kak škof.

Četrtek, dne 12. septembra: Od 6. do 8. ure zjutraj po vseh dunajskih župnih cerkvah maše in obhajanje udeležnikov. Ob 8. uri slovesna pontifikalna maša v stolnici cerkvi. Od 10. do 12. ure bodo sekcijka posvetovanja. V istem času se vrši v avguštinski cerkvi asceza za duhovnike z referati: 1. Sv. Tomaž Akvinski in evharistični officiali. 2. Očenaš in evharistija. 3. Duhovnikova skrb za sv. evharistijo. (Rubrike, cerkveni okras v splošnem, cerkveno oseboje). 4. Abstinencijsko gibanje. Na dvoru pa bo od 10. do 12. ure zborovanje o duhovnem pastirstvu med mladino s sledečim dnevnim redom: 1. Kako se naj izvajajo odredbe sv. Očeta na praktičen način pri šoloobvezni mladini in kako je zmagati eventualne težkoče. 2. Prejemanje zakramentov šoli odrasle mladine. 3. Kako naj se obiskovanje maše naredi za mladino kolikor mogoče plodonosno. — Akademikna sekcija se bo posvetovala o sledeči tvarini: 1. Panis angelicus. 2. Akademikna služba božja in dušno pastirstvo med dijaštvom. 3. Dijaški domovi. — Na razstavi za cerkveno umetnost I. Wollzeile 45 se bo vršilo posvetovanje o principih evharistične razstave, čemur bo sledilo ogledovanje razstave. — Popoldne bo pri Sv. Avguštinu asceza za lajke z referati: 1. Duhovno obhajilo (praktično navodilo). 2. Obiskovanje najsvetejšega zakramenta. 3. Zakrament pokore in obhajila. — Akademikna sekcija teologov ima od 2. do 4. ure »Am Hof-u« posvetovanje z referati: Ad Deum, qui laetificat inventum meum! 2. Evharistija in pedagogika. 3. Teolog in oskrba dijakov. — V »Schotten-u« od 2. do 4. ure popoldne: Evharistična umetnost. — 1. Evharistija in glasba (dogmatično liturgična). 2. Dušebrižni pomen mašnih in zakramentalnih pesmi. 3. Instrumentalna glasba pri službi božji. — V stolnici ob 5. uri popoldne II. slovesno zborovanje. Govori: 1. Manna de coelo descendens (evharistija ni noben razvojni produkt, niti iz židovstva niti iz poganstva, temveč je bila po Jezusu nanovo ustanovljena). 2. Tridentinski koncil. 3. Evharistija v zgodovini habsburške države. — Ob 8. uri zvečer večerna pobožnost v stolnici (kot prejšnji dan).

Petek, dne 13. septembra: Popoldne od 6. do 8. ure v vseh dunajskih župnih cerkvah maše in obhajilo. Do-

poldne od 8. do 10. ure v stolnici pontifikalna maša. V votivni cerkvi od 9. do 10. ure molitvena ura za duhovnike in lajke s konferenco kot uvod. Od 10. do 12. ure sekcijka posvetovanja v votivni cerkvi. Pri sv. Avguštinu od 10. do 12. ure ženski apostolat. Referati: 1. Reforma družine z evharistijo. 2. Sv. Frančiška iz Chantala. 3. Ženska pomoč v službi dušnega pastirstva (lajška kateheza, pravočasna skrb za umirajoče, bolniška oskrba, paramentna društva, kolodvorska misija). — Na »Hofu« od 10. do 12. ure: Velikomestno dušno pastirstvo. Referat: 1. Pridiga kot del maše. 2. Napoved in razširjanje sporeda službe božje. 3. Zadnja sv. popotnica. — V »Schottenu« od 10. do 12. ure dopoldne: Zgodovina in arheologija najsvetejšega zakramenta. Referati: 1. Evharistične prispevke iz rimskih katakomb. 2. Zgodovina shranjevanja Najsvetejšega. 3. Priporočilo konkordance latinskega in grškega obreda. — Od 1. do 3. ure v dvorani glasbenega društva koreferati k dopoldanskemu ženskemu zborovanju z debato. — V salezijanski cerkvi III. od 3. do 4. ure molitvena ura paramentnih in molitvenih društev, ki se prične s konferenco o simboliki paramentov. — Na »Hofu« od 2. do 4. ure: Pomožne organizacije dušnega pastirstva. Referati: 1. Notranje življenje katoliških društev in evharistija. 2. Društveno delo na zunaj in evharistija. 3. Tiskovine v službi evharistije. — V »Schottenu« od 2. do 4. ure popoldne: Unionistična stremljenja. Referati: 1. Sv. Krizostom kot doctor eucharisticus. 2. Z evharistijo do enotnosti. 3. Najnovejši položaj vprašanja epikleze. 4. Sv. evharistija in zgodovina unije. — V stolnici od 5. do 7. ure III. slovesno zborovanje. Govori: 1. Sv. Alfonz in sv. Klemen M. Hofbauer (Principi in praktično odstranjevanje janzenizma. Večkratno obhajilo in slovesna služba božja). 2. Evharistija in redovno življenje. 3. Obnovitev dušebrižnega dela. Ob 8. uri v stolnici večerna pobožnost (kakor prejšnji dan).

V soboto, dne 14. septembra: Od 6. do 8. ure sv. maše. Ob 8. uri pontifikalna služba božja. — Od 11. do 1. ure sklepno zborovanje. 1. Generalno poročilo in glasovanje o odsekovih sklepih. 2. Kraljestvo lepote in evharistija. 3. Sv. evharistija in prihodnost Cerkev. 4. Oficielni končni nagovori. — Popoldne spoved.

V nedeljo, dne 15. septembra: Od 6. do 8. ure generalno obhajilo udeležencev kongresa v vseh dunajskih cerkvah. — Od 8.—pol 10. ure pontifikalna služba božja. — Od 10. do 1. ure slovesni obhod z Najsvetejšim od Sv. Stefana preko Wollzeile in Ringa do dvornih vrat, kjer bo maša in slovesen blagoslov.

Neposredno pred evharističnim kongresom se vršita dva znanstvena kongresa in sicer 6. do 10. septembra katehitični pod protektoratom nj. eminence kardinala knežskofa dr. Fr. Nagla in od 10. do 11. septembra pedagogični kongres pod protektoratom prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda. Dne 7. septembra bo dopoldne ob 11. uri otvorjena razstava za cerkveno umetnost (I. Wollzeile 45.)

Udeležencem kongresa bo brezplačno dostopna od 9. do 5. ure.

Ves čas kongresa bo razstavljeno v votivni cerkvi in salezijanski cerkvi Najsvetejše. Za službo božjo in posvetovanja pripadnikov orientalskih obredov, kakor tudi za nemške narodnosti bo rezerviranih nekaj cerkev v I. okraju. Nadalje se namerava prirediti liturgično katehitična razstava miniaturni in tiskovini v c. kr. dvorni biblioteki.

Podrobnejše podatke se bo še pravočasno sporočilo. Na predvečer kongresa se bo priredila Calderonova slavnostna igra »Skrivnosti sv. maše« kot poetični uvod kongresa. Za slovesno procesijo dne 15. septembra bo izšel poseben program. Po končanem kongresu se namerava tudi prirediti božjo pot v Marijino Celje.

Makedonsko vprašanje.

Spomladi vsako leto in tudi letos se pojavlja takozvano makedonsko vprašanje. To stremljenje namerava neodvisno Makedonijo ustanoviti. Posebno makedonsko poslanstvo je obiskalo dvore v Peterburgu, Londonu in v Parizu, ki jih je o makedonskih pritožbah obvestilo. Vodil je odposlanstvo podpredsednik bolgarske znanstvene akademije Ludomir Maletić, ki je makedonske pritožbe tako-le spojil: Mladoturki staroturkom ne morejo ničesar očitati. Tudi mladoturki Bolgare preganjajo. Makedonske rekrute na tisoče in tisoče v nezdrave malazijske pokrajine odpošiljajo, izseljevanje pospešujejo zato, da mohamedanske izseljence iz Bosne in Hercegovine na posestva naseljujejo, ki so jih Makedonci zapustili. Zadnje čase so 3000 nedolžnih žena in otrok pomorili, da se maščujejo, ker vstašev ne morejo ukrotiti. Če je prej Makedonija o balkanski zvezi sanjala, zdaj le še krščanskega guvernerja želi, ki naj bi pod sultanom deželo avtonomno vladal. Čas je že, da se že dolgo napovedane preosnove v Makedoniji tudi izvedejo. Politično obzorje se je nevarno pooblašilo, ker Turki z vso silo na to delajo, da prebivalstvo nahujskajo. Mladoturki se že sami nevihte boje, ker so že 100.000 vojakov v Makedoniji zbrali.

Kako so Dardanele utrjene.

Laški listi so že večkrat napovedali, da bodo v sedanjih vojski Lahi s svojimi ladjami udri v Dardanelsko morsko ožino, ki loči Evropo od Azije, in glavno turško mesto Carigrad napadli. Turška vlada seveda zna, kar Lahi groze in je zato Dardanele zelo dobro zavarovala. V morje so položili vse polno min. Če ladja na tako mino zadene, ta razpoči in sovražnikovo ladjo razstrelji in jo uniči. Pustili so le kakih 100 metrov širok min prost prehod, ki je seveda le Turkom samim znan in po kateri poti smejo zdaj edino trgovske ladje voziti. V slučaju, da bi Lahi kljub minam v Dardanele udri, bi le počasi prodirali. Podmorske mine, kakor so ladjam res nevarne, dandanes podmorski čolni odstranijo. Aeroplani tudi jako dobro služijo, ker se iz višave, kakor znano, dobro vidi, kaj da se v vodi nahaja. Same podmorske mine bi torej Lahov, če bi resno Dardanele napadli, ne ovirale. A Turki imajo neglede na podmorske mine Dardanele zelo močno utrjene. Ko je leta 1770. ruski princ Orlov

med otokom Chiosom in Malo Azijo turško brodovje uničil, se ni upal Dardanel napasti, ker so bile premočno utrjene. Angleški admiral Dukworth je 37 let pozneje drznejše nastopil. Presenetil je namreč Turke in je s svojim brodovjem zavozil v Marmarsko morje in se pred Carigradom zasedel. Dukworth se je moral sicer na sultanov ukaz umakniti in so mu, ko se je umikal, turški topovi razstrelili dve najboljši ladji.

Zdaj so Dardanele moderno utrjene, in sicer je za utrdbe izdelal načrte leta 1892. general Brialmont. Brialmontove utrdbe zapirajo Dardanele in Bospor. Na južnem delu Dardanel so takozvane dardanelske gradove zgradili. Ko so mladoturki Abdul Hamida strmoglavili, so predvsem najboljše Kruppove topove za dardanelske utrdbe nabavili. Moderne baterije na evropski in azijski obali stare gradove podpirajo. Središče obrambnih trdnjav tvorijo utrdbe med Hanakom in Kild Barom, kjer je morje samo 2 kilometra široko. Azijsko obrežje branijo tu baterije Hanidie, Medjidie, Nagora, na evropski obali pa utrdbe Namazreh, Deimen Burnu, Čan Burnu, bolj proti severu pa utrdbe Bokallo, Maleh in Milia Tepe. V dveh vrstah so potopljene še poleg min tudi torpedovke. To so utrdbe okoli mest Hanak in Kild Bahr. Severno mesta Gallipoli se nahajajo tudi silovite trdnjave Bulair, ki ovirajo, da sovražnik ne more vojakov izkrcati in da ne more utrdbe obiti, takozvane Bulairske utrdbe, ki so bile že ob krimski vojski zgrajene in obsegajo z jarki in utrdbami zvezane velike trdnjave Viktoria, Sultani in Napoleon.

Lahi bi torej nikakor tako lahko meni nič tebi nič trdi daradanelski oreh ne strli.

Evropska vojna I. 1913.

»Vojna ni ničesar drugega kot nadaljevanje državne politike z drugimi sredstvi«, je zapisal nekoč neki nemški general. Ta izrek je tudi resničen, in vsakdo, kdor hoče pisati o zgodovini preteklih vojn in vsakdo, kdor hoče sklepati na podlagi sedanjih dogodkov o bodočnosti, se mora ravnati po omejenem izreku. V vseh časih je bilo dovolj prerokov, ki so napovedovali razne preobrate in ravno v zadnjem desetletju jih je bilo nekaj, ki so se podrobno bavili tudi z našo Avstrijo. Številni politični boji v zvezi z vednim samoobsebi umevnim vmešavanjem Angležev, ki menijo, da imajo hegemonijo na zemlji v najemu od samih nebes, so rodili v zadnjem času knjigo, v kateri sliko pisatelj vojno evropskih kulturnih držav leta 1913. v širokih obrisih. Ta knjiga, nosi naslov: »Der europäische Krieg von 1913, Erinnerungen und Beobachtungen von Vicomte Otojiro Kavakami, Major im Kaiserlich Japanischen Generalstabe.« Verlag Paul Baumann, Charlottenburg 1912.

Pisec izvaja sledeče misli: Glavno vlogo v nastali evropski vojni bo igrala vojna med Francosko in Nemčijo, ki jo bo netila Angleška; ob tej priliki pa bosti tudi Avstrija in Italija izvojevali svoj že dolgo časa odlašani dvoboj. Meseca marca leta 1913. bodo napovedali Francozi Nemcem vojno pod pretvezo novih težkoč v afrikanskem vprašanju, v resnici pa zaradi tega, ker se bo Francozu zdelo, da je prišel primeren čas za povračilo dogodkov leta 1870/71.

nega trga. Širok štirivoglat prostor se je razpostiral pred njim, sredi glavnega trga se je dvigalo veliko poslopje, zvano »sukjenice«, katere je ustanovil še kralj Kazimir Veliki, a so bile pozneje večkrat predelane in prezidane. Mogočno renesansko poslopje obsega na prvem nadstropju narodni muzej, v pritličju pa raznovrstne trgovine. Sukjenice so obdajale od vseh strani množice okoličanov v pisanih narodnih nošah, ki so prinesli razne pridelke na trg. Po hodniku okrog in okrog glavnega trga so se gnetle množice Krakovčanov, hiteče po vsakdanjih opravkih. Jutranje sonce je pogledalo izza megl in obsijalo ogromni štirikot glavnega trga. Bil je v resnici mogočen in krasen prizor; Sibirijak je obstal in vsrkaval v sebe vtiske tega pogleda.

Na levisi mu je stala veličastna gotična Marijina cerkev s svojimi visokimi, toda ne enakomerno zidanimi stolpoma, katerih eden na prvi pogled izgleda, da je še nedovršen in da mu je stavbenik samo za silo postavil streho na zidovje — kakor da bi hotela ta stara meščanska cerkev, srce Krakovskega meščanstva, s svojima stolpoma naznanjati prebivalstvu, ki se suče po velikem trgu, da je zidava stare Poljske ostala nedovršena. Ko bo dozidan ta stolp, bo vstala Poljska — pravi prerokovanje.

Sibirijak je stopil v cerkev, iz katere je pa bučal glas orgelj in mogočno petje občinstva. Vršil se je ravno blagoslov, ljudstvo je ležalo razprostrto po zemlji in po celi cerkvi je oril spev in se od-

bijal od vseh zidov veličastno in lepo akustične cerkve:

»Pred stolom Tvoje milosti
Tvoj verni ljud kleči.«

Ko je bil podeljen blagoslov in je duhovnik postavil Najsvetejše na oltar, je pa zapelo vse ljudstvo ono pesem, ki se začneja: »Bož, ki si Poljsko toliko vekov z bleskom obdajal sile in slave«, in vsaka se konča z refrenom: »Pred Tvoj oltar polagamo naše prošnje, svobodo, domovino, vrni nam o Gospod!«

Sibirijak se je vrgel na tla med trume molivcev in njegov glas se je zedinil z njihovimi glasovi.

Blagoslov je bil končan in izstopil je iz cerkve. Kam naj sedaj obrne svoje korake? Stara Poljska leži pred njim mrtva in nema, a nove Poljske ne more zagledati nikjer. Zdelo se mu je, da je pod pezo življenja to ljudstvo postalo že malodušno, pozabilo na poljske ideale in se popolnoma oddalo samo boju z življenjem.

Na cestnem ogliju mu je padel v oči velik plakat. Bil je poziv nekega narodnega društva k društvenemu zborovanju. Prečital je pazljivo naslov dotičnega društva in se podal na navedeni prostor. Mlad gospod, ki je sedel v tajništvu, ga je pogledal prezirljivo, potem pa odvrnil, da društvo nima za namen podpirati izgnance.

»Kakšen namen pa ima rodoljubje vašega društva?«

»Prirejati narodne slavnosti na čast nekdanjih našim velikim možem.«

»Svetujte mi vsaj, kam naj se obrnem?«

»Radi mene lahko na kontušovsko društvo!«

Sibirijak je šel in vprašal, kje se nahaja kontušovsko društvo.

Zopet ga je sprejel nek gospod prezirljivo in nepotrpežljivo, potem mu pa odgovoril na njegova izvajanja:

»Naše društvo nima tega namena.«

»Kakšen namen pa ima vaše društvo?«

»Naše društvo ima namen, buditi narodnega duha in vzpodbujati ljudi k narodnim idealom.«

»Toda kako to izvršujete?«

»Navdušujemo ljudi za stare poljske kontuše.«

Sibirijak je odšel s praznima rokama in malodušen in opešan blodil po ulicah. Obrnil se je še na nekega gospoda, čegar ime je bilo slavno in glasovito po celi deželi in čegar rodoljubje in požrtvovalnost se ni smela izpostavljati dvomu.

Vratar ga ni pustil po glavnih stopnicah h gospodu, ampak moral je po ozkih in temnih kuhinjskih stopnicah. Glavne stopnice so samo za častiljive in zaslužene osebe. Kuharica, stara in dobra Mazurka, ga je spustila v predsobo in poklicala gospoda. Gospod je prišel v predsobo, ko je pa zaslislal, zakaj se gre, se je urno umaknil nazaj v svoje stanovanje, kjer je potem v salonu razkladal svojem sinu akademiku, da nalaga tako ravnanje državljanska dolžnost in dobro razumevano rodoljubje.

»Mi moramo biti v dobrih zvezah z avstrijsko vlado in ne smemo dražiti tujih velesil. Torej ne moremo podpirati ugor-

nikov, ki razburjajo narod in ga vodijo v pogubo.«

Sibirijak je zopet blodil okrog po ulicah in se obračal od enega človeka do drugega in stopil nazadnje v gostilno, da bi si kupil tople juhe.

Pri drugi mizi je sedel postaren možak, sključen od let, a rdeč, živahen in zgovoren. Ko je Sibirijak izpregovoril prve besede, je dvignil gost glavo, uprl vanj oči in ga nagovoril:

»Vi ste Sibirijak!«

»Kako to veste?«

»Pes psa povoha«, odvrnil je gost in se dobrodušno nasmejal svojemu robatemu pregovoru.

»Ali ste bili tudi vi tam?«

»Kaj pak! Bil sem celih deset let, pa vendar še živim in delam in si služim svoj vsakdanji kruh. Danes pa ne delam, saj smo v Velikem tednu.«

»Kako ste pa prišli v Sibirijo?«

»Zelo lahko. Spremili so me do tja in skrbno čuvali nad mano.«

»Kedaj pa je to bilo?«

»Že davno. V vstaji leta 1863. Bil sem v oddelku Langjeviča, ko je pa on odstopil, smo se bili dalje tam za Vislo v sandomirskem. Naša četa je bila zadnja, držali smo se prav do konca. Moskali so nas obdali od treh strani, od ene je bila pa Visla in za njo avstrijska meja. Naš general je videl, da je izgubljeno, ter je velel, naj se reši, kakor kdo more. Nekateri so poskakali v Vislo, toda malokdo jo je preplaval. Drugi so se umaknili v gozd na drugi strani, a Moskali so jih lovili. Prekradel sem se srečno čez gozd in prišel na ono stran na

Med Angleško in Francosko bo nastala posebno tesna enteta cordiale, Italija bo imela še vedno dosti opraviti z bojem za Tripolis in drži že itak veliko bolj s Francozi kot pa s trozvezo. Francozi bodo od Belgije dosegli, da bo opustila svojo nevtralnost, da bodo mogli skozi to deželo prodirati proti nižjemu Renu.

V vsem skupaj bodo obstojale tri francoske armade in sicer: 1. renška vojska, ki bo imela nalogo prodirati preko zgornjega Rena proti Strassburgu; 2. armada bo v trdni poziciji južno-zahodno od Toula potisnila svojega nasprotnika od povratne smeri in ga uničila, tretja (glavna) armada pa bo zavzela ofenzivo v smeri proti Kolinu ter se bo v Belgiji združila v obljubljenimi angleškimi pomožnimi četami. Rezervna armada, obstoječa večinoma iz afriških čet, se bo zbirala v okolici Lyona ter bo odšla ali v Lombardijo, da podpira Italijane v boju proti Avstrijcem, ki jih je pričakovati od Pontebe, ali pa jo odpošljejo na severno bojišče, če bi bilo potrebno. Avstrija se mobilizira v istem času kot Nemčija ter podpira z vso svojo vojsko Nemčijo.

Dne 26. marca se prične pohod francoske armade. Vlaki bodo prevozili francoske čete v okolico Namurja. Tu bo prišlo do velike bitke. Med tem ko se bo zelo sposobni francoski general Raoul de St. Juste smehljaj staremu nemškemu receptu, napasti v fronti in obiti eno ali drugo krilo, bo kmalu uvidel, da Nemci svoj recept zelo spretno uporabljajo, kajti francoske čete bodo naletale v fronti na mogočen odpor. Angleži ne bodo mogli Francozom pomagati, ker bodo Holandci branili njihovim transportnim ladjam izkrcati vojake. Tako bo prišlo do popolnega poraza Francozov pri Namurju in razbita tretja armada se bo morala urno umakniti.

Malo časa pred to bitko se bo Italija čisto odkrito postavila na stran Francoske, kajti trozveza obstoji že dalje časa samo na popirju. Avstrija pa izkaže svojemu nemškemu zavezniku najboljše uslugo s tem, da vpadе s šestimi vojnimi zbori na Beneško. Pri Peschieri obkolijo avstrijske čete italijanske, ki morajo kapitulirati.

Angleži skušajo poseči v veliki boj narodov na kontinentu s svojo mornarico, ki je trikrat večja kot nemška. Sicer se jim posreči, potisniti končno nemško mornarico v južno - vzhodni kot Severnega morja, toda mojstrsko nemško vodstvo in pametna previdnost preprečite večje uspehe Angležev. Napadi njihovih zavratnih vohunov in brezvestnih agentov na zatvorne naprave v Wilhelmshavnu, na cesarja Viljema kanal, na ladjedelniške naprave pri Kielu, itd. se ponesrečijo temeljito.

Napad, ki ga improvizirajo proti vsakemu mednarodnemu pravu na otok Helgoland, preprečijo Nemci s svojo čuječnostjo in pozneje povzročijo brodomu dreadnoughtov z utrdbo na Helgolandu znatno izgubo. Angležem pade v roke samo otok Sylt.

Med tem se je pričela trdnjavska vojna na belgijskih tleh. Lüttich podleže iz Kolina pripeljani trdnjavski artiljeriji, ujeta posadka pa odpeljejo na

Nemško. In grozne smrti umrje večina v trdnjavi Namur zaprtih francoskih zborov. Po junaški brambi in groznem opustošenju pade močna trdnjava v germanske roke in nad razstreljenimi utrdbami plapolajo nemške zastave.

Proti temu porazom ne pomenja mnogo dvomno navdušenje na Alzaškem za francosko-rensko armado, niti mnogo, da se druga armada pomakne v črto Monthois—Reims in istotako nekaj rezervnih zborov proti severu, medtem ko morajo ostale rezervne čete podpirati Italijane. Zato pa odpove pomoč Angležev na kopnem popolnoma. Angleški vojni zbor pod poveljstvom generala sira Roberta Bourcoeleigha napadejo ob Sambri v premoči nemške čete in se mora udati. Nemci prodirajo med tem neprestano na francoskih tleh v pokrajinah Aisne in Oise, artiljerija bljuje svoje kroglice, strojne puške ropotajo in ogromno število pehote se bori za okopi v sovražnikovi zemlji.

V tem času pa zbudi nenavaden dogodek v vsej Evropi občudovanje. Sivi grof Zeppelin, drzni konjeniški častnik iz vojne leta 1870.—71. pripluje nekega solnčnega jutra s šestimi velikimi zračnimi križarji nad London ter odda svojo posetnico na Londonbridgeju na ta način, da spusti ogromno množino razstreliva na znamenito zgradbo ter tako razruši most in okolico, da se poloti smrtna groza vsega prebivalstva ogromnega mesta. Iznajdljivi grof je opremil svoje zrakoplove na duhovit način: z enostavnim pritiskom na poseben vzmet se more vreči pet stotov težko množino razstreliva na zemljo. S posebnimi pripravami je omogočeno, vreči razstrelivo tja, kamor je namenjeno. Toda Zeppelin ne obišče samo Londona. Naenkrat se prikaže nad angleškim brodomjem v Severnem morju, kjer uniči tri velikanske angleške bojne ladje, mnogo pa jih poškoduje tako, da postanejo za boj nesposobne. To je učinek, kakoršnega še ni doživelo nobeno brodomje na svetu.

Avstrijsko brodomje je med tem v bližini Zadra prisililo po kratkem boju francosko mornarico, ki je prihitela laški na pomoč, da se po kratkem boju umakne. Tegetthoff v Avstriji še niso izumrli. Na kopnem nastopijo Italijani s pomožnim zborom francoske rezervne armade Avstrijcem nasproti v ravnini reke Pada. Avstriji pa jih popolnoma obkolijo in po dvodnevnem hudem odporu morajo italijanski zavezniki kapitulirati. Italijanska armada pride v vojno ujetništvo v notranjost monarhije.

Avstrijska vojska hiti na to po železnicaх svojemu nemškemu zavezniku na francoskih tleh na pomoč. Med Francozi se pojavi nov Gambetta, in druga devica Orleanska. Toda vse je zaman. Na poljih pri Chilleurju se konča grozna igra. Junaška francoska armada ob Loiri je uničena, bojišče je smrtno polje. Zvezan leži Pariz pred nogami zmagovalcev. Angleži ne morejo več pomagati, Italijani so brez moči, Rusija je odpovedala. Toda do popolnega ponižanja francoskega naroda ne pride. Polki zmagonosnih zaveznikov, nemški in avstrijski, prezentirajo pred odhajajočimi premaganci. Nemško-avstrijska politika ima namreč višje cilje. Francoska se mora namreč bližje

pritegniti kulturnim državam kontinenta, da je mir tem bolj gotov.

In bilanca vsega? Zemljevid Evrope se je malo izpremenil. Edino Italija mora odstopiti del prejšnje avstrijske posesti monarhiji. Ogromne vojne stroške mora seveda plačati podlegla Francoska. Srednjeevropske kontinentalne države pa se združijo v tesnejši zvezi. Prvi korak k »združenim državam Evrope«! Ojačenje Evrope pa pomenja povečanje »bele nevarnosti«, kakor izjavlja pisec, ki je kljub svojemu pisateljskemu japonskemu imenu gotovo nemškega pokolenja. Ali se bodo njegova prerokovanja izpolnila? Zelo drzna so. Francoski major de Civrieux pa napoveduje v neki brošuri propad nemške države, ki ga povzročijo zavezniki Francoska, Angleška, Belgija in Nizozemska v prihodnjih letih. Največje upanje stavi omenjeni Francoz na letalne stroje, ki po njegovem prerokovanju uničijo ob koncu vojne glavni stan nemške armade.

Idrijske novice.

i Umazano denuncijantstvo so pričeli zopet uganjati nasprotniki. Z odkritim namenom, škodovati temu in onemu naših somišljenikov, vlačijo njihov imena po svojih glasilih ter jim podtikajo razne dopise po naših listih, da si dobro vedo, da niso dotični naši somišljeniki s podtikanimi dopisovanjem po listih v nobeni zvezi. Napredni delavski prijatelji žele sploh nazaj tiste čase, ko je delavec kimal vsaki njihov besedi. S. L. S. pristaša pa sploh ne sme biti tudi danes ne, sicer bo drago plačal svoje osebno prepričanje. V nadi, da bo vplivalo na predstojnike, se denuncira v zadnjem času popolnoma nedolžne osebe, ki ne skrivajo v javnosti, da so našega političnega mišljenja. Ali ni to grdo?

i Občinski odbor je imel 2. aprila sejo. Najprej je bila seja javna. Prečitalo se je naročilo, naj se uničujejo hrošči. Marljivi uničevalci bodo tudi pri nas dobili nagrade. Nato je prišla na vrsto glavna točka dnevnega reda javne seje

i Izvolitev mirovnega sodišča. Izvolili niso nobenega zaupnika, ker so mirovno sodišče odklonili. Ne vemo, ali je preveč tožba v Idriji ali premalo, da bi se ne izplačalo. Zupan se je skliceval na Ljubljano in Kranj, ki tudi ne marata mirovnega sodišča, zato je umestno, da ju posnema tudi Idrija. — Odborniki S. L. S. miso glasovali za odklonitev.

i Sklepi sej naj se vpišejo v zapisnik, kakor so se glasili. Odbornik Kavčič ugovarja, ker ni v zapisniku sklep glede poslopja št. 509 popolnoma tako vpisan, kakor je bil dogovorjen. Prav tako se glede dijaških podpor 2500 kron ni sklepalo, da bo ob potrebi med letom občinski odbor dovolil višji izdatek, kakor je v zapisnik sprejeto. — Kavčiču se zdi zapisnik tudi v tem pomankljiv, da ni v njem omenjena pritožba, ki jo je vložil na občinski odbor občanec, kateremu niso pustili pogledati sklepov tajne seje 11. januarja. — Zupan odgovori, da se lahko odborniki zaneso na njegovo besedo glede priznanja poslopja št. 509. Za dijaške podpore se menda ne bo mogoče prav dr-

žati zneska 2500 K. Pritožba pa ni omenjena v zapisniku, ker zakon sam isto zahteva, kar bi bil moral skleniti občinski odbor. Zapisnik se ni premenil. Da ne bo treba preminjati, naj skrbi zapisnikar, da se sklepi vedno tako vpišejo, kakor so se glasili.

i Blamaža pred upravnim sodiščem. V tajni seji je župan prebral sledeči odlok: Št. 6741. Zupanstvu mestne občine Idrija. Deželnemu odboru je došel dopis c. kr. upravnega sodišča na Dunaju z dne 8. marca 1912, št. 1983 ex 1912, v katerem se naznanja, da se je pritožba mestne občine idrijske zoper tukajšnjo odločbo z dne 29. novembra 1911, št. 19088, tičeča se računskega zaključka za leto 1910., a limine zavrnila. Ker je sedaj tukajšnja odločba od 29. novembra 1911 formalno in materialno postala pravomočna, se županstvu naroča, da takoj, najpozneje pa do 4. aprila t. l. skliče sejo občinskega odbora, pri kateri se imajo rešiti vse dosedaj nerešene točke navedene tukajšnje odločbe. V isti seji naj se tudi reši proračun za leto 1912. Z ozirom na tamuradno poročilo z dne 19. januarja 1912, št. 3030 ex 1911 se županstvo opozarja, da mora občinski odbor, in ne starešinstvo, sklepati, kedaj morajo pričeti realni profesorji oziroma učitelji vračevati še nepovrnjene plače. O izvršitvi tega ukaza je poročati deželnemu odboru vsaj do 11. aprila t. l. Poročilo je priložiti priznalne izjave realnega osebja glede še dolžnih nepovrnjenih plač. Deželni odbor kranjski v Ljubljani, dne 24. marca 1912. — Strahovita blamaža! To pot upravno sodišče o pritožbi niti razpravljalo ni, ampak jo je kar naravnost zavrnilo, prišla je mestni občini za piruhe nazaj, ravno, ko so si voščili vesele praznike!

i Kdo je kriv? Župan je povedal, da je odvetnik dr. Fr. Novak v Ljubljani za en dan prepozno vložil pritožbo. Razsodbo je občina dobila dostavljeno 12. decembra lani. 60 dni je bilo čas premišljevanja, ali se občina pritoži ali ne. 11. januarja t. l. je v tisti slavni tajni seji na predlog odbornika notarja Pegana večina proti glasovom odbornikov S. L. S. sklenila, da bo šla pritožba na upravno sodišče. 10. februarja — 60. dan — bi bila morala biti vložena najkasneje, dr. Novak jo je vložil pa 11. februarja. Zato pa ni smela čez prag, ampak so jo zavrnili. Iz županovih besedi bi bilo posneti, da jo je polomila idrijska občinska pisarna, kjer je tajnik Julij Novak, ki bi rad dobil povišanje plače. Poslala je namreč šele 9. februarja zadnje podatke. To bi bil potem uspeh, ker je služba v pisarni sedaj samo šesturna. Da se zopet kaj takega ne pripeti, bo treba vpletati po starem, od 8. do 12. ure in od 2. do 6., kakor imajo drugi uradi in je bilo do zadnjih let tudi pri občini. Ravno prav je prišel ta slučaj, ker je v delu službena pragmatika. Še dr. Benka bo kot poročevalec veselilo, da ni pragmatika še odobrena. Nekateri pa so bili po tišem vendarle mnenja, da tudi dr. Novakova pisarna ni brez krivde; do 60 bodo pač znali šteti. Morda je kdo v zmoti pozabil, da imata zaporedna meseca december in januar oba po 31 dni, ne pa eden 30, drugi 31. Sicer je neumljivo, zakaj bi tako sami iskali

polje, Moskali so ostali zadaj. Na polju so delali kmetje, zapazili, da sem vstaš ter so me zvezali, naložili na voz in peljali k Moskalom. Moskali so dajali za vsakega vstaša kmetom po deset rubljev. Prosil sem jih, naj me izpuste, ker sem Poljak kot oni. Stari kmet mi je pa odgovoril: »Bil sem vjet od Moskalov leta 1830., pa se mi ni nič zgodilo. Tudi ti boš še živel, ne boj se.« Nato se je pa zasmejal dobrodušno. Kmet je imel prav, kajti živim še sedaj, dasiravno sem bil deset let v Sibiriji.

Skupna usoda je kmalu zblížala oba. Sibirijak je zvedel, da je njegov sosed mizar v Krakovu, ker je pa že prileten, vodi podjetje njegov sin.

»Založeni sicer nismo, toda nekaj se bo pa pri nas vendar še dobilo tudi za vas«, odvrnil je Krakovčan, »težko je pri nas živeti, kajti Judje nas odirajo do kosti, toda saj sva oba Sibirijaka.«

Vino mu je šlo že nekoliko v glavo in med potjo je govoril neprestano samo o Judih in o Sibiriji, a govorjenje je postajalo vedno bolj zmešano.

»Čez praznike ostaneš lahko pri nas, potem se bo pa že kaj našlo. V Krakov prihaja vse: banditi, revolucionarji, Sibirijaki, umetniki, učenjaki. Krakov je veliko zavetišče in pribežališče cele Poljske.«

Sibirijak je zvečer, ko se je utrujen vlegel na trdo ležišče, še enkrat začel premišljevat svoje doživljaje v Krakovu in kar je pripovedoval stari vstaš.

»Taka je bila vedno naša Poljska« — je vzdihnil. »Za malo dobička izda brat brata z največjo lahkomišljnostjo. Kje je naša Poljska? Naše ljudstvo, ki bi bilo v

prvi vrsti poklicano izvajevati naš veliki boj, izgleda kot speča vojska bajnega kralja. Kdaj se bo vzbudila?»

»Zvečer pojdeva k vstajenju na Vavel«, rekel mu je tovariš drugega dne.

Beseda »vstajenje« je silno pretresla Sibirijakovo dušo. Vstajenje Zveličarjevo ga je spomnilo vstajenja Poljske in med obema se mu je zdela velika sorodnost. Trpela je za grehe drugih, umrla in bila položena v grob — zato mora vstati od mrtvih. To je poljska mesijanska ideja.

Višina, na kateri se dviga kraljevi grad Vavel in sredi njega stolna cerkev, je bila vsa pokrita z množicami, ki so prišle od blizu in od daleč obhajati praznik Gospodovega vstajenja. Orglje so zabučale in spev je zaoril, cerkev je zabliskala v neštivilnih lučih in od zidu do zidu, od obokov do podzemeljskih katakomb, kjer spé v krasnih rakah poljski kralji, je zadonela stara poljska pesem: »Bogorodica, devica«, ki opeva slavo božje Matere in veličastvo Gospodovega vstajenja. S to pesmijo, katero je baje zložil še sv. Vojteh, so hodili nekda v boj poljski junaki, ž njo so se spustili v slavno bitko pri Grunwaldu, s to pesmijo na ustih so davni poljski kralji in vitezi zidali poljsko državo. Ko se je pa pozneje pozabila ta pesem, je začela propadati tudi Poljska. Pesem se je spet dvignila iz pozabljenosti, ali bo tudi Poljska spet vstala iz grobov?

»Pred Tvoj oltar polagamo naše prošnje, svobodo, domovino, vrni nam, o Gospod!»

S temi besedami je izzvenel spev množičnih množic, naš Sibirijak je pa ležal s celim životom na tleh pred raskijo

sv. Stanislava, ki se nahaja sredi cerkve, in njegove ustnice so ponavljale besede te pesmi:

»Przed Twe ołtarze zanosim błaganie: Wołność, ożczyzna razc nam wróćcie Panie!»

V njegovem srcu je pa kipelo globoko čustvo in zdelo se mu je, kakor da bi mu nekaj šepetalo v dušo:

»Ni še konec Poljske!»

Pomen velikonočnih pisanic.

(Anton Martin Slomšek l. 1838.)

Dnevi najljubeznivši vsakega leta so dnevi spomladni, ki zopet oživijo in lepo omladijo vse stvari. Kdor u vigradi obilno seje, bo u jeseni tudi obilno žet; in človek, ki je pridlen dokler je mlad, bo dobrih del bogat na svoje stare dni. Otroci! le pridni bodite dokler ste mladi; Marko zna, česar se Markec navadi.

Leta naj srečnejša na tem svetu ljuba mladost ima; ona daje mladenčm nedolžnega veselja po obilnosti; mladost je rožni cvet človeškega življenja. Oj trikrat srečni čas!

U ta veseli spomin, se o veliki noči pisanke ali pirhi delijo, ki jih otroci potakajo, in po ledenicah skakajo vsi gmetni in veseli. — Veliko je mladih ljudij, ki si pisanke dajejo; pa malo malo se mi zdi jih je, ki prav vejo, kaj lepega pisanke učijo.

Pisanka pisana, rudeča ali bela terdo luščino ima, podoba je terplje-

nja, izdihovanja in pokorjenja na tem svetu. Luščina se stere, olušč in obleti in lepo čist belak na svetlo pride. Tako tudi truplo rahlo se zdobi in u prah poverne, kadar ga duša zapusti. Ali srečen človek, ki u gnadi božji umerje, njega duša čista bela kakor sneg iz umerljivega trupla neumerjoča u nebesa izleti. To nas pirha belak uči. — Belak še u svoji sredi lep rumenjak ima, žolt ko čisto zlato; in ravno on nam kaže, kako prelepa bo u nebesih naša krona, če voljno vse težave poterpimo, pravično živimo, in spokorjeni umerjemo. Tam velika noč nikoli ne mine, vesela Aleluja nigdar ne utihne.

Mladenči in deklice! le pisanke čedno takajte; ali u nevarnih letih ljubno nedolžnost skerbno varujte; velik zaklad nosite u rahlih posodah. Pisanke, ki se ubije, nikoli več cela ne bo; čistost mladega serca, ako se izgubi, ni je več! Razuzdan mladenec, deklica zapeljana in pa smerdljivo jajce ni za nič. To je velikonočni pisank življenje; tega so velikonočni pirhi lep spomin. Se več prav lepih nauk boste brali u bukvicah teh; berite le, pa tudi ravnajte se po njih. Pisanke se postarajo, postarate se ž njimi tudi vi; ali žlahni in modri nauki so vekomaj mladi. Kdor jih rad posluša in po njih živi, bo kakor žlahno drevce za potokom stal srečen in vesel; obilno dobrega na zemlji naslal in tam u nebesih žet. Aleluja! Aleluja! Aleluja!

blamažo sebi in občini. Eno je gotovo, da namreč to pot ni ne bivši gerent, ne zlobni Oswald, ne deželni odbor kriv tako nečastnega poraza, ampak so si ga skuhalo sami naprednjaki najbolj čiste barve, če se dr. Novak ni res poklerikalil, kakor se je zbal narodno-napreden možakar, ko je slišal, kako imenitno jo je občina dobila na Dunaju. Sicer pa ni še gotovo, da ne bo kdo kmalu v »Narodu« pisal, da so tudi tega poraza klerikalci krivi, morda bo tudi Engel kaj takega »Danu« sporočil, saj smo že vajeni. Klerikalci bodo pa pokazali, da nimajo nič pri tem, če bo kdo hotel le en vinar plačati stroškov iz občinskega denarja za to pritožbo.

i Knjigarna Sax je one dni dala raznašati po hišah izkaz knjig, ki jih ima v zalogi. Sodil bi človek po tistem izkazu, da ima samo dobre naše knjige. V izloži pa ne vidimo niti ene, ampak samo in vse druge.

Tržiške novice.

t Iz društva. V torek 2. aprila t. l. so bila zaključena redna predavanja za preteklo zimsko dobo. G. A. Golé je končal svoja podučna predavanja o jetiki z naukom, kako naj se varujemo te tako pogoste bolezni, ki zlasti izmed delavstva zahteva toliko žrtev. Vseh predavanj je bilo to zimo 29, med temi 9 s skioptičnimi slikami. Mnogo koristnega je lahko slišal, kdor je zahajal v torkih zvečer v društvo in pazno sledil predavanjem. Prav zavoljo predavanj bi bilo prav, da bi se delavstvo še bolj oklepalo prekornostnega društva sv. Jožefa in iskalo v njem prave izobrazbe, izobrazbe na katoliški podlagi, ki blaži um in srce. — Sedaj se pripravljajo »Božja dekla«, ki se bo uprizorila kmalu po Veliki noči.

t V nadzorstvo hranilnice in posojilnice v Trzinu je bil izvoljen č. g. Jakob Ogrizek, župnik v Lomu.

t Dar 100 K je naklonila tukajšnja hranilnica društvu sv. Jožefa. Bodi ji na tem mestu izrečena najlepša zahvala.

Katoliška unija

prosta združitev avstrijskih katoličanov.

Spisal dr. Rudolf Hornich.

V našem narodnem in političnem življenju veje zadnje čase duh, ki utegne biti odločilnega pomena za vso sedanjo kulturo. Kdo je še tako kratkoviden, da ne vidi nevarnosti, ki prete našemu gospodarskemu življenju; kdo je še tako lahkomišljen, da ne spozna, kako se teptajo naše pravice, kako se napada krščanska omika: kdo, pravim, bi tega ne spoznal, ko jih je vendar čezdalej več, ki ne marajo poslušati Boga, ki jim velevala, kako se vesti do bližnjega, kako treba spoštovati naravne dolžnosti in pravice. Strah nam tare dušo in težka slutnja nam lega na srce, če pomislimo, kako se med našimi narodi širijo vrste onih, ki jim je geslo: Ne poznamo Boga in Gospoda nad seboj!

V svoji nebrzdani strasti nam ti brezbožneži hočejo uničiti, kar imamo najdražjega; socialni red, spoštovanje

Italijanski vojaki v Tripolisu.

avtoritete, nedotekljivost zasebne lasti, varnost pravice, svetost zakona — da, uničiti nam hočejo vsako pozitivno vero in iztrgati vsak čut odgovornosti pred vestjo. Toda ne bojmo se! Prvi kristjani tudi v najvišarnejših časih niso izgubili poguma in katoličan dvajsetega veka naj malodušno obupuje? Nikdar!

Katoliška cerkev, od Boga ustanovljena, ima tudi danes še, kakor nekdanj, moč: preroditi človeško družbo. Treba jo je le modro porabiti in udejstvovati. Prepajmo svoje miselnosti, hotenje in delovanje s katoliškim duhom, in svet je naš! »Pokristjanimo srca, in pokristjanjen bo svet!«

Pri tem nas pa hoče podpirati Katoliška Unija, ki bo dala našemu katoliškemu prepričanju vnanjo obliko. Ta Unija bo namreč nekaka skupina vseh avstrijskih katoliških društev, zvez in organizacij. S tem pa Katoliška Unija noče podirati, kar je že zgrajena, marveč utrjevati hoče ter nadalje zidati; noče razdvajati, ampak družiti; ne vladati, temveč služiti. Nesoglasja med stanovi hoče zravnavati po pravici in ljubezni; narode, ki netijo med seboj neplodne in umetne prepire, želi privedi do složnega dela za skupne cilje.

Katoliška Unija se zaveda, da bo sleherni človek deležen sreče, politične moči in izobrazbe, ki mu gre, če le ne bo vrat odpiral brezbožstvu, obupu in sovraštvu, marveč pustil, da zakraljuje v njegovem srcu Kristus z vero, upanjem in ljubeznijo.

Zaupajoč v nadnaravno, zveličavno moč krščanstva, ki je že tolikrat prenovila obličje zemlje, vabi torej

Katoliška Unija

vse avstrijske katoličane, da se vpišejo v že obstoječa svoja društva v župnijah ali posameznih škofijah. Unija hoče potem posamezna društva strniti v veliko in mogočno organizacijo, ki pa bo vsakemu narodu in vsakemu društvu zagotovila samostojnost in primerno zastopstvo. Krščanska načela bo uvaževala v vseh panogah modernega gospodarskega, socialnega in duševnega življenja.

Na tej podlagi je osrednji odbor že izdelal program Katoliške Unije, kjer so se vestno in skrbno vpoštevale vse zahteve glede narodnosti kakor tudi glede popolne avtonomije posameznih društev.

Katoličani vseh stanov, poklicev in vseh narodnosti naše prostrane in lepe avstrijske domovine, pomnite, da bje že pozna in resna ura, ko vas vabimo k edinosti in združenju!

Glejte, kako nasprotniki tudi v naši domovini rujejo proti krščanstvu z denarjem, s tiskom, z organizacijo! Vedite, kolika nevarnost preti zasebnemu in javnemu življenju, ko zmerom bolj gine v srcih verskonravna zavest.

Greh bi bil, ko bi v tako kritičnem trenutku blagodejne moči krščanstva ne izrabili ali jo celo zadrževali iz strankarstva in iz strahu pred ljudmi, da se ne bi ustavili strupenemu navalu verskih sovražnikov.

Le eno nam more pomoči: skupno, smotno, odločno in vztrajno delo za Boga in njegovo čast!

Tedenski pregled.

Na Hrvaškem je odpravljena ustava in ban Cuvaj imenovan za kraljevega komisarja. Nad časopisjem vihti cenzura svoj bič, da ne sme niti omenjati političnega položaja, shodna in društvena pravica je odpravljena, tajnostni pisek ni več. Zagreb so zasedli orožniki, odstavljeni so vsi župani in na njih mesto postavljeni policijski komisarji, preki sod viši nad kraljevinama Hrvaško in Slavonijo in ogrski rabelji Belly je baje že obveščen, da se pripravi na svoj posel in za odhod na Hrvaško. Hrvaški narod je na ta nezasišani udarec doslej odgovoril le z molkom in mirom, a kako natihoma vre v njem, si lahko mislimo. Bog ga čuvaj v teh težkih dneh! — Na Ogrskem je zopet Khuen Hedervary ministrijski predsednik; položaj se pa ni izboljšal, ker se Justhovič ne vda jo in slejkoprej zahtevajo splošno volivno pravico. Khuen grozi z razpustom parlamenta. — Nadvojvoda Karol Fran Jožef se meseca junija s svojo soprogo Cito poda v Petrograd na obisk ruskega dvorca. — V Tripolisu gre vojna Italiji vedno enako počasi izpod rok. Pri Tobruku so Italijane večkrat napadli Turki in Arabci, a so bili odbiti. Pri Zanzuru so Turki s strelji uničili dva laška zrakoplova. Velevalisti: Avstro-Ogrska, Rusija, Nemčija in Anglija bodo te dni po svojih zastopnikih v Carigradu Turčiji predložile italijanske mirovne predloge in dalje vodile mirovno prizadevanje. V Italiji prirejajo socialisti velike demonstracije proti vojni, nacionalisti pa zanjo; a gotovo je, da bi vsa Italija bila vesela, ko bi se kmalu vsaj nekoliko srečno končala tripoliška vojna. — Makedonci so v Peterburg, London in Pariz odposlali posebne pooblaščenca, da prosijo velevalisti za pomoč proti tur-

škemu jarmu. Sedaj ne zahtevajo več samostojne Makedonije, marveč prosijo le, da se jim podeli avtonomija in imenuje krščanski guverner. Turško nasilje je vsak dan hušje, položaj je za Makedonca nevzdržen, vsak hip lahko izbruhne vihar. Turki so v Makedoniji zbrali 100.000 vojakov, ker se boje upora. — V Mehiki se je največja država — Coahuila — prglasila za neodvisno in vpeljala komunizem. — Na Portugalskem se vedno pojavljajo veliki nemiri; nedavno se je v Braganci vršil krvav poulični boj dijakov z vojniki, v katerem je bilo 5 oseb ubitih, 23 pa ranjenih. — Francoska zbornica je skoro soglasno sklenila, da se v rudnikih uvede osemurni delavnik. — Rudarska stavka na Angleškem se bliža koncu; pri glasovanju o nadaljevanju ali končanju stavke se je večina delavstva izrekla za delo. — Rudarska stavka na Češkem je na celi črti končana. — Angleški državni proračun izkazuje za minulo leto ogromen prebitok 6 milijonov 545.000 funtov šterlingov. Proračun za leto 1912/1913 izkazuje za 5.619.000 funtov šterlingov več izdatkov kakor lanski to pa v prvi vrsti radi ljudskega zavarovanja. — Italijanski vojni minister je razpisal mednarodno tekmo za najboljši vojaški zrakoplov; prva nagrada znaša 100.000 lir, ostale skupaj 250.000 lir. — Graški občinski svet, kjer so socialni demokrati obstruirali proti povzemanju stanarinskega novčiča, bo razpuščen. — Predor nad Mostami za deželno elektrarno, ki bo dovažal Završnico do vrha hriba nad Mostami, je bil dokončan 31. marca. Dolg je 785 metrov. Vodna moč ima dve stopnji in ima spodnja stopnja, ki se sedaj gradi, 165 metrov padca, kar dá 1050 konjskih sil; z izrabo tudi zgornje stopnje, ki se bo zgradila, ko bo poraba električne sile narasla, se bo doseglo 4500 konjskih moči. — V občinskem svetu ljubljanskega je v seji 3. aprila liberalna večina proti glasovom S. L. S. sprejela predlog, s katerim odklanja za sedaj ustanovitev občinskega posredovalnega urada, češ, naj poprej poizkusijo na deželi. V isti seji so liberalci sklenili, da se glede podraževanja ljubljanske mestne policije vladi odgovori, da je sporazum med občno in vlado z ozirom na previseke vladne zahteve nemogoč in naj zato vlada tega zakona ne predloži v sankcijo. Občinski svetniki S. L. S. so med drugim vložili predloge: Jožef Marinko za pomaknitev nižjih magistratnih uslužbencev v višji razred prejemkov; Tomaž Novak za uvedbo delavnega reda za mestne delavce in njih zavarovanje za slučaj bolezni, starosti in nezgod; Ivan Štefe pet predlogov v korist Barjanom. V tajni seji je liberalna večina oddala ponesrečeni hotel »Tivoli« za osem let v najem Nemcu Ederju, ki bo plačeval prva štiri leta po 3000 K, nadaljnih dve leti po 4000 K in zadnji dve leti po 5000 K; s to najemnino občina ne bo pokrila niti stroškov za redne vsakoljetne poplave. — V Krškem je pri občinskih volitvah sijajno zmaga S. L. S. — Slovenci na Reki so si 31. marca ustanovili slovensko izobraževalno društvo »Liburnia«, ki ima svoje prostore v kapucinski hiši blizu kapucinske samostana. — Občinske volitve na Gočah so potrjene. — Za župana v celjski okolici je izvoljen g. Avgustin Sušnik; liberalci so hoteli imeti za župana svojega dr. Božiča ter so iz jeze, ker ta ni bil izvoljen, za svetovalca raje volili Nemca kakor somišljenika S. L. S. Tudi sedaj še rovarijo naprej, a somišljeniki S. L. S. so odločno izjavili, da dr. Božič nikdar ne sme postati župan celjske okolice. Vedeti treba, da je v odboru razven 10 Nemcev in 2 odbornikov, ki ne pripadajo nobeni stranki, 11 pristašev S. L. S. in le 7 slovenskih liberalcev. — Tržaški Italijani so se začeli vneti za oddelitev italijanskega dela Goriske, Trsta in Istre od slovenskega oziroma hrvaškega dela in za združenje v eno italijansko upravno celoto. Strah jih je pred združenjem jugoslovenskih dežel. — Na puljskem magistratu so izvršili 4 nadaljne aretacije; zaprli so med drugimi ravateljca mestnega stavbinskega urada Borrija, ki je laški podanik. — Lastnik Bleda Muhr je sestavil družbo z omejeno zavezo, katere namen je »nakup Blejskega jezera in poljedelske naprave«. Vplačana glavnica znaša menda 850.000 K; Muhr sam je pri tem vdeležen z 250.000 K. Po novem vodnem zakonu se bo pa jezero lahko proglasilo za javno last in tako se gospodu Muhru in družbi prečrtajo načrti. — Novi dreadnought »Tegethoff« so prepeljali v puljsko luko, kjer se dograji in vojaško opremi. — Za predsednika »Matice Slovenske« je bil zopet izvoljen g. prof. dr. Fr. Ilešič. — Tujcev je prišlo v Ljubljano meseca marca 5823, za 885 več kakor lani istega meseca. — 31. m. m. je do tal pogorelo pri Francu Cankarju in Jožetu Jukiču na lgu. Pogoreli sta hiši in gospodarska poslopja, seno in oprava ter 9 praštev. Cankarjeva hiša je od strahu onemela. — Travnov mlina na Glincah je kupila tverda Golob in dr. za 110.000 K. — V Nabrežini je minolo nedeljo avtomobil, v katerem se je vozil tržaški kavarnar Žigon s svojo družino, zadel v nek voz, potem v kamen ob cesti ter se prekucnil. Pri tem

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

»Vedite,« rekel jim je, »da prihajam sem na Mahdijevo povelje.« Ko so to slišali, so se priklonili do tal, on je pa govoril dalje:

»Med potjo morate hraniti otroka in ž njima dobro ravnati. Smainu morata poročati o vašem ravnanju, Smain bo pa napisal preroکو. Ako pride čez vas kakršnakoli pritožba, dobili boste z naslednjo pošto smrtno obsodbo.«

Novi poklon je bil edini odgovor na te besede, Gebhr in Hamis sta pa pri tem izgledala kot psa, katerega se naloži torba na gobec.

Grk jim je zapovedal, naj se spravijo proč, potem je rekel pa otrokoma v angleškem jeziku:

»To sem si vse izmislil, ker Mahdi ni dal, kar vaju zadeva, nobenih novih ukazov. Ker je pa zapovedal, da morata iti v Fašodo, toraj je treba poskrbeti, da bi mogla priti živa. Seveda računam na to, da ne bo nebeden izmed teh ljudi pred odhodom videl niti Mahdija, niti kalifa.«

Potem je rekel Stanku:

»Bil sem na tebe, deček, jezen in sem še. Ali ne veš, da malo, da me nisi pogubil? Mahdi se je razjezil tudi na mene — in da bi dobil od njega od-

puščanje, moral sem velik del svojega premoženja odstopiti Abdullahiju, pa še ne vem, če sem se rešil za dolgo časa. Za vsak slučaj ne bom mogel pomagati jetnikom, tako kot doslej. Toda vidva se mi smilita, zlasti pa tale (pokazal je na Nelko). Imam hčerko v ravno tej starosti... katero ljubim, bolj kot lastno življenje... Zanj sem storil vse, kar sem storil... Kristus me bo za to sodil... Ona nosi še sedaj na prsih pod suknjico srebrni križec... Ime ji je pa ravno tako, kakor tebi, moja mala. Ako bi ne imel nje, hotel bi raje umreti, kakor pa živeti v tem peklju.«

In postal je ginjen. Za trenutek je obmolnil, potem je potegnil z roko po čelu in pričel govoriti nekaj drugega.

»Mahdi vaju pošilja v Fašodo z namenom, da tam umrjeta. Tako se hoče maščevati nad vama za tvoj upor, o deček, ki ga je globoko zadel, zraven pa ne bo zgubil slave »usmiljenega«. Tak je bil vedno... Toda kdo ve, komu je prej namenjena smrt! Abdullahi je spravil na misel, da bi tem psom, ki so vaju uropali, velel iti z vama. Slabo jih je plačal, zdaj se pa boji, da bi se to ne zvedelo. Oba s preroком želita tudi, da bi ti ljudje ne pripovedovali, da so v Egiptu še vojaki, topovi, denar in Angleži... To bo težka in dolga pot... Morala bosta čez puste in nezdruge kraje — torej varujta, kakor oko v glavi, te praške, katere sem vama dal.«

»Zapovej, o gospod, še enkrat

Gebhru, naj se ne drzne grdo ravnati in pretepati Nelke,« rekel je Stanko.

»Ne bojta se. Priporočil sem vaju šejku, ki pelje pošto. To je moj stari znanec. Dal sem mu uro in s tem sem ga bridobil, da vaju bo varoval.«

Po teh besedah se je začel poslavljati. Vzel je Nelko v naročje, jo pritisnil k sebi in ponavljal:

»Bog naj te blagoslovi, moj otrok!«

Med tem je zašlo solnce in noč je zažarela z zvezdami. V temi se je razlegalo prskanje konj in stokanje nato-vorjenih velblodov...

XX.

Stari šejk Hatim je zvesto izpolnjeval obljubo, katero je dal Grku in je zvesto skrbel za otroka. Pot proti toku belega Nila je bila težka. Potovali so čez Ketaino, Ed-Ducim in Kano, potem so pustili za sabo Abbo, gozdnat otok na Nilu, kjer je pred vojno prebival v trhljem drevesu Mahdi, kot derviš-puščavnik. Karavana je morala velikokrat obiti obširna, z papirusom poraščena močvirja ali takozvane sude, od koder je veter prinašal strupen duh razpadajočega listja, nanešenega od vodnega toka. Angleški inženirji so nekdanj razbili te zapore in parniki so takrat iz Hartuma lahko vozili do Fašode in še dalje. Zdaj se je pa reka spet zamašila in ker ni mogla teči svobodno, se je razlivala po obeh straneh čez bregova. Okolica po desnem in po levem bregu, je bila pokrita z visoko džunglo, med katero so se dvigali griči

termitov in posamezna afrikanška drevesa; semtertje so pa gozdi segali čisto do reke. Na bolj suhih prostorih so rastle akacijni gaji. Prve tedne so zadevali na arabske vasi in mesteca, obstoječa iz hiš s čudovito kopičastimi strehami, spletenimi iz slame dohna (afrikanškega prosa). Toda za Abbo, od vasi Goz-Abu-Guma, so prišli v zamorske kraje. Bili so popolnoma zapuščeni, ker so derviši skoraj popolnoma iztrebili domače zamorsko prebivalstvo, ter je razprodali v sužnost na trgih v Hartumu, Omdurmanu, Dari, Fašeru, El-Obejdu in v drugih sudanskih, darsurskih in kordofanskih mestih. Ostale prebivalce, katerim se je posrečilo, da so se skrili pred sužnostjo po goščavah v gozdih, je uničila lakota in koze, ki so se razširile v strašni meri ob Belem in Modrem Nilu. Sami derviši so govorili, da izumirajo za kozami »celi narodi«. Prejšnje nasade sorga, mani-joka in banan je pokrila džungla. Samo divje zverine, katerih ni nikdo več preganjal, so se silno razmnožile. Včasih sta otroka pri večernem mraku videla v daljavi množice slonov, podobnih premakljivim skalam, ki so s počasnim korakom šli pit na svoja navadna mesta k reki. Kadar jih je Hatim, ki je bil nekdanj trgovec s slonovo kostjo, videl, je pričel cmokati in vzdihovati in je v zaupanju govoril Stanku: »Mašallah! — koliko je tukaj bogastva! Toda sedaj se ne izplača loviti, ker je Mahdi prepovedal egipčanskim kupcem prihajati v Hartum in nikomu

je bilo deloma težko deloma lahko ranjenih vseh osem oseb, ki so se vozile v avtomobilu oziroma vozu. — V Ljubnem strajkajo mizarški pomočniki. — Usmiljeni bratje iz Gradca so v St. Petru v Savinjski dolini od državni cesti kupili pet oral zemlje, kjer postavijo novo bolnišnico za Sp. Stajer. — V Ameriko je pobegnil ljubljanski trgovec in posestnik mlina Jakob Bončar ter zapustil čez 600.000 K dolga. Zelo sta pri tem prizadeta oče in brat ubeglega, ki sta mu podpisala krog četr milijona kron in prideta najbrže od vse premoženje. Oče je na smrtni postelji. — Salezijanci otvorijo nov zavod v Verzeju na Stajerskem. — Ročno torbico z dragocenostmi in denarjem — vsega skup do 15.000 K vrednosti — je na voznici z avtomobilom iz Trojan do Vrhnike zgubila žena moravskega dež. poslanca dr. Smedkega. Razpisanih je 300 K najdenine za vrnitev izgubljenih predmetov. — Velik mraz je nastopil zadnje dni. Z Ogrskega in od drugod poročajo o velikih viharjih in sneženih zemetih. V Nauenu pri Berolinu je vihar podrl 200 metrov visok stolp za brezično brzojavljenje. — V Ameriki je izstopil veletok Missisipi; pol milijona ljudi je v nevarnosti pred povodnjem, ki je tako velike nihče ne pomni. — Na japonskem otoku Oshima je prišel bruhati ognjenik Miharayama. — V mostarski okolici v Hercegovini je bila toča. — V Indiji divja lakota; umrlo je že 10.000 oseb. — Švedski parlament je sprejel zakon za žensko aktivno in pasivno volilno pravico. — V Čikagi je stopilo v strajk 15.000 tesarjev; tudi v drugih ameriških državah grozi tesarjski strajk. — Trije mornarji so ponesrečili v puljski luk, ko so v čolnu pripravljali objekte za strelne vaje. Padli so v morje ter sta dva takoj izginila v razburkanih valovih, enega so rešili, a je kmalu nato umrl. — Na Dunaju se je pojavil en slučaj kor; bolezen se je zanesla iz Galicije. — V Celovcu se je obesil bivši ljubljanski trgovec 70 letni Janez Leuc. Najbrže se mu je omračil um. — Slovensko delavsko izobraževalno društvo za Trst in Primorje se je 31. marca ustanovilo v Trstu. — Umrlo je v Ljubljani gospa Marija Zalaznik, soproga slaščičarja g. Jakoba Zalaznika.

Godovi prihodnjega tedna.

7. nedelja, Velika noč.
8. ponedeljek, Veliki ponedeljek.
9. torek, Marija Kleofa.
10. sredo, Ezekijel, pr.
11. četrtek, Leon I., papež.
12. petek, Zenon, Saba.
13. sobota, Hermengild.

Velika nesreča na Stolu.

Že včeraj smo obširno poročali o veliki nesreči na Stolu, pri kateri je postal žrtev viharja profesor na l. državni gimnaziji dr. Josip Cerk in je malo manjkalo, da ni v viharju na gori izgubilo življenje sedem dijakov. Naj sledi še nekaj podrobnih poročil.

Vojaški pomožni oddelek.

Iz Ljubljane je odrinil turistom v Prešernovi koči na pomoč oddelek 16 vojakov ljubljanskega planinskega polka, ki so mu poveljevali gospodje poročniki Paulus, Werlein, Sešerko in Ringel. Vojaki so prišli na Stol ob 4. uri 15 minut, proti Žirovnici so vojaki z dijaki odkorakali ob 7. uri 30 minut zjutraj. Med povratkom so le nekaj nad eno uro počivali. Vsi, ki so videli požrtvovalno delo vojakov, ki so ranjenega Kunca Zdenka na vozu vozili, so bili polni hvale radi njih požrtvovalnosti. Vojaško ekspedicijo so spremljali domačini, a tu se je zgodila

Še ena nesreča,

ki bi bila kmalu lahko postala usodopolna. Domačin Janez, mizar, se je ponesrečil. Izpodrsnilo se mu je blizu tam, kjer se je profesor Cerk ponesrečil. Drčal je kakih 600 metrov globoko po snegu. Rešilo ga je le, ker ga je nahrbtnik pri padcu zadrževal. Mizar Janez se je močno odrgnil po rokah in po obrazu. Drčal je po hrbtu in trebuhu. Gosp. dr. Demšar je ranjenca obvezal. Dr. Demšar je ranjenca vprašal, kaj da je mislil, ko je drčal, nakar mu je Janez odgovoril: »Nisem imel časa, da kaj mislim, ker sem preveč naglo letel« in

je še pristavil: »Pozimi nisem bil še nikoli na Stolu in tudi več ne bom.« O tej nesreči se nam danes še poroča: Pri rešitvi je padel Janez Pinžgar iz Sela, a se mu ni nič zgodilo. Ko je Janez Pinžgar padel, je zavpil: »Zdaj že gremo!« Vsi so mislili, da ga bodo našli mrtvega.

Rešilna ekspedicija

je korakala v treh skupinah. Veliko čredo gamzov je ekspedicija srečala in gamzi so se hitro razleteli, ko so se skoraj v ekspedicijo zaleteli. Slovensko planinsko društvo je bilo po uradnih državne železnice o nesreči obveščeno. Predsednik Slovenskega planinskega društva dr. Tominšek, nadalje planinci zdravnik dr. Demšar, ki je tudi dr. Stojcu podelil prvo zdravniško pomoč, Badiura, dr. Zupanc, Brinšek, Kunavar st., Kovač, Mihler, Jeras so se takoj odpeljali proti Žirovnici. Slovensko planinsko društvo je že tudi vse pripravilo, da če bi bilo potrebno, da pridejo tudi vodniki iz Mojstrane in Dovjega v koči zaprtim turistom na pomoč. A ker so vojaki zelo izurjeni planinci, je to načelstvo Slovenskega planinskega društva opustilo.

Zakaj se je ponesrečil profesor dr. Cerk?

Rajni profesor dr. Cerk je pomagal z g. učiteljem Kunaverjem dijakom, ki visokih planinskih tur niso bili vajeni. Zadnji, s katerim je povečini govoril, je bil Zdenko Kunc, ki je zaostajal. Dr. Cerk je poslal še Kuncu svoj cepin in je oddal tudi svoje derese. Kakor pripovedujejo dijaki, se je izpustil Cerk v nižino sam, ker je izgubil svoj stativ. Nesreča se je morala tako zgoditi, da je sunil rajnika vihar. Na Stolu je namreč usodno noč divjal grozen vihar. Zdenko Kunc je bil zadnji, s katerim je rajnik govoril. Dijaki so še videli, kako je rajnik hitel, da dobi svoj aparat, in so mu še klicali: »Počasi, gospod profesor!«, a ponesrečenec v skrbi za svoj dragoceni aparat jih ni poslušal in — ponesrečil. Dijaki so videli, da se je gospod profesor, ko je prvič zdrčal, ustavil, potem je moral še enkrat plezati. Prvikrat je padel dr. Cerk ob pol 3. uri zjutraj, a se mu ni nič zgodilo, drugič je dr. Cerk zagrabil veter ob 4. uri zjutraj in ga vrgel 600 m globoko. Ležal je tam blizu 12 ur. Dijaki tudi pripovedujejo, da je bilo tam, kjer se je profesor ponesrečil, vse polno vran.

Poškodovani Zdenko Kunc,

sin tajnika c. kr. ljubljanske tobačne tvornice g. Kunca, učenec V. gimnazijskega razreda na II. državni gimnaziji, je za drugimi turisti zaostal, ker si je levo nogo poškodoval. Ker je bil truden, je iskal in našel zavetje pod neko skalo, kjer je zaspal in spal eno uro, dokler ga ni k sreči solnce izbudilo. Podal se je nato čisto sam proti Prešernovi koči, ki se je dobro videla. Na zadnjem klancu ga je še srečal g. Kunavar, ki se je podal na Selo, da dobi rešilno ekspedicijo, ker je znal, da po hudem viharju utrjena družba pač sama še brez dr. Cerk ne bo mogla na Žirovnico. Ker mladi Zdenko ni mogel več zaiti, mu je še pokazal pot in se nato spustil na Selo, odkoder se je nato vrnil z Legatom nazaj na planino, kjer so našli ponesrečenega gospoda profesorja. Mladi Zdenko, dasi ima nogo zelo poškodovano, ni čutil bolečin, dokler ni v koč prišel tri do štiri ure pozneje, kakor njegovi tovariši.

V koči

so dijaki veliko trpeli. Gospod Kunavar, ki ga je skrbelo, kje da sta zaostala dr. Cerk in Zdenko Kunc, je dijake poučil, kako da se morajo odeti in kako v koči postopati, da se ne bo nikomur ničesar zgodilo. Strogo jim je zabijal, da naj ne zapuste kože, dokler se ne povrne z rešilno akcijo. V koči je bilo zelo mraz tako, da je zmrznil v steklenicah čaj. Dasi so v koči drva pripravljena, dijaki niso mogli zakuriti, ker je bil dimnik zamašen in drva zamrznjena. Tiščali so se pod odejami, kakor jim je gospod Kunavar naročil, predno se je podal po rešilno ekspedicijo. Mesa dijaki niso mogli jesti, ker je zmrznil. K sreči so našli v koči vodo Preblavarico, ki so jo s špiritom segreti in to so pili in iz nje kuhali čaj na špirt, ki so ga nekaj seboj imeli. Strašen vihar je divjal okoli kože na Malem Stolu. Koča se je tresla.

Rešitev.

Dva lovca sta bila prva, ki sta Veliki petek prilezla h koči. Lovca sta trobila, a dijaki ju niso čuli, ker so spali. Šele ko sta lovca trkala, so ju dijaki čuli, vstali in se seveda zelo razveselili, ko sta jima lovca povedala, da jim vrli vojaki korakajo na pomoč. Z vojakmi so se nato srečno rešeni dijaki, ko so se pokrepčali, podali na Žirovnico. Vojaki so pokazali veliko neustrašenost, zaslužijo največjo pohvalo.

Na Žirovnici

so s skrbjo in z žalostjo stariši in sorodniki čakali dijake. To se je že znalo, da se nahajajo v koči vsi dijaki. A ker se je z daljnogledom videlo, da enega dijaka vojaki vozijo, je le vse skrbelo, kdo da je poškodovan. Smilil se nam je gospod višjedeželnosodni svetnik Koblar, ki se je pripravljal že zjutraj na Žirovnico, žalosten, ker je neki jutranji list poročal, da je njegov sin tudi ponesrečil. Naravnost nečuvno je bilo poročati to laž. Že včeraj popoldne je pod Stolum vse znalo, da je povedal g. Kunavar, da so vsi dijaki zbrani v Prešern. koči na varnem, in se je tudi znalo, kako natančno da jih je g. Kunavar poučil. Tako lahkomišljeno se ne sme poročati in delati že itak popolnoma obupanim starišem in sorodnikom najhujše skrbi. Ravno sin gosp. nadsvetnika Koblarja ni bil čisto nič poškodovan. Upravičeno so se vsi, ki so videli žalost očeta, zgražali nad lahkomišljeno lažjo, ki jo je zapisal »Dan«.

Vesetje starišev in sorodnikov, ki so čakali v velikih skrbih svoje ljubljence, si vsak lahko sam predstavlja. Veselje je kalila le bridka žalost, da leži v žirovniški mrtvašnici mrtvec mlad, nadebuden mož. . . Višjedeželnosodni svetnik Koblar, ki je s ponesrečencem v sorodu, je ostal na Breznici, da preskrbi vse, da se rajnik pripelje v Ljubljano. Rqdbino ponesrečenja naj teži zavest, da v bridki nje-

Oče dr. Cerk je šel včeraj gledat ponesrečenega sina v mrtvašnico v Breznico. Ubogi oče je v štirih letih izgubil dva sina. Prevoz trupla dr. Cerk v Ljubljano bo veljal 800 K.

V Ljubljano

so se rešeni dijaki pripeljali s popoldanskim vlakom ob 4. uri. Velikanska množica se je zbrala na peronu, a tudi pred postajo. Vse je plakalo, ko je zagledala mati poškodovanega Zdenka s

solzami v očeh svojeg sina, ki sta ga iz železniškega voza nesla dva vojaka na voz izvoščkov. Mater Zdenka je tolažil iskreno drugi sin Karel Kunc, ki je bil tudi na Stolu. Poškodovani Zdenko se nahaja v domači oskrbi. Kljub bolečinam v nogi in kljub nevarnosti, ki jo je preстал, je bil Zdenko ves čas zelo živahen, vesel in je živahno pripovedoval o nevarnostih, ki jih je preстал. Dijaki, ki so šli na usodni izlet na Stol, so: Kunc Zdenko (V. gimn. razred), Kunc Karel (VII. gimn. razred), Vladimir Kostanjevec, Franc Bizovičar, Josip Baričević, Vladimir Milavec, vsi v V. gimnaziji.

Še nekaj podrobnosti.

Dr. Cerk in dijaki so se pripeljali v Žirovnico Veliko sredo. V Jegličevi gostilni so dobili ključ od oskrbnika Prešernove kože, g. Legata. Oskrbnik in osebito g. železniški adjunkt Kunavar, brat učitelja Kunaverja, jim je zelo branil korakati na Stol, a žal se izletniki niso udali, ker je bil lep večer in mesečno. Imeli so seboj dve accetilenski svetilki. Domačini so jim pripovedovali, da je gotovo hud vihar na Stolu. Učitelj g. Pavel Kunavar se je izletnikom pridružil. Dijaki niso bili turisti in niso imeli tudi seboj nobenega izprašanega vodnika. Nesrečo je predvsem povzročil vihar, a tudi to, ker so turisti na Stol odkorakali ponoči. »Slovensko planinsko društvo« zahteva, da se ključ brez izprašanega vodnika ne sme izročiti in le želeti je, naj bi se pozimi sploh nihče ne podal na planine, in če se že poda, naj ne gre vsaj brez izprašanega vodnika. Gospod Pavel Kunavar je včeraj zjutraj že prišel na Selo in prosil vojaške pomoči. Na Žirovnici, dasi je tu zelo obiskano letovišče, ni niti brzojavne postaje, ker javna oblast pri nas res zelo skrbi za — promet tujcev. Za rešilno akcijo so se trudili prostovoljno poleg gospoda Kunaverja železniški uradniki, vojaška oblast in Slovensko planinsko društvo. Ljudje so upravičeno grajali, ker ob taki nesreči, kakršna se ne zgodi vsak dan, ni bilo nikjer opaziti, da spadata Žirovnica in Stol pod radovljiško okrajno politično oblast. Če bi se bila politična oblast za nesrečo zanimala, bi bili lahko dijaki že včeraj ponoči v Žirovnici. Tako se je prvotno prepustila vsa rešilna akcija g. Kunaverju in domačinom. Predsednik »Slovenskega plan. društva« je bil šele zvečer okoli pol 10. ure zasebno o nesreči obveščen in je takoj uvedel obširno rešilno akcijo, ki so se ji tudi vojaki pridružili. Nekoliko bolj bi se bila morala za nesrečo zanimati politična oblast, ker ko bi »Slov. plan. društvo« in vojaki ne bili vmes posegli, bi bili lahko dijaki toliko časa čakali na rešilno ekspedicijo, da bi bili lahko zmrznili. Zasebniki in vojaki imajo zaslugo, da so se vsaj dijaki rešili, zastopnika politične oblasti pa nismo nobenega videli ne na Žirovnici, ne na Breznici.

Poročilo člana rešilne ekspedicije.

Član rešilne ekspedicije nam poroča: V četrtek ob 3/4. uro zvečer smo dobili brzojavko o nesreči na Stolu. Tovariš Badiura nas je takoj sklical in ob 10. uri zvečer smo se odpeljali skupno z vojniki alpinci in štirimi častniki proti Žirovnici. Ko smo došli v Žirovnico, je vojaštvo takoj odšlo na Stol. Tri četrte ure za, vojaki smo odrinili mi. Na zabrezniki planini je ostala polo-

prodajati okel, — kakor emirom za umbaje.«

Razun slonov, so srečavali tudi žirafe, ki so, zagledavši karavane, pričeale naglo bežati s težkimi koraki in so pri tem majale z dolgimi vratovi, kakor da bi bile šepave. Za Goz-Abu Guma so se prikazovali vedno bolj pogosto bivoli in cele črede antilop. Ljudje iz karavane so jih lovili, kadar jim je zmanjkalo svežega mesa, toda skoraj vedno brez uspeha, kajti oprezne in nagle živali niso pustile, da bi se jim človek približal ali jih obkrožil.

Hrane je sploh bilo malo, ker vsled razljudenja dežele ni bilo mogoče dobiti niti prosa, niti banan, niti rib, katerih so v prejšnjih časih prodajali karavanam zamorci iz rodu Šiluk in Dinka, ter v zameno radi jemali steklene korale in bakreno žico. Toda Hatim ni pustil, da bi otroka stradala, zadrževal je celo Gebhra, da se ni mogel nad njima znašati, in ko je nekoč pri odpočitku med snemanjem sedel z velbdov udaril Stanka, velel ga je položiti na zemljo in mu naštet z bambusom po trideset udarcev na vsak podplat. Okrutni Sudanec je moral dva dni hoditi po prstih in je preklinjal trenotek, ko je zapustil Fayum, ter se je maščeval nad mladim sužnjem po imenu Kali, katerega je dobil v dar.

(Dalje.)

Žrtu puklica.

»O jej, gespud žepan, kua je pa nm u noga stupil, de tku šantaja?« uprašu sm unkat gespuda dohtar Taučarja, ke sma se srečala pred pošto. »A maja giht u nogah, al kua?«

»Eh, kaj giht! Kurje učesa mam take, de zavle nh sedem sonc videm.«

»Kurje učesa? Kaj m na puveja! Du dons jest tega nekol nism upazu, de b mel uni kurje učesa. Hudil sa zmeri tku glih, kuf sveča. Za božja vola, kdaj, ki sa pa ufermal te kurje učesa.«

»Žrtu puklica, sej veš! Unkat sa me zvalil ubčinsk svetniki iz Trnoug na led — — —

»Na led?! Zdej merca mesca na led! Ki sa ga pa uzel, sej jm ga je letas še pu zim mankal?«

»No, tu se le tku rečel! U Trnou sa me zvalil, de sm šou pugledat, kuku se kej kumenderaja Trnoučani. Ki use nucaja elektrika in druge mestne dubrote sa rekel; jest sem biu pa tku neprevidn de sm jh ubugu. Sej vem, de je bla elektrika in use ta druh sama finta. Te mrcine sa le tle, de b s še jest use nuge pufdrerbu na tisteh kamneh, ke sm jm pustu tku lepu ceste pušodrat, zatu sa me pa zvalil; zdej se m pa u pest smeja, ke me vidja de šantam.«

»Če je tu res, sa pa res žleht te trnousk občinsk svetniki.«

»Le tih bod, Pepe! Jest jm um že ura navju za nhna žlehtnoba, de uja pounel, kdaj je biu iblansk žepan dohtar Ivan Taučar u Trnou. Na boj se, prjatu: jest na um moj žiu dan puzabu, kuku sa Trnoučanke pu ush vrtoveh tam ukul kihale in se m smeja, ke sm mendrou pu tisteh kuglah ke preke Kulezi.«

»Žleht sa dondons lde, tu je že res; ampak tu presega že ush žlehtnoba.«

»Le pučak, Pepe, sej tu še ni use! Ke sa me prgnal in prmartral pu kamneh ke du Kulezje, sa m pa pukazal tista tabla, ke je gor zapisan: »Hribarju gaječš: tlela u tala Hribarju gaj nam

pa ti pust elektrika napelat, de uja lde še pu noč lohka vidl, de je tu Hribarju gaj in ne Taučarju. A sa rmen te lde, če mislja, de jm um šou jest res na lim in de um delu za gespuda Hribarja še reklama! Če čja jm napelem taužente in taužente električnih luč pred hutel »Tibuli«, al pa pred »Mestn dom«, de uja lde vidl, kuku ga je moj prednk pukidu. De b pa pustu jest »Hribarju gaj« električn razsvetliva, tu pa še za mislt ni. Pa za kua pa tud! Pu zim tku ni nubenga čluveka not, pu let pa kresnice tam ukul zadost svetja.«

»Tu je pa tud res! Za Trnoučane sa kresnice čist zadost — — —

»Au! Kuku me je spet štihln; kokr de b mou šivanke u čeuleh! No, le pučakte, sej me ute še kerkat vidl u Trnouin! Stop na, Pepe, mejčkn bliži h men, de se um lohka mal na tebe upepu! Sej že stat na morm več, tku me kluje u prsteh.«

»Oh, gespud žepan; kela h »Elefont« nej stopja in nej uzameja en domfbad, pa s lohka pr te prložnost pesteja še kurje učesa vn zrezat. Tu jm u ta nar preh pumagal. Ampak, nej na zamerja, gespud žepan; men se čudn zdi, de sa tku hitr kurje učesa ujel. Sej uni sa vaju, saj učeseh sa bli vaju, tam pu Pulanskeh hribeh lazi, no pa tud zdej; sej sa vnder jager in prideja velik ukul pu kmeth. Na kmeth pa, kulkr te men znan. tud nisa pu-

vica moštva, polovica vojakov pa je odšla takoj naprej. Ko smo hodili naprej, srečali smo vojaško patruljo, častnika in tri moše, ki so se vračali. Vprašali so nas, če smo videli njihovega vodnika, vodnik da se jim je ponesrečil. Kakor smo pozneje čuli, je vodnik držal po plaz, na katerem k sreči ni nobenih skal. Vodnik je držal do gozda ter ima samo opraskane roke. V koči smo našli dijake dobro razpoložene. Bili so na posteljah. Dijaki niso vedeli, da je dr. Cerck mrtav. Ko smo jim to povedali, bili so silno deprimirani. Pravili so nam, da je Zdenko Kunca za Cerckom dvakrat odneslo, dvakrat mu je pa izpodrsnilo. Temu dijaku je dal Cerck cepin z besedami: »Tam le gori imate cepin!« To so bile zadnje besede dr. Cerckove. Čuditi se je, kako je Zdenko Kunc, ki ima zlomljeno nogo, skoro tri ure hodil v takem stanju in prišel srečno v koč.

Ko smo se z vojakom v koči nekoliko okrepčali, smo se pričeli pripravljati za odhod. Ker niso imeli vsi derez, počakali smo morali do 8. ure zjutraj, ko se je pričel sneg nekoliko tajati. Drugače bi tovariši, ki so bili brez derez, skoro ne mogli doli. Razdelili smo se pri odhodu v tri partije. V prvi partiji sta bila poročnika Ringel in Sešerko, štiri vojaki, dva domačina in železniški uradnik Kunaver, brat učitelja Kunaverja. Ti so transportirali Zdenka Kunc, ki si je zlomil nogo. Povili so Zdenka Kunc v koče, dali mehko podlago na stol, ki se zloži, povezali stol z njim vred in spuščali na treh vrhove počasi navzdol. Ostali dve partiji ste pa vodili ostale dijake, in sicer so bili v drugi partiji: poročnik Werlein, fin. asistent Bogumil Brinšek, učitelja Mihler in Kovač, en vojak ter dijaki Koblar Franc, Baričević Josip, Kostanjevec Vladko. Vse te tri so imeli povezan na vrvi. V tretji partiji so bili: Rudolf Badiura, Tavčar in Jeras, en vojak ter dijaki Kunc Karel, Bizovičar in Milavec, navezani na vrvi. Poročnik Paulus s tremi vojaki se je pa vrnil že spotoma iskat vodnika, kateremu je izpodletelo nekako pred škrbino, predno se vstopi na planjavo pred Čelom. Po dolgem trudu in lastni nevarnosti smo pripeljali vse ob 11. uri do zabrežniške koč. Tam so čakali že dr. Demšar in dr. Tominšek. Dr. Demšar je tudi takoj povezal Zdenko Kunc in dijake, ker imajo vsi več ali manj ozebljine na rokah. Edino Koblar Franc je popolnoma zdrav.

O nesreči se je ta član rešilne ekspedicije že izjavil, da je glavni vzrok nesreče ta, ker partija ni skupaj držala, ker se je razcepila ter bila v slabem razpoloženju v viharju in mrazu. Nekateri dereze so dijakom ušle z nog. Dva dijaka sta cepina celo proč vrgla. Zahvaliti se je edino g. Kunaverju, da je dijake po dveurnem naporu srečno spravil v Prešernovo koč. Provijanta so izletniki imeli za dva dni dovolj. — Včeraj so dijaki utrujeni spali v koči celo popoldne in dalje. Dr. Cerck še nikdar prej ni bil na Stolu, vsaj pozimi ne. Ni vedel, da bo tako trd srenj, na vihar pa sploh računal ni. Mislil je, da bo ves čas lepo vreme. Ob takem vremenu bi se seveda partija posrečila. Mrtvi dr. Cerck ima rano zadaj na glavi, obraz je od krvi zatečen, na rokah ima kožo vso odrgnjeno. Kamor je padel, tam je ostal. Ko je dr. Cercka vihar vrgel s planjave Čelo, je priletel na skalo, potem ga je vrglo še naprej in

sebn lepe gladke ceste. Uni morja mt ja že utrjene nuge.

»Kua, pu Pulanskeh hribeh, pu kmeteh, prauš! U ubeneh hribeh nima- ja tku zverženih in tku grubu našod- raneh cest, kokr jh mama u Iblan, pu- sebn u Trnou. Tu sm že jest skusu, veš!«

»Ja, ja; tu m je že unkat Čamerni- ku Korl tamla iz Duniske ceste, ke bi- cikle flika in nove predaja pravu in se m puhvalu, de mu še nekol ni šou tku dobr kšeft kokr zdej, ke sa uni iblansk žepan. Tulk ma nek flikarije, de ni mo- gu usm biciklistem u enmo verštat in en štacun pustrežt, ampak, de je mogu še na štacuna udprt u Matjanu liš.«

»No viš, de mam prou!«

»Za kua sa pa pol škorklal h no- gam pu Trnou, če je tku; za kua se pa nisa raj iz kučija pelal? Gespud Ivan Hribar, ke je biu še žepan ni šou nekol nekamer h nogam, če b ga iz pa- ram vulmi ulek! Se iz dehoušna se je raj skregu, sam de mu ni blu treba ket iblanskmo žepane hodet za precesjam; ke za precesja se vndr na more u kuči pelat, tu ja na paše, h nogam pa on kratk in mal, ni tou jt nekamer.«

»Prou je mou; s je saj zdrave nuge uhranu, ke ni hodu h nogam pu Iblan! Viš, jest sm pa zdej tak revež. Uh! Kuku me je že spet zbudl! Kokr de b me edn iz glažunam rezu pu prsteh, ta-

obležal je z glavo navzdol na istem me- stu. Dr. Cerck se je žrtvoval za dijake; dal je od sebe dereze in cepin. Brez vsakih priprav je bil nesposoben za na- daljni boj z elementi. Skrbel je za di- jake, zase pa nič. Dr. Cerku je dvakrat izpodrsnilo, ko je tretjič srečno priple- zal nazaj na Čelo, je bil že tako slabih moči, da ga je sunek viharja vrgel na- zaj čez skale.

Pogreb dr. Cerka.

Danes je šlo pogrebno podjetje Jos. Turka po ponesrečenca, katerega so včeraj izmili in preoblekli. V Ljubljano ga pripeljejo jutri po 4. uri popoldne v Ilirsko ulico št. 21, da mati še enkrat vidi svojega ubogega sina. Pogreb bo jutri ob 5. uri popoldne iz Ilirske ulice šte. 21.

Poizkus zastupljenja ruske carice.

Na Ruskem se je zopet zgodila sen- zacionalna afeta. Carica poseduje ve- liko biserov, ki so nekoč bile last Kata- rine Velike. Carica je opazila, da biseri začenjajo bledeti. Carica je na nasvet juvelirjev poklicala neko ženo, ki je svojčas bivala v Perziji in ba je ume bi- sere zopet popraviti, da se blišče ka- kor so se prvotno. Žena je res neki iz- vanredno dragoceni biser očistila. Ca- rica je dala iz radovednosti biser ke- mično preiskati in strokovnjaki so do- gnali, da je bil namazan s strupom. Policija je stvar preiskovala in izse- dila, da je biser s strupom namazala prva komornica Marija Osipovna N... Dognalo se je, da je komornica v zvezi z revolucionarji. Carica je težko zbo- lela in je tam, kjer je biser nosila, do- bila neke vrste liščaj.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

Iz Carigrada javljajo, da je turška vla- da voljna skleniti z Italijo mir le pod sle- dečimi pogoji: Aneksija Tripolisa se ne prizna. Italijanske čete se morajo umak- niti in se imajo nadomestiti z domačo mi- lico in orožništvom. Častniki naj bodo Italijani, vrhovni poveljnik naj bo general Robilant-paša. Vlado naj izvršuje sveto- valstvo, ki ga določi turška vlada. Guver- nerja Tripolisa imenuje Visoka Porta.

Lah! zasedli Zuaro.

Iz Tripolisa poročajo, da so 4. t. m. Lah! po živahnih bojih zasedli Zuaro. Podrobnih poročil še ni.

Laško brodovje

Križari po turških poročilih v Arhipelu in po Sirksem morju. Laške vojne ladje preiskujejo po malih pristaniščih nev- tralne parnike.

Iz Bengazija

poročajo Lah!, da so Turki in Arabci v bojih dne 3. t. m. izgubili 100 mrtvih in ranjencev.

Štajerske novice.

š Prijateljem »Slovenca« na štajer- skem. Prišli so velikonočni prazniki. Ho- dili bodete na obiske k svojim sorodni- kom, prijateljem in znancem. Agitirajte povsod za »Slovenca«. Vaznosti našega edinega slovenskega katoliškega dnevnika, ki je največji in najbolj informiran slo- venski dnevni list, vam gotovo ni treba poudarjati. Najlepši piruh daste »Sloven- cu«, ako mu ob praznikih pridobite vsak vsaj enega novega plačujočega naročnika. Kjer eden ne zmore, naj se jih naroči več

ke bulečine čutim! Oh, le čakte Trnou- čani; jest se um že mašvou!

»Pa prauja, de sa tkula u deže še slabš tiste ceste tam na ukul. Prauja, — no, jest na vem če je res, — de če edn na zna dobr plavat, de še lohka utone tam kar na sred ceste.«

»O jemene! Kar usi nej pugagaja! Men sa se že zamerl enkat za useli. Ajs! Ti salamensk kuri učesa, kuku me da- jeja! Oh, Pepe, al me greš spremt kela du »Elefonta«, de se up mal na tebe uperu, drač! na pridem naprej? Mur- de m u pa res domfbađ kej pumagu. Ti na veš, jest cela nuč pa morm zatistn učesa. Oh, de sm biu tku nepreviđn, de sm šou h nogam, kučija pa pustu, de se je prazna za mana pelala! Mar b se pelu, če je blu res treba, de sm se pustu Trnoučanem putegnt. Pu Iblan ni za h nogam hodet; tu b mogu vedet jest ket žepan, ta nar mu pa še pu Tr- noum. Šika se m de sm ja steknou. Uj, kuku tu skli, pa peče! Kdu b s tu mislu, de takla šmorn take bulečine przadene! Oh, Pepe, dejma na pučas stopet naprej, drač! se um tlela skp sesedu. Čaj, Pepe; tkula za rame se te um uprjeu, tku u šlu še ta nar loži«, in gerspud žepan se je našlunu men na ra- ma in tku sma pučas šturklala preke »Elefont«, gerspud dohtar Taučar, ke je ceu čas zdehvu in jamru in pa

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

skupaj. Na vsakega pride mali del naroč- nine in imeli boste vsak dan dosti pouč- nega in zabavnega berila. Vsi na delo! V vsako hišo naše katoliško časopisje! V vsako hišo »Slovenca«!

š Volitve v celjski okolici. Liberal- ci lažejo naprej v dokaz njih slabi ve- sti. Sedaj trdijo, da je dr. Benkovič s svojo stranko glasoval za to, da se Nem- cem dovolj dva sedeža v občinskem svetu. Seveda je to grdo liberalno zavij- janje resnice. Dr. Benkovič je s somiš- ljeniki glasoval za to, da se voli šest svetovalcev in izrecno predlagal, da se izvolijo gl. Gologranc, Konfidenti, Fa- zarinec, Kllnar, dr. Božič (kot propali županski kandidat) ter en Nemec v smislu dogovora od prejšnjega dneva. Kdor trdi nasprotno, ta grdo laže. Ve- čina somišljenikov S. K. Z. je tudi tako glasovala. Dalje liberalci še vedno vzdržujejo laž o kompromisu glede osebe župana. Takega dogovora sploh ni bilo; ti poštenjaki so v prvem poro- čilu tudi zamočali, da dr. Božič ni imel večine glasov pri poskusni volitvi. — Res škoda za papir, ki ga porabimo za polemiko z ljudmi, ki svojo blama-žo hočejo prikriti z lažmi in zavija- njem. Mi pojdemo svojo pot, liberalci pa se naj naprej vežejo s komur se ho- čejo. Odklanjamo skupnost z liberalni- mi izdajalci in obrekovalci in si za bo- doče pridržimo na vse strani prosto roko.

š Občinske volitve. V vasi Bohova pri Mariboru so se vršile v sredo 3. t. m. občinske volitve. Slovenska stranka je prikrat odločno nastopila in je do- segla lep uspeh. Naši možje so zmagali v I. razredu, v III. razredu pa smo propadli le za pet glasov, ker so se nam nekateri izneverili. — Na Teznu pri Mariboru pa so se Nemci združili s so- cialnimi demokrati ker so se bali Slo- vencev in zmernih Nemcev. Zmagala je ta čudna nemškonacionalna-soc. de- mokraška kolobocija le z največjo te- žavo.

š Kat. kmečka stranka za Srednje in Zgornje Štajersko ima na velikonoč- ni ponedeljek v Gradcu svoj občni zbor. Društvo je za nemške katoliške kmete to, kar je S. K. Z. za slovenske. Društvo ima svojo lastno zavarovalnico zoper ogenj in močno hranilnico.

š Kam pojdite, ako pridete v Gra- dec? Iz Gradca nam pišejo: Z velikim trdom in z ogromnimi žrtvami so po- stavili slovenski rodoljubi v Gradcu la- sten dom (hiša v Prokopigasse št. 12). V hiši ima svoj sedež društvo sv. Mar- te. Slovenska dekleta, ki jih usoda že- ne v tujino, dobe ondi varno zavetišče pred velikomestnimi nevarnostmi in dober nasvet v vsaki potrebi. — V hiši je tudi edina slovenska gostilna v Gradcu. Slovenci in Slovenke, ustav- ljajte se v naši gostilni, kjer dobite vedno prijetno slovensko družbo, zlasti ob sobotah in nedeljah. Zavedajmo se, da je dolžnost poštenega rodoljuba, podpirati domačo stvar.

š Pozno maščevanje. Iz Kozjega nam pišejo: Ko se je vračal enega zad- njih večerov nadučitelj Alojz Trobiš s svojim sinom proti domu v Koprivnico, sta ju napadla rudarja Janez in Franc Sikošek. Ta dva sta pred par leti še hodila k Trobiču v šolo in sta ga za- radi nekega dogodka še vedno sovra- žila. Janez Sikošek je skočil nad na- dučiteljevega sina in ga močno tresel. Oče je prišel sinu na pomoč. Napada- lec je pobral težki kamen ter ga vrgel sinu na glavo ter ga vsled tega ranil. Rana pa je še nevarnejša, ker je bil na- padeni šele pred par dnevi operiran zaradi ušesne bolezni. Franc Sikošek pa je pretepal nadučitelja s palico ter ga tudi precej poškodoval. Napadalec so aretirali in ju izročili okrajni so- dniji v Kozjem.

š Pobegli tat. Nekemu posestniku je bilo v Litiji začetkom marca ukra- denih 450 K. Orožniki so dognali, da je tat neki nevarni postopač Janez To- mičič in da je pobegnil na Sp. Štajer- sko, kjer se klati okrog.

š Poučni tečaj za župane, svetoval- ce, odbornike in tajnike, priredi na be- lo nedeljo S. K. S. Z. v Mariboru.

š Mrtvo moško truplo so na Muti potegnili iz Drave. Truplo je moralo ležati že kakih 14 dni v vodi. Po obleki soditi je bil mož delavskega stanu; bil je srednje postave ter od 35 do 40 let star.

š Umrl je v Celju stoltnik Anton Tischina, star 45 let.

š Vabilo na prireditve bralnega društva v Konjicah na velikonočni po- nedeljek, dne 8. aprila, po večernih ob pol štirih popoldne v telovadnici.

š Strela je udarila med eno zad- njih neviht v cerkev sv. Neže na Bri- njevi gori pri Konjicah. Poškodovala je strelovod in deloma en oltar, pobila okna, iztrgala ena vrata in jih vrgla proti gozdu. Užgala ni ničesar.

š Smrtina kosa. Na Polzeli je umrl posestnik in gostilničar Gregor Zajc.

Bil je vrl naš pristaš. N. v m. p.! — V Prevojah je umrla 22letna učiteljica gdč. Marica Oprešnik. Popoldne je še poučevala, ponoči pa je nagloma umr- la. Bila je zelo priljubljena med prebi- valstvom, kar je kazal tudi njen po- greb. Bodi ji lahka zemlja!

š Neprijeten gost. V gostilno Mli- nariča v Tremernih pri Celju je prišel že nekoliko vinjen delavec Franc Leč- nik. Gostilničar mu vsled pijanosti ni hotel dati več pijače in ga je spravil z gostilne. Še zunaj je Lečnik nato zahte- val pijačo. Da bi ga potolažila, mu je dala gostilničarka skozi okno kozarec sadjeveca. Lečnik pa s tem ni bil zado- voljen, ampak je zahteval vino. Gostil- ničarka ga je nato polila z vodo. To ga je razjezilo. Vzel je kramp in ž njim udrl v hišo ter ljudem grozil, da jih ubije. Situacijo je zapazil gostilničar, ki je skočil k Lečniku in ga po hudem boju razorožil. Pri tem je bil od Lečni- ka ranjen. Surovino so naznanili sodi- šču.

š Iz Ptujja. Namestnija je razpusti- la tukajšnje stavbeno vodstvo za regu- lacijo Drave.

š Učiteljske zadeve v celjskem okraju. G. Julij Sadnik v St. Pavlu pri Prebodu je vsled boleznj prosil za več- mesečni dopust; na njegovo mesto pri- de kot pomožna učiteljica gdč. Marija Wudler; v Griže pride kot pomožni učitelj g. Bogomir Zdolšek iz Vranskega; v Ljubečni je nastavljena kot pomožna učiteljica gdč. Jul. Samohor, tja pride tudi okrajni pomožni učitelj g. Josip Gosak.

š Obstreljen. Kakor se nam poroča iz Velenja sta nekega večera razsajala fanta Franc Podgoršek in Jože Miklauc pred hišo posestnika Mandelca v Pački vaši. Sin Mandelcev ju je pozval, da naj mirujeta. Ker pa tega nista hotela je šel po puško in ustrelil v temo. Na- boj je šel Podgoršku v hrbet in ga tež- ko ranil.

š Ustanovitev nove lekarnе. Mag. farm. g. Franc Peharc je vložil prošnjo na politične oblasti, da bi smel ustanoviti v Trbovljah lekarno.

š Utonila pri nabiranju drv. Iz Sevnice se nam poroča: Pred dvema dnevoma zju- traj se je podala posetnica Marija Krajnc v sevnjski okolici v gozd nabirat drva. Prej pa je še naročila svoji 14letni hčeri, naj za opoldne pripravi kosilo. Med materino odsotnostjo se je podala hčerka k ob hiši tekočemu potoku, da bi nalovila iz njega od vode prinešena drva. Pri tem je padla v precej narastel potok in voda jo je od- nesla dalje. Ko je prišla mati domov, ni hčerke nikjer našla. Šla je po sosedo in začele ste jo iskati ob potoku. Pa zaman. Šele proti 1. uri popoldne jo je potegnil mlinar Janez Kolman v Oresju z grabljami iz vode.

Primorske vesti.

p Iredenta v edini avstrijski vojni luki! Iz Pulja: Te dni je bila v tukajš- njem gledališču predstava neke gleda- liške družbe iz Italije. Gledališče je bilo dobro obiskano, večinoma od ob- činstva laške narodnosti. Pri pred- stavi je svirala godba c. in kr. vojne mornarice. V teku predstave so nasto- pile tri igralke v bersaglierskih uni- formah. Ta nastop je izzval v laški iredenti velikansko navdušenje, kate- remu je dala ta laška sodrga duška z dolgotrajnim ploskanjem in »viva«- klici. Tudi ostalo laško občinstvo ni štedilo s ploskanjem in navduševalnimi klici. Sploh je nastop italijanskih uni- form izzval toliko navdušenja med La- hi, da so se morale igralke-bersaglierke večkrat pokazati izza kulis. Človek bi mislil, da ima ta laška gospoda tudi za uniforme one države, v kateri si služi kruh, toli čuta in navdušenja. Toda ne. Ko so za tem prizorom nastopile igral- ke tudi v avstrijskih uniformah, ni bilo ne ploskanja, kakor tudi ne »viva«- klic, ampak čujte in strmite: Ire- denta je začela žvižgati. Ta slučaj zopet jasno kaže, kako žalostne razmere da vladajo v edini avstrijski vojni luki in kam da jadramo s pre- velikimi oziri na Rim. Zapišejo naj si ta slučaj tudi oni vladni zastopniki v svoj album, kateri si upajo vedno po- udarjati, da na jugu ni iredente. Ire- denta je na jugu in bo njena moč rasla toliko časa, dokler se ne bo vlada že enkrat ojunačila in jo s primernimi sredstvi strla. Pri zgorajšnjem slučaju je pa le obžalovati, da je morala ves ta protiavtstrijski prizor gledati tudi godba c. in kr. vojne mornarice.

p Zanimivosti iz Pulja. Iz Pulja nam poročajo: Tržaško namestništvo je zavrnilo peticijo tukajšnjega držav- nega uradništva za imenovanje druge- ga uradnika kot prisednika gerentu mestne puljske občine. Ker je prvotno imenovani gerentov prisednik znani pri- jatelj laško-liberalne komore, Pelegrini, prestavljen daleč od juga, je državno uradništvo sedaj v gerentstvu brez za-

stopnika. Vlada izjavlja, da je bil c. kr. obrtni nadzornik Pelegrini predstavljaj le radi službenih razmer in ne radi tega, ker ga je državno uradništvo odklonilo kot svojega zastopnika v gerentstvu mestne občine. Kdor pozna puljske razmere, temu bodo tudi vladni službeni oziri v zadevi Pelegrini jasni. Zeleti je le, da bi se taki službeni oziri še pri mnogih uporabili in to v imenu dobre stvari na jugu.

p Slov. kršč.-soc. izobraževalno društvo v Trstu ima sedaj svoje prostore v novem Marijinem domu, ulica Risorta št. 5. Omogočeno mu bo sedaj delovanje v prid izobražbe in omike članov. Društvo bo gojilo predavanja ter vadilo člane h govorništvo. Tudi s čitvom je čitalnica dokaj preskrbljena. Narodenih ima mnogo časopisov ter revij, iz katerih bodo člani ob prostem času žrpali znanost. Začeli bomo kmalu s petjem in sviranjem. Tem potom vabimo slovenske mladeniče, oziroma može, ki bi se še radi vpisali v to društvo, naj se oglasijo čimprej. Društvo jih bo sprejelo v svoje naročje z odprtimi rokami. Tukaj bodo našli zavetje, tu se bodo seznanili z dobrimi tovariši, ki se bodo z njimi združili v medsebojno prijateljstvo. Tu bodo ohranili zvesto srce svojemu narodu in sveto vero — narodovo svetinjo — tudi ne bodo zamenjali. Zatorej, mladeniči, vsi, tudi vi, ki prihajate iz dežele, prihitite in pristopite k našemu društvu, da bo zbor naš popolnejši, petje prijetnejše in glasnejše, delovanje uspešnejše, ter da si bo na ta način skušalo pridobiti simpatije vsega tržaškega slovenstva.

p Slovensko kršč.-soc. izobraževalno društvo v Trstu vabi na veselico, ki jo priredi dne 8. aprila 1912, na velikonočni ponedeljek, v Marijinem domu, ulica Risorta št. 5. Spored je sledeči: 1. Pozdrav. 2. »Fernando, strah Asturije, ali Izpreobrnjenje roparja«. Igrokaz v treh dejanjih. Režijo vodi g. Jos. Tuk. 3. »Pred sodnikom«. Komičen prizor. — Med odmori godba. — Vstopnica 40 h. Sedeži prve vrste 80 h, druge vrste 60 h, tretje vrste 40 h. Sedeži na galeriji 60 h. — Veselica se prične točno ob 5. uri popoldne.

p Nesreča na morju. Iz Pulja poročajo: Trupli onih dveh mornarjev vojne ladje »Büffel«, o katerih je bilo poročano, da sta pri izvrševanju svoje težke službe utonila, še niso našli, akoravno so ju iskale tri torpedovke. Ona nesreča se je zgodila blizu Rovinja.

p Ministri v Primorju. Notranji minister dr. Heinold, minister javnih del Trnka in ministra i. s. pl. Korytowsky in vitez Abrahamovicz so dospeli v Opatijo. Poljedelski minister dr. Brat se je nastanil v Lovrani.

p Poveljnik generanega štaba puljskega vojnega pristanišča polk. Greiner bo imenovan za poveljnika generalnega štaba dunajskega armadnega zbora. Njegov naslednik bo polk. Göttlicher.

p Draginja na ribjem trgu. Iz Trsta poročajo: Take draginje na ribjem trgu v Trstu, kakoršna je bila letošnji Veliki petek, ni še bilo. Sami ribiči pripovedujejo, da takih cen ni še bilo na ribjem trgu. Za kilogram jegulj zahtevali so 7 K 20 v; 4 male sardelce stale so 20 v.

Absolutizem na Hrvaškem.

»Reichspost« prinaša v svojem jutranjem listu 5. t. m. iz Zagreba članek, v katerem označuje uvedbo absolutizma na Hrvaškem kot podel čina maščevanja grofa Khuena, ker ga je kralj v avdijenci 28. marca prisilil, da umakne svojo resolucijo glede rezervistov. List tudi trdi, da je imel tu svojo roko vmes bivši ban dr. Tomašič. Stranke da se baje posvetujejo, kako bi rešile volivne fonde, ki jih hoče ban Cuvaj konfiscirati. Baje se 18 članov koalicije, ki so člani ogrskega državnega zbora, a svojih mandatov ne izvršujejo, posvetuje, bi li bilo umestno, da se zasedanja ogrskega parlamenta po Veliki noči vendarle udeležijo, da postopanje Khuenovo osvetlijo? (Je ti to sploh mogoče, ko niso več poslanci sabora? — Opomb. uredn.)

»Zeit« poroča, da tekom prihodnjega tedna pričakujejo v Belgradu obiska hrvaških visokoolcev iz Zagreba. Za sprejem gostov se delajo velike priprave. Vršil se bo banket, na katerem bodo med drugimi govorili Stojan Novaković, bivši ministrski predsednik začasa aneksijske krize. — Tako vzgaja despotizem na Hrvaškem iredento.

Hrvaški listi ne smejo ničesar proti absolutizmu pisati. »Obzor« se v svojem uvodnem članku peča z ogrsko krizo in pravi na koncu svojega uvodnega članka: »Naša edina želja je, da

pride kmalu do demokratizacije Ogrske, ker bo imelo to odločilen vpliv tudi na hrvaške razmere. Mi to nado zlasti zato gojimo, ker je prestolonaslednik odločno za to, da se ogrski problem na ta način reši, tako da bo pomagano tudi Hrvaški.« — Bog daj, da bi tako bilo!

»Pesti Hirlap« izjavlja, da je Ogrska z velikim veseljem sprejela vest, da je v Hrvaški proglašen komisarjat. To je znak, da so tudi na Dunaju uvideli, da gibanje v Hrvaški škoduje dualizmu. Ustava ni suspendirana, ker na mažarskem teritoriju traja ustava dalje, saj hrvaški sabor ni noben parlament, ampak kvečjem pokrajinski zbor. Od bana Cuvaja pričakujejo Mažari, da bo upostavil mir in da bo zlasti ščitil mažarske šole. Zdaj je prišel čas, da se na hrvaških šolah povsod uvede mažarsčina.

Govori se, da namerava Cuvaj razpustiti »Društvo hrvaških književnikov« in »Matico hrvaško«, ker imata ti društvi veliko premoženje, ki ga Cuvaj lahko porabi za svoje agitacijske namene.

Narod je miren. Cuvaj si ne upa iz Budipešte v Zagreb. Svoja drakonična povelja pošilja policiji iz Pešte. Može se boji za svoje dragoceno življenje.

»Ungaro-Croata« izjavlja, da je bojkot proti nji postavno nemogoč.

DEŽELNI NAČELNIK BOSNE IN HERCEGOVINE.

Določila, izdana 29. julija 1882 o poslih civilnega adlata v Bosni in Hercegovini, so razveljavljena in 1. t. m. so izdali nov odlok, ki ureja delokrog deželnega načelnika in njegovega namestnika. Deželni načelnik bo vodil vse politične posle obeh dežel pod nadzorstvom skupnega finančnega ministrstva, kot armadni nadzornik pa poveljuje 15. in 16. armadnemu zboru in je kot tak podrejen naravnost cesarju. Naslov civilni adlat se izpremeni v naslov namestnik deželnega načelnika, ki bo po navodilih deželnega načelnika zastopal vladu v deželnem zboru. Deželni načelnik bo torej reprezentiral najvišjo vojaško in civilno oblast v Bosni in v Hercegovini. Nadalje je cesar bosensko-hercegovo vladu pooblastil, da sme predložiti deželnemu zboru predlogo o občinskem statutu in volivnem redu za Sarajevo.

OGRSKA KRIZA.

»Az Ujsag« poroča, da so se Justhovi sprli, ker je Khuen napovedal, da razpusti zbornico. Vsi Justhovi se ne ogrevajo za nove volitve. Pristaši Khuenove stranke trdijo, da je Khuen že pooblaščen razpustiti zbornico. Nove volitve bi glede na kratko zasedanje delegacij razpisal šele majnika, volilo bi se pa junija, in sicer s programom brambne preosnove, volivne preosnove in izpremembe poslovnika.

ITALIJANSKA STROKOVNA ORGANIZACIJA PROTI VOJSKI.

Italijanski kongres strokovnih društev v Milanu je 4. t. m. soglasno sklenil protest proti vojski v Tripolisu in z vsemi glasovi proti štirim odrekli onim socialističnim poslancem, ki so se v parlamentu izjavili za vojsko, svoje zaupanje.

ANGLEŠKI RUDARSKI ŠTRAJK KONČAN.

Izvršilni odbor angleške rudarske delavske federacije je v seji 4. t. mes. sklenil, da spričo glasovanja, ki se je izvršilo v celi deželi (244.001 glas za in 201.003 proti štrajku) delavcem priporoča, da začno zopet z delom. (Za nadaljevanja štrajka je namreč potrebna dvetretjinska večina). Danes je šlo 42 tisoč delavcev zopet na delo. Produkcija premoga je za časa štrajka padla za 28 milijonov ton, pa se bo v teku prihodnjih mesecev vse popravilo. Angleški delavci niso ničesar dosegli.

Dnevne novice.

Veliki petek hrvaškega naroda. Hrvaški narod praznuje žalostno Veliko noč. Brutalna mažarska nadvlada, ki si je udinjala prodance in izdajavce, brani hrvaškemu narodu celo, da bi svoji boli dal duška v časopisu. Kljub temu se je posrečilo »Hrvatski«, glasilo stranke prava, izraziti čustva, ki te dni prevevajo hrvaški narod, v članku, ki ga konča sledeče: »Veliki je Petak. I pred našim duševnim okom ukazuje se Kalvarija, a na njoj na križ razpeti Isus Krist, Spasitelj roda ljudskega, koga nam daje Božja ljubav, da svojom strašnom mukom i smrti zadovolji za naše zloče, da nam svojom mukom i patnjom bude uzor i utjeha u svim našim nevoljama i bolima. Da ima da nam bude uzorom i utjehom u težkim časovima, što ih proživljuje pojedinac i sav hrvatski narod, jer uzvišenijega uzora, uzvišenije

utjehe ne može nam nitko drugi na svietu podati. On na križu moli svoğa Otca nebeskoga za svoje neprijatelje: Otče, oprosti im, jer ne znadu, što čine; On na križu opršta svima, te i istome razbojniku veli: Zaista, još danas ćeš biti sa mnom u raj. On na križu razapet lišen je svake utjehe, da kalež svoj do kraja izpije, te u tom bezutješnom stanju viče: Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio, ali kraj svega toga tješi svoju majku, i tješi svoğa učenika govoreći: Ženo, evo ti sina, evo ti majke! On na križu trpi najstrašniju muku, da do kraja dovrši žrtvu ljubavi, ali On ostaje do kraja vjeran svome zadatku, te u ruke svoğa nebeskoga Otca predaje duh svoj i pun ljubavi prema biednom čovječanstvu zadovoljno veli: Svršeno je! — Tako uzor strpljivosti, taki uzor ljubavi, taki uzor uztrajnosti do kraja nije nam mogao pokazati nitko na svietu do jedini razpeti na križ Isus Krist. On jedini, koji je trpio i pobedio. On jedini, koji je htio, da preko strašne muke i iza sramotne smrti na križu udje »u slavu svoju«. Naš najbolji uzor naš Spasitelj pokazao nam je na Kalvariji, kako valja da radimo. Hrvatski je narod doživio teške dane, još ga čekaju mnoge patnje i muke, ali gledajući u svoj uzor, koji je na današnji dan na Kalvariji izvojevao sjajnu bitku, imamo se s pravom nadati, da će i hrvatski narod hrabro boj blijuci doći do one pobiede, doći do one sreće, kojom se nagradjuju hrabri i svietni narodil«

Vstajenje naroda. Kolikor bolj napenjajo združeni nasprotniki svoje moči, tembolj se pošteno ljudstvo oklepa za zastave S. L. S. in vedno večje postajajo vrste naše stranke. Ves trud nasprotnikov ima drugačen vspeh, kakor si ga žele. To kažejo vsake volitve. Ob vspehu S. L. S. v nekdanji nepremagljivi liberalni trdnjavi v mestu Krško, pa so nasprotniki uprav obupani. To kažejo posebno v — Slovenskem Narodu. Slovenska Ljudska Stranka je v Krškem zmagala z večino 1519 glasov! Tudi zadnje volitve v Belikrajini dajo liberalcem mnogo misliti. Bivši deželni glavar g. pl. Šuklje, rojak belokranjski, je pred leti zmagal z večino 218 glasov. V tem številu so bili tudi nemški glasovi, ki so bili oddani pred štirimi leti za dež. glavarja. Topot so vsi nemški glasovi bili oddani Mazzelletu, to je okolu 150 do 200 glasov. Če bi Nemci letos tako glasovali kot leta 1907, bi bil Dermastia zmagal z okolu 500 glasov večine. Pri volitvi v Belikrajini se je torej pokazal sijajen napredek S. L. S., ki je zmagala z lastno močjo in je pri tem tembolj upoštevati to, da je nastopala z v Belikrajini do tedaj neznanim kandidatom, računajoč samo na strankarsko zavednost. Kar bi še pred leti v Belikrajini ne bilo mogoče, to je letos izvojevala S. L. S. Narod vstaja povsod. Lahko ob Veliki noči z Gregorčičem pojemo: »Zatrlj niste spečih, ne bote nas bdečih!«

Vstajenje. Slovenci in Slovenke, mislite v teh dneh na »Slovensko Stražo«, ki s svojim delom pripravlja narodu lepših časov. Uvažujte pozive v zadnjem »Narodnoobrambnem Vestniku«. Vaša pomoč je nujna. Ne smrti, vstajenja, življenja narodu!

Liberalni »Slovenski Dom« je zaplenjen radi hudodelstva motenja vere. To je tisti list, ki našim kmetom vedno zatrja, da ni zoper vero, ampak jo hoče celo »pospeševati«!

V zadevi kinematografov se je vršilo dne 3. t. m. v Gradcu posvetovanje, katerega so se udeležili veljaki iz vseh strank. Referent medic. Mras je povdarjal škodljivost erotičnih in kriminalističnih filmov. Sklenilo se je: 1. šole obvezni otroci imajo pristop le k posebnim mladinskim predstavam, 2. v to svrhu se ustanovi cenzurna komisija, kakor je predlagal vseuč. prof. teolog dr. Ude, 3. Upelje se stroga revizija, 4. posestniki kinematografov, ki se tega ne drže, naj izgube koncesijo, 5. koncesija za kinematograf naj se dovoli za 50.000 prebivalcev. Ti predlogi se naznanijo ministrstvu za notranje zadeve in vlado pozivlje, da skliče enketo.

Proti nenravnemu tisku. Dunajsko policijsko ravnatelstvo je v zmislu vladnih odredb sklenilo v kratkem ustanoviti centralni urad za boj proti nenravnemu tisku.

Socialni demokrati in Cuvaj. Znano je, kako so kričali socialni demokrati proti Cuvaju, ko je bil imenovan za kraljevega komisarja. Dne 5. t. m. so se pa podali voditelj socialno-demokratskih organizacij k Cuvaju in ga prosili, naj pospešuje delavske koristi in naj okrajnim predstojnikom naroči, da ob stavkah nasproti delavcem obzirno postopajo in dovolijo socialnim demokratom shode 1. majnika. Cuvaj je bil socialnih demokratov tako vesel, da jim je vse ugodil pod pogojem, da

1. majnika ne napravijo izprevoda. Socialni demokrati so mu to obljubili. — Čudno je, da rdečkarji lazijo prosit milosti absolutista, proti kateremu sicer tako kričel!

Umestne besede laškega lista o ogrskem nasilju na Hrvaškem. Tržaški liberalni »Piccolo« pravi k dogodkom na Hrvaškem zelo umestno sledeče: »Kaj zato, če Hrvati težijo za tem, da razderejo vezi, ki jih vežejo z Ogrsko, da se proglašijo za neodvisne? Če bi se iz tega vzroka morale suspendirati ustavne garancije, potem bi morala ravno Ogrska že davnej nehati biti ustavna država. In, kar je pri tem tudi jako značilno, je to, da večina nemškega liberalnega časopisja (na čelu mu »Neue Freie Presse«) noče opaziti usodnega pomena tega koraka, medtem ko je vedno pripravljena jokati krokodilske solze, kadar gre n. pr. za zadeve v Rusiji. Avstrijski nemški liberalci znajo biti v tem slučaju zelo liberalni, zatisejo pa obe očesi, kadar se v lastni hiši zgodijo veliko hujše stvari.« — Zelo lepo povedano, samo da se laški liberalci od nemških tudi veliko ne razločujejo.

Opomini! Mariborska »Straža« dne 5. aprila t. l. konča svoj komentar o dogodkih na Hrvaškem sledeče: »Jasno je, da se mažarsko velikaštvo skrbno pripravlja na upor ob najugodnejšem trenutku. Zato pa naj tudi Dunaj vé, da nima boljših zaveznikov, kot so Hrvati, katerim se pa za njih zvestobo ne sme pošiljati birča namesto bana!«

Nevarno oboel je župni upravitelj na Sveti Gori nad Litijo vlč. gosp. Feliks Knižek, ki se čč. gg. duhovnim sobratom priporoča v molitev.

Vič-Glince. Velikonočna procesija, ako bo vreme ugodno, obeta biti pri nas letos posebno lepa. Slovesnost bo povzdignilo novo farno bandero in pa prvi javni nastop društvene godbe, ki šteje zdaj že 26 mož. Procesija se bo začela v nedeljo ob 5. uri zjutraj.

Rekurz zoper občinske volitve v Kamnigorič. Deželna vlada zavrgla in naročila, da naj se izvoli starešinstvo. Srčno so želeli »očka Debevc«, da bi bili prišli v odbor seveda s pomočjo Dobravcev in da bi bili postali celo župan, in ker se jim to ni posrečilo, so vložili s svojimi pristaši rekurz na c. kr. deželno vladu, ali vse ni nič pomagalo. Uresničile so se zopet tukaj besede: »Očka Debevc nam županil ne bo!«

Velik požar. Danes dopoldne sta v Preserju pri Kamniku pogorela dva kozolca in dva skednja. Goreti je pričelo ob osmi uri zjutraj. Značilno je, da je v omenjenem kraju bil v 25. letih že 17. večji požar.

Nova naredba naučnega ministra. Naučni minister dr. pl. Hussarek je izdal odlok, po katerem se morajo predložiti vse učne knjige na srednjih šolah v potrjenje vsaj do 1. maja, ako se hočejo že z istim letom v šole uvesti. Dosedanji rok je bil 1. julij.

Občinske volitve v šiški razveljavljene. Deželna vlada je razsodila vsled rekurza proti občinskim volitvam v Sp. Šiški, da v tretjem volilnem razredu sedem mandatov občinskih svetnikov in 4 mandati namestnikov niso pravomočni. Volitve za tretji volilni razred v Šiški bodo v kratkem razpisane.

Iz Metlike se nam piše, kako se je volitev župana izvršila. Ravno dne 1. aprila ob nekako 3. uri popoldne je naznanila mestna godba, da se je volitev župana in občinskih svetovalcev izvršila. Nato je godba spremila župana ter mestne očete v gostilno k Wiedelnigu. Tu se je pilo, napivalo ter pozabljalo čez klerikalce in klerikalnega zmaja, da se je vse kadilo. Govori se da se je popilo in pojedlo za 300 kron. Gospod župan dr. Weib je neki rekel: Le pijte in jejte, danes plačam jaz vse. Pili pa niso samo mestni očeti in godba, ki je celo noč trobila, temveč vse, kar v Metliki liberalno misli in gre. Mogoče bode le par izjem. Da se volitev ne izvrši brez skandalov, to smo si mislili, ker nekateri liberalci, vsaj metliški, brez istih v zadnjem času ne morejo živeti. O tem še nismo govorili zadnje besede, posebno če nas bodo izzivali. — Tako so tudi na dan volitve nekateri celo noč razgrajali po mestu in potolkli bivšemu županu g. Jutražu okna in mu mačjo godbo naredili. Mogoče to vse v zahvalo, da jim je celih 13 let županoval. — Naši liberalci bodo rekli, da niso oni tega naredili. Da, da temu pritrdimo tudi mi, da so to naredili vaši nahujskani in podivjani učenci.

Med igro ubit. Na vasi v Vinjici pri Šmarjeti so se igrali dne 31. pr. m. domači fantje, med njimi tudi Anton Kalčič in Ciril Vrščaj. Ciril Vrščaj se je vedno hvalil, da se nikogar ne boji da je močan. Zato sta se s Kalčičem poprijela in ga je zadnji vrgel, potem

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, žile, mišice, kite se ojačajo. Vaše spanje postane zdravo. Vaše zdravje se zopet vrne, ako vporabljate pristen Feller-jev fluid z znamko »Elsafluid«. Dvanajstletica za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje in lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 235 (Hrvatsko).

pa bežal. Vrščaj se pobere, zagrabi kamen in ga vrže Kalčiču v glavo tako močno, da mu je na temeni glavo prebil. Lobanja je za 20vinarski novčič vdrta. Nezavesten zgrudil se je na tla in so ga pripeljali v bolnico ter je malo upati, da okrevaja. Vrščaj se je neznano kam potepel!

— **Liberalni junaki v Mostah.** Liberalni junaki v Mostah so navadno jako žejni ljudje. Kadar agitirajo s svojim »prepričanjem«, ga morajo vedno zalivati s pijačo. Tako so storili nekoč tudi v Zakotnikovi gostilni — plačali pa nič. Zapili so 90 K. Ker sedaj nihče noče plačati, bo vložila gospa Zakotnikova tožbo.

— **Mraz.** Iz Mirne na Dolenjskem poročajo: Veliki petek je bil zjutraj prav občuten mraz. Toplomer je kazal 2° pod ničlo. Bati se je za sadje in trto, da ni pozeblo, ker je že precej odgnalo. Dobi se že bukovno zelenje, kar je zelo nenavadno tako zgodaj.

— **Sleparki v oblekah redovnic.** V Brnu so aretovali dve ženski, ki ste bili oblečeni v redovniških oblekah in ki ste prišli s Kranjskega, kakor poročajo. Oglasili ste se tudi pri moravskem cesarskem namestništvu s prošnjo, da smete pobirati od hiše do hiše miloščino za nek blagi namen. Dobili ste res potrebno dovoljenje, ker ni nihče zahteval od njih legitimacij. Nabrali ste okoli 1500 kron, ki ste jih poslali v svojo domovino. Ker ste pa zakrivila več sleparij, je policija postala na nepravni redovnici pozorna in ju je aretovala. Obe so izročili deželnemu sodišču.

— **Dragotina Freudenreicha** je intendant zagrebskega gledališča odpustil, ker je nastalo nesoglasje med Freudenreichom in gledališko upravo.

Ljubljanske novice.

LJUBLJANSKE VOLILKE IN VOLILCI

S tem, da ste pri zadnjih občinskih volitvah pomagali spraviti v občinski svet ljubljanski močno opozicijo, so znatno vržene razmere na magistratu iz prejšnjega tira, pričel je pihati na magistratu drug veter, ki že da čuti liberalni večini enega glasu, da bo s svojim prejšnjim absolutističnim delovanjem morala končati. Tam kjer so prej stikali glave skupaj sami med seboj ljudje, ki so mislili, da mora biti na magistratu vsaka kontrola popolnoma onemogočena, so prišli vmes naši zastopniki ter so že v prvih sejah krepko zastavili svoje moči v prosepah živahnega in odkritejšega dela, dela, ki naj bo res v korist belih Ljubljani in vsem njenim prebivalcem. Z zadnjimi svojimi napori polzkuša še liberalna večina vzdržati vsaj nekaj terorizma in prejšnjih nezdravih razmer, pa tudi to naj se razbije ob krepki volji naših zastopnikov v občinskem svetu in z Vašo pomočjo, spoštovane volilke in spoštovani volilci.

Naši zastopniki so pripravljeni z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, boriti se za Vaše interese!

Klub občinskih svetnikov S. L. S. za Ljubljano je sklenil, da Vas povabi na shod, na katerem bo podano poročilo o sedanjem položaju v občinskem svetu in o nadaljnjih korakih naših občinskih svetnikov.

TA SHOD VOLILCEV IN VOLILK S. L. S. SE VRŠI NA BELO NEDELJO, DNE 14. APRILA OB DESETI URI DOPOLDNE V VELIKI DVORANI »LJUDSKEGA DOMA«.

Na shodu govori ljubljanska občinska svetnica S. L. S. dr. Ivan Zajec in Ivan Štefe.

Na shodu bodo navzoči vsi občinski svetniki S. L. S. ter Vam za izražanje eventualnih želja na razpolago.

Prihitite v velikem številu na ta shod. Opozorite nanj znanke in znance.

Ij **Velikonočne procesije** danes: Procesija pri Uršulinkah ob 2. uri popoldne. — V stolnici ob pol 5. uri. — Pri Sv. Petru ob pol 6. uri. — Pri Frančiškanih ob pol 7. uri. — Pri Sv. Jakobu ob pol 7. uri. — V Križankih ob pol 8. uri. — Pri Srcu Jezusovemu jutri ob 4. uri zjutraj.

Ij **Papežev blagoslov** bode podelil prevzvišeni gosp. knezoškof v stolnici na velikonočno nedeljo po končani pontifikalni sv. maši, okrog 11. ure

Ij **»Ljudski oder«** ponavlja na **Velikonočni ponedeljek** ob 4. uri popoldne pri premieri krasno uspelo nabožno igrizo časa preganjanja kristjanov, ki jo je spisal naš vrli frančiškan pater dr. Gvido Rant, **»Dekle z biseric«**. Igra je krasno opremljena bodisi glede kulisa, oblek, jako zanimiva in podučna in dobro naštudirana. Posebno poudelne dobre, okoličnice in Marijine družbe vabimo na to edino ponavljanje. Ker se igra prične ob 4. uri in konča ob pol 7. uri, je železniška zveza zelo ugodna.

Vstopnice se dobivajo v predprodaji v Katoliški Bukvarni in na dan predstave od pol 1. ure naprej v prvem nadstropju »Ljudskega doma«, od treh naprej pri blagajni.

Ij **Javno predavanje S. K. S. Z.** bo prihodnji torek ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega Doma«. Predavatelj: **Živali v pradolbi.** Predavanje bodo pojašnjevale zanimive skioptične slike. Vstopnina 20 vin. za osebo.

Ij **Igra v Ljudskem domu.** V sredo zvečer ob pol osmi uri priredijo ljubljanski Orli v Ljudskem domu igro »Revček Andrejček«, pri kateri nastopi v naslovni vlogi g. Verovšek. Vabimo naše somišljenike, da to predstavbo v obilnem številu posetijo.

Ij **Lepe razmere v mesnem stavbinskem uradu.** V zadnji seji stavbinskega odseka je prišlo do jako zanimivih nastopov. Izbruhnilo je ogorčenje nad razmerami, katere smo že opetovano v »Slovencu« ožigosali. V odseku so razni člani odseka nastopili proti temu, da mestni arhitekt sprejema privatna dela, ker mu tako marsikatera stranka da privatno delo v upanju, da bo zanj potem ugodnejši položaj pri dovoljenju stavbe. Poudarjalo se je, da tako pride mestni arhitekt v položaj, da odobri svoje delo in je predlagal naprej. Tudi druge nezdrave razmere so bile v odseku krepko ožigosane. Čulo se je celo očitiranje **korupcije**. Večina odseka je bila na stališču, naj se župana pozove, da napravi red!

Ij **Liberalci prijatelji obrtništva.** Skozi dalje časa so v svojem časopisu liberalci, ki imajo skrb in ljubezen do obrtnika le na jeziku in jim je dobrobit obrtnikova deveta briga, nesramno napadali občespoštovanega zidarskega mojstra Ivana Ogrina z očividnim namenom, vzeti mu kredit in ga na ta način gmotno uničiti. Razbobnali so »patentirani« zagovorniki obrtništva v svet, da je zidarski mojster Ogrin kot načelnik »Obrtne kreditne zadruga« si sam brez vednosti in dovoljenja načelstva nakazal in dvignil večje število tisočakov. To neresnico so ponavljali z namenom Ivanu Ogrinu na kreditu in ugledu škodovati. Pri tem šli so liberalni prijatelji obrtništva celo tako daleč, da so pregovorili črevljarskega mojstra Franca Kovača, da je svojo izjavo, katero je izdal Ivanu Ogrinu, da so očitki v zgoraj navedeni smeri neresnični, preklival v »Poslanem«, ki je izšlo v »Slovenskem Narodu« dne 29. februarja 1912, št. 49, katero poslano so brezdomno sestavili prijatelji obrtništva v uredništvu »Slovenskega Naroda« in je je Franc Kovač sam podpisal. S spodaj navedeno izjavo, ki je hud poper za liberalne škodoželjneže, Franc Kovač sedaj sam izjavlja, da je Ivanu Ogrinu delal veliko krivico in vse prekljuje.

IZJAVA.

Jaz podpisani Franc Kovač, čevljarski mojster v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 8, izjavljam s tem popolnoma lojalno, da sem le vsled slabih informacij podpisal poslano, katero je izšlo v »Slovenskem Narodu« dne 29. februarja 1912, št. 49.

Ker sem na podlagi čisto natančnih informacij, danih mi na rednem občnem zboru dne 24. marca t. l., uvidel in se prepričal, da sem storil s tem g. stavbnemu mojstru Ivanu Ogrinu kot načelniku »Obrtne kreditne zadruga« v Ljubljani, krivico, to rade volje s tem preključujem.

V Ljubljani, 24. marca 1912.

Franc Kovač.

Anton Rojina, kot priča.

Ivan Srebot, kot priča.

Ij **Razstava slik k delom Henrika Sienkiewicza** v »Mestnem domu« se bo zadnji dan, v nedeljo 14. aprila 1912, vršila v prid »Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani«. Ta dan je namenjenih obiskovalcem razstave 600 daril in sicer 10 izvirnih slik v skupni vrednosti 850 K in 590 tiskanih albumov in portretov. Vsak obiskovalec, ki pri vstopu potegne žreb in vidi, ali in kaj je zadel; zadeto darilo se mu kot izročilo. Ker je število vstopnic omejeno, je verjetnost dobitka velika. Vstopnice se dobivajo na razstavi v »Mestnem domu« in v trafikah gđ. Jerice Dolenc v Prešernovi ulici, g. Soukala Pred škofijo, gospe Pichler na Kongresnem trgu, gospe Češarek v Šenlengovi ulici in gospe Neže Blaž, Dunajska cesta. Zlasti z ozirom na dobrodelni namen, se obisk velzanimivo razstave toplo priporoča.

Ij **Koncert »Slovenske Filharmonije«**. Na velikonočni ponedeljek priredi Slovenska Filharmonija pod vodstvom g. kapelnika P. Teplyja ljudski koncert v veliki dvorani hotela »Union«. — Obsežni spored prinaša skladbe mojstrov: Mendelssohn, Verdi, Rossini, Boito, Suppé, Strauss, Parma in drugi. Posebno opozarjamo na krasno mazurko Zarzyckega, solo za gosli, katero izvaja gospod koncertni mojster Černý. Zač-

tek koncerta ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vin.

Ij **Odlikovanje.** Kakor smo že kratko poročali, je imenoval cesar gospoda Rögerja st. za cesarskega svetnika. Mi smo pred kratkim, ko je odlikovanec praznoval svoj 70 letni rojstni dan poudarjali njegovo mnogoletno vztrajno delovanje za javni blagor, posebno v dobrodelnem oziru pri raznih katoliških zavodih, osobito pa pri Vincencijevi družbi, katere je predsednik stolne konference in podpredsednik upravnega sveta za Kranjsko. G. Röger je tudi vitez papeževga reda sv. Silvestra in je bil tudi že pred leti odlikovan od cesarja z zlatim zaslužnim križcem s krono. Čestitamo uglednemu možu ter mu želimo še mnoga leta.

Ij **Za suplentko na ljudski šoli v Kranju** je imenovana gđna Marija Lončarič.

Ij **Izprememba posesti.** Hišna posestnica Kati Ausc je prodala svojo hišo v Florijanski ulici za 67.000 K trgovcu Antonu Ožura iz Deva na Sedmograškem.

Ij **»Društvo slovenskih profesorjev«** težko zadeto ob smrti delavnega svojega člana in odbornika, dr. Jos. Cerkarja, opozarja s tem vse svoje člane na njegov pogreb, ki bo v nedeljo, dne 7. aprila, ob 5. uri popoldne od hiše žalosti, Ilirska ulica št. 21.

Ij **Vojaški promenadni koncert** bo odslej vsako nedeljo ob pol 12. uri dop. v »Zvezdi«.

Ij **Saje vnele** so se včeraj v hiši št. 15 v Ahaceljevi ulici. Ogenj so domači sami pogasili.

Ij **Praktični mizarski izdelki za gojenje razne perutnine** na perutninarški razstavi so bili delo mizarskega mojstra Alojzija Trinka v Linhartovi ulici št. 8.

Ij **Mlad komptolrist išče službe** v Ljubljani. Blagohotne ponudbe na uredništvo »Slovenca«.

Društva.

Dr. Katol. slov. izobraž. društvo v Dol. Logatcu uprizaro na velikonočni ponedeljek, dne 8. t. m., v Društvenem domu krasno narodno igro »Divji lovec«. Vabimo vse naše prijatelje in sosede k obilnemu posetu.

Abstinenčno okrožje kamniškega okraja ima na velikonočni ponedeljek okrožni sestanek na Homcu ob 3. uri popoldne.

Orli na Šmarci prirede ob pol 5. uri v »Društvenem domu« na Homcu protialkoholno igro »Rešitelj«.

FINANČNI MINISTER VITEZ ZALESKI je obolel, ko se je na parniku »Zader« pripeljal v Split. Ministra je napadla srčna slabost. Zdravnik je izjavil, da je minister po nikotinu zastrupljen.

NAPETE RAZMERE MED SRBIJO IN ČRNOGORO.

Radi zadnje bombne zarote v Cetinjah so postale razmere med kraljema Nikolajem in Petrom zelo napete. Zadnje čase se je nasprotstvo še poostriilo. Srbsko in črnogorsko časopisje se s tem sporom zelo peča in napada kralja. V Belgradu so zelo vznevoljeni, ker ko se je peljal črnogorski prestolonaslednik princ Danilo skozi Belgrad, ni obiskal Belgrada.

POPLAVE V AMERIKI.

Newyork, 6. aprila. Voda Missisipija in njegovih dotokov vedno višje narašča. Dozda je 20 mrtvih.

PARIŠKI APAŠI.

Pariz, 6. aprila. Policija je zopet ujela dva nevarna avtomobilska apaša, Bonouja in Gariéja.

BALON IZ BEROLINA NA ŠTARJERSKO.

Gradec, 6. aprila. Balon »Altenberg«, katerega so izpustili v Berolinu, se je spustil na zemljo v rabski dolini. Preletel je 600 km.

SRBSKI KRALJ.

»Politika« poroča, da bo kralj Peter srbski avgusta meseca obiskal angleški in nemški dvor.

RUSI IN TURKI.

Na Kavkaz Rusi še vedno odpošiljajo vojake, dasi tega uradno ne priznavajo. Tudi v Perziji Rusi pomnožujejo število svojih vojakov.

TURŠKO POSOJLO.

Turški ministrski svet je sklenil, da si izposodi 350.000 funtov, da se dozida pogoreli Stambul.

Koroške novice.

k **Pražniki na Koroškem**, ki bi se imeli odpraviti, ostanejo za našo škofijo kakor doslej. To za naše verno ljudstvo zelo veselo poročilo objavi prihodnji škofijski uradni list, ki izide brzkone že o Veliki noči.

k **Imenovan je provizorjem v Borovljah** č. g. Franc Vuk, provizor v Kotmarivesi; oskrboval bo tudi župnijo Podlublje. — Č. g. Viljem Frohwiss, kaplan v Kotorčah, je imenovan kot provizor v Lölling.

k **Prestavljeni so č. g. kaplani:** Jožef Prasser iz Trebinja (Treffen) v Kotorče; Jožef Huber iz Stalla v Trebinje; g. Karol Fellner iz Plajberga v Stall. Inštaliran je bil v nedeljo, dne 31. sušca na župnijo Kotmaraves č. g. Janko Arnuš.

Krvava Velika noč.

Kot poroča »Giornale d'Italia« so ustavili vsled naročila italijanske vlade brzojavni promet iz Tripolisa za časopisje in zasebnike. Ta vest, ki za poučene ni presenetljiva, pomenja, da bo italijanska vlada opustila vse ozire ter da namerava izvesti odločilne operacije v Tripolisu, kakor tudi v Egejskem morju. Kar se tiče vojaških operacij v Tripolisu, ne zadevajo niti direktno, niti indirektno interesov evropskih velevlasti. Italijanske čete imajo v Tripolisu težko stališče. Težkoče zaradi prehranjevanja, grozno pomanjkanje vode, nezdravo podnebje, tropična vročina čez dan, v nočeh pa občuten mraz, dragocena nabava kamel, so naravni zavezniki Turkov in Arabcev. Da se more Italija tem težkočam z uspehom upirati, je prisiljena vzdrževati v severni Afriki velikansko vojsko 120.000 mož. Kakor poročajo iz zanesljivih virov, so turško-arabske čete dobro organizirane in oskrbljene s proviantom ter so pripravljene bojovati se toliko časa, dokler zadnji Italijan ne zapusti tripoliških tal. Italija pa ne more več odnehati. Vsled proklamirane aneksije in navdušenosti, s katero se je ista sprejela v italijanskem parlamentu, je Italiji naravnost nemogoče vrniti se nazaj. Ker pa italijanske čete v Tripolisu zaradi prevelikih težkoč niso mogle doseči nobenih pravih uspehov, naj bi stopilo sedaj v akcijo veliko italijansko brodogradnjo, ki se je doslej omejevalo samo na blokade in plenjenje turških ladij. Namen pomorskih operacij je dvoje: 1. Napasti Turško ter ji prizadeti kolikor mogoče veliko škodo in 2. izvesti moralni pritisk na velevlasti, da posredujejo v Carigradu v tem smislu, da nadaljevanje vojne ne more prinesiti Turški nobenega dobička, pač pa lahko pride v nevarnost evropski mir. Če bo seveda nameravana italijanska akcija imela zaželjeni uspeh, je pač zaenkrat še negotovo.

Razne stvari.

Siloviti viharji. Siloviti viharji, ki so te dni divjali, so podrli veliko brzojavnih drogov med Budimpešto in Dunajem. Na stotine brzojavnih drogov je podrl vihar med Szolnogradom in Karagom. V Galiciji so snežni meteži napravili po vrtilih in na polju velikansko škodo. Brzojavni in telefonski promet je bil prekinjen. Veliko nesrečo je povzročil snežen metez na lokalni progi Zbaraž—Tarnopol, kjer je običal vlak v snegu. Na pomoč se je odpeljal železniški stroj iz Tarnopola, ki je zavezil v osebnih vlak. En voz se je popolnoma razbil. Nevarno ranjenih je bilo 20, lahko pa pet oseb. V Drohobicz je privozil s 24urno zamudo en sam lokalni vlak. V Drohobyczu leži sneg en meter visoko. Boje se povodnji, če se vreme hitro izpremeni.

Vohunstvo v Galiciji. V Vzhodni Galiciji so aretirali pet ruskih vohunov, pri katerih so našli veliko obtežilnega gradiva.

Letalna tekma med Parizom in Pekinom. »Matin« poroča, da nameravajo vpriporiti letalno tekmo med Parizom in Pekinom.

Telefonska in brzojavna poročila.

NADVOJVODA KARL FRANC JOŽEF KOMEJ UŠEL VELIKI NESREČI.

Kolomea, 6. aprila. Nadvojvoda Karl Franc Jožef se je odpeljal s posebnim vlakom iz Lvova proti Chyrovu, da se tam sestane s svojo soprogo princeso Cito. Ker pa so vsled snežnih viharjev v vzhodni Galiciji ponekod brzojavne zveze pretrgane, je prišla posebnemu vlakom nasproti lokomotiva, ker na postajah niso bili obveščeni o posebnem vlakcu. Le v zadnjem trenutku se je strojevodjema posrečilo vlak,

Tiščanje v prsih in utripanje srca se neredkokrat pojavi vsled nerednega odvajanja. 1/2 kozarca naravne **Franc Jožef-ove** grenčice zavžite vsakodnevno na tešče, provzroča hitrejšo krožitev krvi v spodnjem delu telesa in vpliva tako gotovo pomirjevalno na vaiovanje. »Franc Jožef-ovo« vodo, poroča znameniti dunajski zdravnik zaživetne boleznij, prof. dr. pl. Krafft-Ebing, je lahko zavživati, zaželeni učinek sepojava že po nekaj urah. 5

oziroma lokomotivo ustaviti in tako veliko nesrečo preprečiti.

PROTI ABSOLUTIZMU NA HRVAŠKEM.

Praga, 6. aprila. Češki narodni svet je sklical sejo, da izrazi solidarnost češkega naroda s Hrvati in sklene protest proti nasilju Mažarov.

BOLNI MINISTER ZALESKI.

Split, 6. aprila. Stanje finančnega ministra Zaleskega, ki je tu zbolel vsled nikotinskega zastrupljenja, se je izboljšalo.

POSESTVA BIVŠEGA (RAJNEGA) NADVOJVODE ORTHA.

Gmunden, 6. aprila. Nek ameriškanski milijonar bi rad nakupil gradove bivšega nadvojvode Ortha in ponuja zanje lečert milijona K.

DELAJSKI NEMIRI NA ANGLEŠKEM.

London, 6. aprila. Na Škotskem uprizarjajo rudarji, ki se nočejo ukloniti sklepu organizacije, naj se štrajk konča, velike izgrede. V Dunfermline so izredniki poškodovali stroje ob vходу jame in okoli tisoč šip pobili. Več policistov je ranjenih.

VELIKA NESREČA NA SAVI.

Zemun, 6. aprila. Iz Surčina poročajo: Učitelj tukajšnje ljudske šole Poturek se je peljal s svojimi učenci predvčeršnjim na šestih čolnih preko Save v Srbijo. Ko so bili čolni sredi globoke in precej široke Save, se je vzdignil silen veter ter prevrnil en čoln, a so otroke še o pravem času rešili. Malo trenutkov pozneje se je prevrnil čoln, v katerem je bil učitelj z nekoliko učenci. Učitelj in četvorica učencev so bili rešeni, dočim je dvojje otrok našlo smrt v valovih. Od rešenih otrok ležita dva težko bolna doma.

TVORNIŠKI POŽAR.

Ustje, 6. aprila. V tvornici »Avstrijskega društva kemične in kovinarske industrije« je včeraj pogorel oddelek, kjer izdelujejo superfosfat. Škoda je velikanska.

PREDSEDNIK KITAJSKE REPUBLIKE IN KATOLIČANI.

Pekin, 6. aprila. Juanšikaj je sprejel te dni v avdienci apostolskega vikarja v Pekinu zelo prisrčno ter se ob tej priliki pustil informirati o dosedanjem delu in številu kristjanov na Kitajskem. Končno je izjavil, da se bo pod novo vlado varovala največja verska svoboda ter da bodo vsi državni in vojaški uradi dostopni vsem državljanom ne glede na njihovo versko prepričanje.

BITKA PRI BENGHASI.

Rim, 6. aprila. Lahko poročajo, da je sovražnik v bitki pri Benghasi imel okoli 100 mrtvih in ranjenih. Morje je silno nemirno in čet ni mogoče izkrcavati.

SLABO VREME V GALICIJI.

Lvov, 6. aprila. Vsled zapadlega snega naraščajo vode. Več 1000 delavcev in vojakov sneg odkidava.

NESREČA NA JEZERU.

Monakovo, 6. aprila. Na Chiemskem jezeru se je prevrnil čoln, v katerem so sedeli slikar Rouboud, njegova hči in dunajski baron Ferstel jun., ki so vsi utonili.

PROPALI BANKIR.

Reka, 6. aprila. Policija je preiskavo zoper bankirja Leopolda Windspacha zaključila. Terjatve znašajo 600.000 kron.

PONEVERJENJA PRI POMOŽNI ZADRUGI ZA SLUČAJ SMRTI.

Zemun, 6. aprila. Pri tukajšnji pomožni zadrugi za slučaj smrti »Dobročinstvo« so odkrili poneverjenja v višini 40.000 K. Proti ravnatelju zadruga je uvedeno kazensko postopanje. Sodišče je odredilo na mestu preiskavo.

JUSTH NAPOVEDUJE OBSTRUKCIJO.

Justh je izjavil, da bo njegova stranka po Veliki noči nadaljevala obstrukcijo in se pečala tudi s hrvaškim vprašanjem. Justh ne veruje, da Khuen zbornico razpusti.

V CARIGRADU ZAPLENJENE BOMBE.

Dne 4. t. m. je turška policija zaplenila na Lloydovem parniku »Tirol« več bomb, ki sta jih nameravala Đulgar Simon in Armenec Kviker spraviti v Rusijo. Aretirani anarhist Simon Ivanov je član armenskega odbora Dašnak Čutjun.

PARISKI AVTOMOBILSKI IN BANČNI ROPARJI.

Dne 4. t. m. v Parizu aretirani ropar avtomobila Carouy je v ječi sunil v desno sence železen žrebel in se smrtonovarno ranil. Policija sluti, da se nahajata glavari avtomobilske roparske čete, Bonnot in šofer Garnier, v Parizu. Policija upa, da ju aretirata, ker zna, kje da se skrivata.

STRAŠNA POVODENJ V AMERIKI.

Veletok Missisipi je na desetih krajih podrl jezove. Pet držav je ogroženih in 20 mest je že pod vodo. Če Missisipi za pet centimetrov naraste, bo 250.000 ljudi brez strehe.

STRAŠEN SAMOUMOR.

Strojvodja cestnega parnega valja Friderik Buchner na Dunaju je pogljal stroj na štirimetroso brzino in se vrغل pod valj. Mrlič je popolnoma stlačen. Stroj se je sam ustavil.

ŠE ENA NESREČA V GORAH.

V takozvani češko-saški Švici je ponesrečil profesor Swer iz Lipskega in se nevarno poškodoval.

PO DEVETIH LETIH IZSLEDEN MORILEC.

L. 1903. so našli v okolici Gloggnitza delavca s prerezanim vratom mrtvega, leta 1904. so pa v Puchgrabnu našli mrtvega s prerezanim vratom nekega dečka. Po devetih letih so izsledili morilca Furlana Ulrika Morocutti iz Ligosalla pri Vidmu, ki je brusil zadnja leta škarje po štajerskem, Koroškem in po Nižnjem Avstrijskem. Morocuttija so aretirali v Zgornjem Draogradu in ga odvedli v Gloggnitz.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Težkoča.

Gospod (na pošti svojemu prijatelju): Pogled na tja k mizi, kak obupan obraz dela svetnikova soproga!

Prijatelj: »To mi je popolnoma umljivo; oddati hoče brzojavko, ki bi ne smela imeti več kot deset besedi!«

Izkušnja.

»Kaj menite, gospod sodni svetnik,

Za otroke s šibkimi kostmi

Pristna samo s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom Scottovega zvezanja.

Nebrojokrat dognano dejstvo je, da Scott-ova emulzija bolj kot katerikoli drugo sredstvo pripomore k temu, da se ojačijo otroške kosti, da se znajo otroci ki se nočejo učiti stati in hoditi, že po kratki uporabi pristne Scottove emulzije postavljati po koncu, sami stati in v veselje svojih starišev tudi hoditi. Naj bi torej vsi starši, katerih otroci vsled slabih kosti dobro ne napredujejo segli po

SCOTT-OVI EMULZIJ

ki je že nad 35 let vpejana ter živi svetovni sloves kot izborno sredstvo za ojačenje otrok. Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka »Scott« ki je že nad 35 let vpejana, jamči za dobroto in učink. 2693

Cena izvirni stekl. 250 K. — Dobi se v vseh lekarnah.

Sunlight mila

za pisano perilo!

Iz najbolj žlahtnih surovin napravljeno, čisti po svoji lastni moči ter so vsi dodatki odveč. Ničesar ne odstrani, samo nesnago, to pa temeljito, dočim barve perila niti ne bledijo, niti se ne zaplavijo.

Dvojni kos po 30 h, osmokraten po 16 h.

763 II

Dika mojih čevljev so pravi

kaučukovi podpetniki. Trpežni, elegantni, higienični.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

ali ima soprog pravico, oapirati pisma, ki jih dobi njegova žena?»

»Pravico že, toda težko kaj — poguma!«

Tovarna za sukno

F. Marek, Liberce, Češko

dobavlja najlepše, najcenejše in najtrpežnejše blago za obleke in po: vršnike. Zahtevajte vzorce. 1056

Zahvala

iskrena bodi izrečena tem potom vsem, ki so nas kakorkoli tolažili ob prerani smrti naše iskreno ljubljene gospodične

Frančiške Jesih

posebno zahvalo pa izrekamo prečast. duhovščini, slavnemu podpor. društvu c. kr. tobačne tovarne ter vsem veleč. tovarnicam in tovaršem v c. kr. tobačni tovarni za krasne darovane vence in za tako številno spremstvo na zadnjem potu nepozabne pokojnice. Bog povrni stotero vsem!

V Ljubljani, 6. aprila 1912.

1099

Žalnoči ostali.

Več voz

KONJSKEGA GNOJA

se odda. Vorašanja na Orosi. Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10. 1089

Proda se hiša

iz proste roke v Stari Loki št. 62 pri Škofji Loki, oddaljena dve minuti od farne cerkve. Pritličje obstoji iz dveh sob, kuhinje, jedilne skrambe, kleti in delavnice za kovaško obrt, z orodjem ali brez orodja, pripravna za vsako obrt. V prvem nadstropju se nahajata dve sobi. Zraven hiše je hlev, skedenj, drvarnica in šupa; sadni vrt in vrt za zelenjavo, nekaj košenine in nekaj gozda. Vse je v najboljšem stanju. Več se izve istotam. 1049

Salonski harmonii

skoro nov, popolnoma nepokvarjen, ameriškega sistema, se proda za 250 K (brez voznine). V tvornici je stal čez 400 K. A. Pravst, župni upravitelj, Planina pri Vipavi. 1090

V najem se da

takoj dobroidoča

trgovina

s 3000—3500 K prometa na mesec z ravnotako dobroidočo gostilno v trgu Grebini na Koroškem. Zraven je tudi nekaj posestva, nova hiša za stanovalce, naravnost izvrstne kleti in moderni hlevi. — Zglasila sprejema: »Hranilnica in posojilnica« v Velikovecu. 1098

Zdravljenje predpisuje zdravnik! Svetovnoznana arzen.-železnata voda.

izboljšuje kri, krepi spanje, pomirja živce.

Glavna zaloga: Mihael Kastner in A. Šarabon, v Ljubljani dohlva se tudi v vseh lekarnah in drožerijah. Glavna razpošiljalna Rosanie & Winter, Dunaj, III., Marxergasse 8.

Razpis cerkvene zgradbe.

Za novo streho in strešni stol na Bitnjem se bodo oddajale potom ponudbene obravnave nastopna dela:

1. tesarska dela preračunjena na	K 2.630.—
2. kleparska „	2.505.—
3. kovaška „	650.—
4. zidarska „	350.—

Stavbeni pogoji, stroškovnik in načrti so na vpogled pri župnem uradu na Bohinjski Bistrici.

Pismene ponudbe, ki jim je priložiti 5% vadij, se lahko glase na vsa ali le na posamezna dela. Vložiti se morajo najkasneje

do 30. aprila 1912.

pri podpisnem stavbenem odboru ter morajo ponudniki v njih izrečno izjaviti, da so jim znani vsi pogoji, stroškovnik in načrti in da se jim brezpogojno podvržejo.

Na Bohinjski Bistrici, dne 7. aprila 1912.

1097

Cerkveno stavbeni odbor.

Na lepem, prometnem kraju, oddaljeno nekaj ur od Ljubljane, v bližini kolodvora je naprodaj

vila

z velikim, zasajenim vrtom, solneno lego, ter solneno in parno kopeljo. Vsled tega pripravna za letovišče in zdravilišče. Odda se tudi v najem. Pojasnila v posredovalni pisarni Peter Matelič, Ljubljana, Škofja ulica 10. Telefon 155. 1095

Oddam kantino

na svoji žagi v zelo moderno zidanih prostorih, kjer se more izvrševati velika trgovina z mešanim blagom na drobno in debelo. Eksistenca je trgovcu zasigurana, ker živi lahko od samih svojih delavcev, poleg tega mu je odprto polje delati tudi z mestom in okolico. Dobro priliko ima trgovec tudi za v bodoče, ker v najkrajšem času spravim v tir tudi valjni mlin in vsled tega postane ta trgovina lahko ena največjih v prometu, ker prevzame najemnik celo prodajo moke. Za to mesto, katero ima v resnici lepo prihodnost, naj se oglasijo trgovci, kateri imajo tudi svoj kapital, ker brez kapitala danes velike trgovine ni mogoče voditi in do danes zaspanih trgovin nisem bil vajen imeti. — ANTON KAJFEŽ, Kočevje.

Oddam še voznino

za 5 parov konj za 5 let, Bukovi hlodi ležijo tik lepe ravne ceste, oddaljeno 12 km od žage in plačam 7 1/2 K za m3. Voznik dobi v svojih poslopih lepe hleve in stanovanja za cele družine, toraj zamore vsak tujec to priliko porabiti. 1100

Kuharja

veščega kuhanja, pobožnega, srednje starosti, varčnega, sposobnega voditi malo gospodarstvo, 15če samostojni župnik na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 1091. 1091

Kuharico

veščo kuhanja, pobožno, srednje starosti, varčno, sposobno voditi malo gospodarstvo, 15če samostojni župnik na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 1092. 1092

Velika omara za led,

krasen landauer,

krasne slike in mnogo

srbrnine za hotel

se prav poceni proda.

Pogačnik-Rebolj, Kranj.

1093 2-1

»Vinarska in gospodarska zadruga« v Dornbergu pri Gorici

ma na prodaj več sto

hektolit. najizbornejšega

VINA

1094 3-1

pristnega Vipavca. Cena 56—60 K hektoliter. Na zahtevo se služi z vzorci.

Po svetu.

Organizacija slepcev. Na Dunaju eksistira v 19. okraju v Rudolfski ulici št. 12 zavod za izobrazbo slepcev, ki se vzdržuje iz zasebnih sredstev. Na čelu tega zavoda stojijo dobrotniki iz visokih krogov, ki žrtvujejo vsako leto mnogo tisočev, da omogočijo onim, ki so pozneje v življenju oslepi, priučiti se kakega rokodelstva in si služiti vsakdanj kruh. Večinoma se uče kakega rokodelstva, ki je za slepce najbolj pripravno, izpolnjujejo se pa mnogi tudi v onih strokah, s pomočjo katerih morejo nadaljevati svoj prejšnji poklic. Znanja teh strok se obiskovalci zavoda priučijo v enem ali dveh letih. V tem pa tiči ona točka, v kateri namerava posredovati organizacija, ki jo mislijo slepci ustanoviti in za kar se je vršilo posebno zborovanje slepcev na Dunaju. Rokodelske zadruge določajo namreč za izučbo kake obrti vse daljšo učno dobo ter prepovedujejo onim, ki zapuščajo omenjeni zavod, izvrševati samostojno obrt. Slepci so vsled tega prisiljeni preživljati se s prodajo onih izdelkov, ki so se jih naučili izdelovati, ali pa izvrševati rokodelstvo kot hišno industrijo, pri čemur je seveda v obeh slučajih zaslužek zelo malenkosten. Prvo je torej, kar hoče doseči nameravana organizacija slepcev, priznanje učnih spričeval iz zavodov za slepce od strani obrtnih zadrug. Pozneje oslepi so bili pred svojim oslepenjem davkoplačevalci in so kot taki tudi uživali varstvo države. Ti ljudje torej nečijo po svojem oslepenju uživati samo varstva države, temveč tudi prevzeti državljanske dolžnosti, kar pa se jim otežuje s tem, da se jim noče priznati njihovih učnih spričeval.

Tragična smrt neveste. Iz Hanovra poročajo 3. t. m.: Neko 25letno dekle, ki je bilo na potovanju k svojemu ženinu, so našli v Eilenriede umorjeno. Dekle je imelo pri sebi razen večje vsote denarja tudi mnogo dragocenosti, ki jih je morilec uropal. Za izsleditev morilca je razpisanih 300 mark nagrade. Policija je aretovala dva Poljaka, ki sta se klatila v okolici Eilenriede in ki sta osumljena umora.

Neumestna šala. Neumestno šalo, ki je imela grozne posledice, je napravil nekdo 1. aprila v Pragi. Doslej še neznan individij je poslal krojaškemu pomočniku Sokalu brzojavko, da je umrla njegova mati, ki je živela na deželi. Istočasno je poslal enako brzojavko tudi materi o smrti njenega sina. Mati se je peljala v Prago in sin k dozdnevni smrtni postelji matere. Ko je sin na nekem kolodvoru moral prestopiti v drug vlak ter čakal na peronu, je medtem privozil na kolodvor z nasprotni strani vlak, s katerim se je vozila njegova mati. Ko je sin zagledal v vlaku svojo mater, je znorel ter so ga le s silo obvladali in odpeljali v bolnišnico. Uvedli so preiskavo proti odposiljatelju brzojavk.

Amerikanski razgledni vagoni na avstrijskih alpskih železnicah. Glavno ravnateljstvo Canadian Pacific železnice razglašja, da je bil med njo in avstrijsko železnico upravo sklenjen dogovor, vsled katerega bo Canadian Pacific železnica na progah avstrijskih državnih železnic uvedla v promet celo vrsto vlakov z razglednimi vagoni, in sicer v avstrijskih alpskih deželah. Te vlake bodo uvedli še letošnje poletje ter bodo vozili skozi Tirolsko preko Inomosta tudi v Švico do Curiha. Vozovi, ki se že grade v tovarnah v Nesselndorfu, bodo najmočnejši vagoni na štiri osi, kar jih je bilo kdaj zgrajenih v Evropi.

Vojak — morilec. Iz Krakova poročajo: Topničar 3. topničarskega polka Gregor Swierzek se je spri pred vojašnico z delavcem Buczekom ter je Swierzek v prepiru prizadel delavcu 15 ran z bajonetom na glavi in hrbtu, tako da je Buczek kmalu vsled groznih poškodb umrl. Swierzek je bil aretovan in izročen garnizijskemu sodišču.

Samoumor 17letnega učenca. Iz Trierja poročajo, da se je v Dudweilerju ustrelil neki 17letni učiteljček ker ni izvršil izpita.

Amerikanski luksuz pri pojedinah. Medtem ko se v stari Evropi še vedno smatra kot pravo veselje pri pojedinah dobro pripravljena jed, streme v Ameriki pri enakih prilikah le bolj po zunanjih sceničnih efekti. Najvišje v tem oziru so nedavno aranžirali pri neki slavnostni pojedini v Astor-hotelu v New Yorku. Goste so razdelili v štiri skupine, katerim so pred kulinaricnim užitkom v preddvoranah beneški pevci priredili koncert. Nato so prvo skupino odvedli v jedilno dvorano, kjer so jo posadili na eni strani kvadratične mize, v kateri sredini se je dvigala ogromna skala, ki je predstavljala nekako gorovje. Proti gostom obrnjena stran te gore je kazala jesensko pokrajino in med tem, ko so zavživali svojo juho, so lahko pasli oči na krasotah jesenske pokrajine. V sredi pokrajine je tekla reka s pravo vodo in ob bregovih reke so sedeli ribiči, ki so ribarili miniaturne ribice. Prva skupina je odšla nato, medtem ko je druga skupina za-

sedla njene rpostore, da drugo stran mize, da povzije ob enako bajni zimski pokrajini, ribo. Pečenko so jedli zopet na drugi strani mize brez bujno pomladansko pokrajino, kavo in sladoleb pa pred poletno pokrajino, ki je bila polna lepih efektov. Po pojedini so se zbrali gostje v koncertni dvorani, kjer so člani newyorške opere skrbeli za umetniški zaključek slavnosti. To pojedino sta priredila grof in grofica Sobiesky in je bila ena najsijajnejših prireditev newyorške sezone.

Sodnik obsodil svojo ženo. Sodnik Beeman v Sterlingu, državi Illinois, je danes najslavnejši človek v Zedinjenih državah. On je morebiti edini sodnik, ki je imel pogum izreči v sodišču obsodbo proti svoji ženi, kar je nedavno storil. Stvar se je dogodila tako-le: Sodnik je predsedoval razpravi proti nekemu individui, obtoženemu zaradi pijanstva, ko je prišla v dvorano njegova žena in se vsedla na mesto, rezervirano odvetnikom, da počaka na konec razprave, ker ji je mož obljubil, da jo bo spremljal k modistini. Končno je došlo v razpravi do bosodbe in sodnik je obsodil pijanca na 50 kron globe, a ker ta ni bil vstanu plačati globo, je izpremenil denarno kazen v sedem dni zapore. Žena sodnikova je mislila, da sme glasno kritikovati razsodbo. »To je sramota!« je vzklila. »Mir!« je zagrmel sodnik. Toda gospa ni hotela ubogati. Razjarjen sodnik ji je ukazal, naj molči, ker ji bo drugače naložil denarno kazen. Toda žena, ki se ji je očitno zdelo, da se nahaja doma, je pričela sodnika zmerjati in psovati: »Pojdi, pojdi, tepec,« mu je zaklicala, »misliš, da si velik sodnik a se motiš. Le počakaj, ko se vrneš domov, ti bom že dala, kar zaslužiš!« Sodnik jo je takoj obsodil na denarno globo 125 kron zaradi žaljenja uradne osebe v izvrševanju njegove službe. Toda gospa se ni dala oplasiti, temveč je vpila: »Bomo že videli, kako boš dobil teh 125 kron!« Tedaj pa je sodnik namignil nekemu pazniku, naj aretira njegovo ženo. Ko se je ta zavedla v zaporu, jo je popadel nervozen jok, a na koncu vsega je plačala globo. Kako pa je žena obsodila doma samozvestnega sodnika, ni znano. Vsekakor je morala biti obsodba zelo stroga, a sodnik se je gotovo moral pokoriti, ker se ničesar ne poroča o razdružitvi zakona med sodnikom in njegovo ženo.

Klobuk za 4000 mark. V londonskem Regent streetu občudujejo že več dni klobuk, ki vzbuja veliko senzacijo, kajti to žensko pokrivalo ne velja nič manj kot 4000 mark. Vendar p ata klobuk ni prepleten z zlatom ali biseri, temveč je čisto priprost slamnik, čegar edini okras je par krasnih novejih peres. Ta klobuk je last indijske princezinje Pretive, sestre maharadže v Cooch Beharu. In ta Indijanka, ki je srečna lastnica klobuka za 4000 mark, bo dala v bodoče še mnogo zaslužiti evropskim modistinjam, kajti ona je nevesta velikega angleškega industrialca Lionela Manderja.

Kje se srečujeta propali slovenski brat in sestra. Osješki »Nar. Obrani« se poroča iz Sarajeva ta-le značilna in za nas tako žalostna opvest: 11. marca za nas tako žalostna povest: 11. marca hišo moralno skvarjeni goriški Slovec K. S. Tu se je seznanil z dekletom, s katerim je šel tudi drugi dan na izlet. Pred povratkom vpraša S. propalega dekleta, kako je zašla v to življenje. In tedaj mu začne dekle pripovedovati... Med tem pripovedovanjem je S. spoznal, da je to njegova lastna sestra, ki je pred dvajsetimi leti brez sledi izginila iz očetove hiše. Poizkusi zgubljeno sestro spraviti zopet domov, a ni hotela; in ker je polnoletna, ni mogla tudi policija vmes poseči. Nesrečnež je še tisti dan zapustil Sarajevo. Strašna propalost!

Abdul Hamid stane v Solunu. Iz Soluna poročajo, da se ni še ničesar

ukrenilo zaradi transferiranja bivšega sultana Abdula Hamida v slučaj, da bombardirajo Italijani Solun. Vila Alatin, v kateri biva bivši sultan, leži na neki višini pred malim rtom Karaburnu. V slučaju bombardiranja bi vilo opremili z zastavo. Splošno pa sodijo, da se Italijani ne bodo izkrcali na kalkidijski obali, niti ne bodo forsirali pasáže pri velikem rtu Karaburnu. Abdul Hamid je nekaj dni sem bolan na prehlajenju, ima malo apetita ter ne zapusti svojih sob.

Nevesele vesti iz Rusije. Rusko ljudstvo je izdalo v preteklem letu za žganje nad 2 milijardi kron. Kako raste v Rusiji pijančevanje, dokazuje dejstvo, da so Rusi leta 1911 izdali 120 milijonov kron več za žganje, kot l. 1910. Od strani države se v boju proti zlorabi alkohola ničesar ne stori. Nasprotno pa vlada zmernostna društva ostro nadzoruje ter jih pod najbolj ničnimi pretvezami razpušča, kakor tudi kratkoma prepoveduje predavanja, s katerimi bi se naj ljudstvo poučilo o škodljivosti nezmernega uživanja alkohola. Tudi v dumi so bili odklonjeni vsi predlogi, naperjeni proti alkoholizmu, ker so se gotovi krogi bali, da bi vsled malega konsuma žganja nastal v državnem proračunu nered. Zaradi vedno bolj naraščajočega pijančevanja med prebivalstvom postajajo seveda takozvane »treznostne celice«, ki jih je uvedla policija, mnogo premajhne. Tak celica, ki je za pet oseb ravno dosti velika, mora zlasti o praznikih prenočevati do 40 oseb. Kako mora izgledati v teh zaporih, si lahko predstavljamo, zlasti ako še upoštevamo, da se ti zapor nikdar ne snažijo. Res žalostno je v Rusiji!

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Vse se pripravlja za bližajoče se praznike, posebno pa se vsak zanima za svojo toaletto. V prvi vrsti se zahteva elegantne, vendar svoje cene vredne čevlje. Zato priporočamo posebno trdsko Alfred Fränkel, kom. dr., ki prodaja v Ljubljani, Stritarjeva ul. št. 9 svetovnoznane A. F. d. G. čevlje, ki vsebujejo vse one lastnosti, ki jih zahtevajo prvovrstni čevlji. Trdka Alfred Fränkel, kom. družba je največje podjetje svoje vrste v naši monarhiji in ima 130 podružnic v tu- in inozemstvu.

Današnji številki je priložena priloga — naročilnica — splošno znane slovanske trdke H. Tomec v Humpolcu. Zaželjene vzorce Vam pošlje trdka zastoj. Kdor kupi pri ajej, kupi ceno.

O vsih organih človeške notranjosti sta za telesno blagodat odločno najvažnejša želodec in črevesje. Ako z rednim, zmernim življenjem to dvoje držimo v dobrem stanju, odpade s tem tudi poglavitni vzrok za bolezni vseh drugih organov. Zato se zatorej lahko uvidi, da mora najmanjše motenje prebave prijeti ves organizem in imeti za posledico slabo tvoritev sokov ter obolenja. Zato je jako važno, najti prava sredstva, ki morejo uravnati prebavo, doseči pravilno mešanje krvi ter odstraniti pokvarjene ali pomanjkljive sestavine krvi. Tako preizkušeno sredstvo je že več desetletij po vsej Avstriji splošno znani ter v vasi in mestu, po hribih in dolinah od vseh cenjeni dr. Rose balzam iz lekarnice B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj v Pragi.

In modno blago za gospode in gospe priporočamo izv. hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorci na zahtovo franco. Zelo zmerno ceno. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

SUKNA

CEFIRI

Preblavske

rudninske vode.

Staroslavne natronske kislice velike vrednosti in izvrstnega okusa, nepreproskljive čistosti in velike vsebine ogljikove kisline.

Preblavska

slatina,

najčistejša alkalska rudninska voda, preizkušeno zdravilna pri motenjih prebave in menjavanja snovi, katarjih, kamenu, boleznih v mehuru in na ledicah.

Preblavski

livadni vrelec,

ogljikove kisline velebogati, narav. natronski kislec, vsled prijetno režečega okusa prav posebno pripraven za briganje vina, za mešanje s sadnimi sokovi in je tudi brez vsake primesi uživan izborna osvežilna pijača.

Dobiva se v Ljubljani pri trdkah: A. Šarabon, Mih. Kastner, Pet. Lassnik, A. Stacul, T. Mencinger ter po vseh lekarnicah in specerijskih trgovinah ter pri vrelski razpošiljalnici Preblau, Koroško. 918

1086

Josip Ažman, nadučitelj na Breznici, naznanja žalostno vest sorodnikom, prijateljem in znancem, da mu je še ostali brat

Ažman Andrej

posestnik v Hraščah

dne 4. aprila 1912 ob 6. uri popoldne po kratki in mučni bolezni, previden s svetotajstvi, v 52 letu starosti preminul.

Pogreb nepozabnega rajnega bode v soboto ob polu 5. uri popoldne iz Hraša na pokopališču v Lescah.

Prebлага rajnega priporočamo v blagohoten spomin. Prosi se tihega sožalja.

Mesto drugega obvestila.

LAURIN & KLEMENT

avtomobili

so

najboljši

torej

svetovnoznani

Nove konstrukcije 1912

12/14
18
20/25
28/32
40/45
HP

Laurin & Klement, a. d., Mlada Boleslava

Zastopnika: Nikodem & Weizka, Gradec.

Črnomeljske občinske volitve pred okrožnim sodiščem v Novem mestu.

Veliki četrtek, dne 4. t. m. sta se vršili pri okrožnem sodišču v Novem mestu dve jako zanimivi kazenski razpravi proti trem pristašem S. L. S. iz Črnomlja in sicer proti g. županu Josipu Matiji Skubicu ter občinskima odbornikom Francetu Kambiču in Mihaelu Schweigerju. Sodnemu dvoru je predsedoval deželno - sodni svetnik Zmave, kot prisedniki so bili določeni: višjesodni svetnik Gandini, sodni svetnik Bučar in sodnik Kuder. Zagovornik obtožencev je stavil predlog, da se sodnik Kuder odkloni. Sodišče je odklonitev sprejelo, vsled česar je stopil v senat kot četrti prisednik predsednik okrožnega sodišča Trenz. Obtožbe je zastopal državnega pravdnika namestnik dr. pl. Kozhevar, zagovarjal pa dr. Pegan.

Povod kazenskemu postopanju je dala ovadba, podpisana s: »Franc Martinčič, posestnik v Črnomlju št. 215.« Ta ovadba kar mrgoli sramotenj proti obtoženim, češ da so pri volitvah nesramno goljufali, in da je samo »klerikalni goljufiji« pripisati zmago S. L. S. pri občinskih volitvah v Črnomlju. Dr. Pegan je konstatiral, da Franceta Martinčiča v Črnomlju sploh ni, in da ga nihče ne pozna. Ravno tako pa tudi, da hiše št. 215 v Črnomlju sploh ni. Iz tega sledi, da liberalni denunciant ni imel poguma podpisati se s pravim imenom, na drugi strani se je pa bal, da bi anonimna ovadba ne bila vržena v koš, zato se je poslužil ponarejenega imena.

Prva razprava.

Josipu Matiji Skubicu in Francetu Kambiču očita obtožnica, da sta pred črnomaljskimi občinskimi volitvami v jeseni leta 1911 v Vranovičih od volilca Matevža Petrovčiča hotela izsiliti, da jima podpiše volilno pooblastilo za S. L. S. z grožnjo, da ne bo smel več pasti po črnomaljskih pašnikih, ako ne da pooblastila S. L. S. V tem vidi državno pravdnikstvo pregrešek po § 5 postave o volilni svobodi. Skubic in Kambič se soglasno zagovarjata, da sta bila res pri Petrovčiču z namenom, da jima podpiše volilno pooblastilo. K njemu sta šla zato, ker je že par mesecev prej Petrovčič rekel, da z liberalno stranko ne bo nikdar več volil, in da bo dal po-

oblastilo S. L. S. Grozila mu sploh ni, sta, Skubic o paši ni govoril, le Kambič je pripomnil: »Če z našo stranko ne držiš, bi Ti znabit Črnomaljši prepovedali pašo!« Silil v Petrovčiča ni nihče, nego so se prijateljsko razgovarjali in je Petrovčič še dal za liter vina.

Obtožnica je očitala Skubicu in Kambiču, da sta hotela pretiti Petrovčiču z odvzetjem paše po lozi, ki je last Angele Skubic. Dognalo se pa je, da je že lani meseca junija Angela Skubic dala pred cerkvijo v Podzemlju oklicati, da po njeni lozi ni dovoljeno pasti, ker je nasadila smreke. To je Petrovčič sam kot priča potrdil rekoč, da je vedel, da po lozi Angele Skubic pasti ne sme, zato mu pašnje po njej nihče odvzeti ne more, ker paše sploh tam ni. Petrovčič sam je tudi izpovedal, da mu je bilo čisto vseeno, če mu pašo odvzamejo Črnomaljši ali ne, ker ima sam svojih pašnikov zadosti. Sicer pa ni nihče smatral besed Skubičevih in Kambičevih kot grožnjo, nego so se vsi skupaj prijateljsko menili in šalili. Saj je še sam prinesel obema pijače. Razšli so se prijateljsko, Skubic in Kambič nista bila nič jezna, čeravno je priča — Petrovčič — odklonil pooblastilo. Državnega pravdnika namestnik dr. pl. Kozhevar je kljub tem podatkom dokazovanja vzdrževal v polnem obsegu obtožbo proti obema obtožencema, zagovornik dr. Pegan je pa predlagal oprostitev obeh, ker je dokazovanje dognalo, da se tukaj ni šlo za nikako volilno vplivanje oziroma izsiljevanje. Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik Zmave sodbo, da se oba obtoženca oprosti, ker je glavna razprava dognala, da v tem, kar sta storila, ni ugledati pregreška zoper volilno svobodo.

Druga razprava.

Pri drugi razpravi je bil obtožen Mihael Schweiger, češ, da je volilnemu opravičencu Ludoviku Peršetu iz Črnomlja obljubil, da ga pusti na stanovanju, če bo volil s S. L. S. oziroma, če ne bo volil z liberalci. Schweiger se zagovarja sledeče: Perše je v moji hiši na stanovanju. Ker mi je škodo delal, sem mu stanovanje na tri mesece odpovedal. Odpovedni rok je potekel par dni pred črnomaljskimi občinskimi volitvami. Takrat je poslal Perše k meni občinskega svetovalca Doltarja, naj me pregovori, da ga še pustim na stanovanju. Odgovoril sem mu, da Per-

še se lahko v mojem stanovanju ostane, če mi škoda ne bo delal. Predno pa je prišel Perše z Doltarjem skupaj, sem srečal sam Peršeta, ki me je vprašal, če se lahko v hiši ostane. Odvrnil sem mu, da ga v hiši pustim, toda le tedaj, če mi ne bo delal škode in pa proti krajšemu odpovednemu roku. Ko sem mu to povedal, mi je odgovoril: »Saj ne bom šel nikamor volit, ne na eno, ne na drugo stran«. Pri tem pogovoru je bil zraven tudi Doltar, ki lahko potrdi, da jaz nisem nič drugega govoril.

Državnega pravdnika namestnik dr. pl. Kozhevar predloži sodnemu dvoru neki dopis, ki ga je dobil iz Črnomlja. Podpisan je z imenom: »Franc Jerman, pismonoša v Črnomlju«. V tem pismu sramoti pisec pričo Josipa Doltarja in sumiči raznih kaznivih dejanj. Dr. Pegan protestira proti temu, da bi se taka denunciacija uporabljala kot dokazno sredstvo. (Obtoženec in priče so soglasno mnenja, da pisma ni pisal Franc Jerman, ker on ni pristaš liberalne stranke in pričo Josipa Doltarja zelo spoštuje. Iz tega sledi, da je nek liberallec pod imenom poštenega Franca Jermana napravil prav podlo denunciacijo.)

Po posvetovanju je sodni dvor sklenil, da se pismo »Franca Jermana« ne prebere in predsednik vrne pismo zastopniku državnega pravdnikstva.

Priča Perše

Izpove: »Nekaj dni pred občinskimi volitvami v Črnomlju sem prosil Doltarja, naj posreduje za me pri Schweigerju, da me še pusti v hiši. Predno sem dobil od Doltarja odgovor, sem srečal Schweigerja in Doltarja ter vprašal obtoženca, če me še v hiši pusti. Schweiger mi je odgovoril: »Če mi ne boste pri volitvah škode delali, še lahko ostanete«. Jaz sem odgovoril, da ne pojdem volit na nobeno stran. Potem smo se razšli. — Predsednik Trenz vpraša pričo: »Ali je Schweiger rekel

»pri volitvah?« — Priča: »Tega ni rekel«. — Predsednik Zmave: »Zakaj ste pa to prej in v preiskavi izpovedali?« — Priča: »Jaz sem mislil, da govori Schweiger o škodi pri volitvah, rekel pa ni »pri volitvah«, nego sem si jaz le tako celo stvar mislil«. — Sicer pa je on že 14 dni prej sam pri sebi sklenil, da ne gre nikamor na nobeno stran volit in je to županu Skubicu obljubil. Priča Doltar se zaslisi in izpove, v bistvu tako kakor Perše.

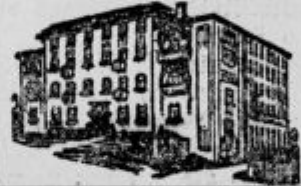
Tudi v tem slučaju je proti pričakovanju zahteval zastopnik državnega pravdnikstva, naj se Schweigerja kaznuje. Dr. Pegan v zagovoru naglašja, da je glavna priča državnega pravdnikstva pustila obtožbo na cedilu in da sta obe priči potrdili zagovor Schweigerja, vsled česar prosi za oprostitev. — Po kratkem posvetovanju razglasi predsednik Zmave sodbo, da se Schweigerja oprosti vsake krivde, ker s svojim dovoljenjem na Peršeta nikakor ni hotel vplivati, da bi na to ali ono stran volil.

* **Valerija** ali zmagoslavni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest. Spisal De Waal. Cena 1 K 50 vin., vezano 2 K 10 vin. — Najlepše povesti, katere nam nudi svetovno slovstvo, se vrše ob Kristusovem času ali pa za časa prvih kristjanov. Saj nudi ta doba požrtvovalne ljubezni in svetega junaštva tudi najlepšo snov pripovednemu pisatelju. Poleg znanih romanov Ben hur, Quo vadis, Zadnji dnevi Jeruzalema, Dekle z biseri, Fabijola itd., spada tudi Valerija med te bisere pripovednega slovstva. V Valeriji se zrcali konec najhujšega boja med ginečim poganstvom in procvitajočim krščanstvom, ki je z zmago Konstantina Velikega nad Maksencijem osvojilo cesarski Rim in zadobilo prvo svobodo. Knjigo toplo priporočamo. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Žepleno zdravilišče **Varaždinske toplice** (Hrvaško)

Železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja. Nov zdraviliški hotel z električno razsvetljavo.

staroznana radioaktivna žeplena kopel + 58° C

1084 priporočljiva za
trganje, revmo, ishiho itd. Pitna zdravilišča za bolezni v vratu, krblju, prsih, jetrah, želodcu in v črevesih. Električna masaža, blatne, oglj. in solne kopelji. Odp. to celo leto. Moderni komfort. Novi hoteli. Krasna okolica. Vojaška godba. Prospekti zastoj od zdraviliškega ravnateljstva. — Zdraviliški zdravnik dr. I. Lochert.

C. kr. splošna prometna banka

1082

podružnica Ljubljana, prej I. C. Mayer.

Vloge
na knjižice in v kontokorentu
po 4½% na leto.

Stanje
denarnih vlog proti hranilnim knjižicam
dne 30. marca 1912 K 74,433.380—
Vrednostni papirji

za

naložitev kapitala
proti dobremu obrestovanju
točno in najkulantneje.

Borzna naročila

za vse tuzemske in inozemske borze
kakor tudi vse druge bančne transakcije se
izvrše najboljše.

Informacije
ustno ali pisмено
brezplačno.

Za potovalno sezono:
kreditna pisma za vsa večja mesta
tu- in inozemlja.

Oklopniki za shranjevanje pod lastnim zaklepom stranke.

Letna najamnine od 12 K višje.

Kako utrakvistične šole na Koroškem ljudski denar tratlajo.

Iz Koroškega.

Kdor ima sam šolo obiskujoče otroke, temu je dobro znano, kolikokrat se menjavajo po nepotrebnem učne knjige: Sedaj se odpravijo stare računice, drugič nemška berila (Lesebuch), tretjič ne odgovarjajo zopet nemške slovnice »modernim« zahtevam ter morajo vsled tega narediti prostor »boljšim« knjigam. Pa ko bi bile nanovo vpeljene knjige v resnici boljše, bi se človek še sprijaznil s postopanjem koroških šolnikov, toda temu ni tako! Pred par leti smo še imeli takomenovane Zeynikove čitanke (Lesebuch), ki so bile približno kakih 15 let v rabi. Za naše razmere niso bile primerne, to potrdi vsak razsoden učitelj, in radi tega so jih odpravili tako na dvojezičnih kakor tudi na vseh drugih koroških šolah. Vse učitelstvo je upalo, da dobi sedaj res nekaj boljšega. Na učiteljskih zborovanjih in pri konferencah so razni referentje ocenjevali in hvalisali Frisch-Rudolfov Lesebuch ter ga z vnmemo priporočali kompetentnim oblastim, da naj ga vpeljejo namesto starega. Kar je bilo nasvetovano, se je tudi kmalu zgodilo: Danes je torej slednje imenovani Lesebuch v vse koroške šole uveden.

Oglejmo si sedaj to novo knjigo, ki mora biti res izborna, ker se že sedaj po komaj dveletni rabi zglašajo učitelji na popolnoma nemških šolah proti njej, rekoč, da vsebuje preveč literarnih, težko umevnih pesmi, dalje, da je slog beril prekompleksiran in torej otroškemu duhu neprimeren. Iz tega sledi, da je ta Lesebuch za slovensko decu, ki se šele nemški uči, še slabši in manj poraben. Toda Slovenec ne sme ugovarjati in kritikovati nemških budalosti, kajti njemu pristoji samo slepa pokorščina! Kar nemške glave izmislijo in vpeljejo, to mora slovenska »para« za dobro in hvalevredno smatrati, sicer se zabeleži kot neprijatelj Nemcev. Pa ne samo, da so knjige na utrakvističnih šolah po vsebini neprikladne za slovensko decu, so tudi preobširne, ker najmarljivejši učitelj z najnadarjenejšo mladino ni vstanu, le tretjino v določenem času dobro in s pridom predelati. Prave knjige za dvojezične šole bi morale biti tako po vsebini zmanjšane, kakor tudi po ceni znižane.

H koncu izračunajmo malce, koliko stanejo te knjige, ki bi lahko bile za polovico cenejše. V to svrhu vzemimo n. pr. šolo s sto šolarji, od katerih je 40 na najnižji, po 30 pa na srednji in višji učni stopnji. Na nižji stopnji se rabi Abecednik (stane 70 vin.) in nemška mala slovnica (20 vin.) to je 90 vin. $\times$ 40 vin. = 36 K. Na srednji stopnji Lesebuch (1 K 40 v.) in Sprachbuch (60 vin.), torej 2 K $\times$ 30 = 60 K. Lesebuch in Sprachbuch za višjo učno stopnjo pa staneta skupaj 230 K + 90 vin. = 3 K 10 vin. $\times$ 30 = 96 K. Pri teh knjigah še ni všteti »Regeln- u. Wörterverzeichnis« (20 vin.). Recimo, da trpe knjige po dve leti, tedaj stanejo navedene knjige za 100 šolarjev okroglo 192 K. Ker pa pride že na 500 prebivalcev toliko šolarjev, Slovencev pa je gotovo 100.000 na Koroškem, se morajo potemtakem stroški 192 kron množiti z 200, kar da produkt 38.400 K. Torej okroglih 38.000 K potroši koroško slovensko ljudstvo v dveh letih samo za tiste knjige, ki so preobširne in za sloven. decu popolnoma neprikladne. Knjige bi morale biti za polovico manjše in tudi za toliko ceneje. Potemtakem bi si kmetsko ljudstvo prihranilo najmanj 19.000 K v dveh letih, svoto torej, ki je gotovo vsega uvaževanja vredna! Toda nemška vlada, ki ima celo za nepotrebne nemškonacionalne prireditve dosti denarja, se na take »malenkosti« noče ozirati. Slovensko ljudstvo molči, ubogaj in plačuj, tako ti velevala nemška gospoda. Vprašamo: Kedaj se boš pa otreslo tega nečastnega in nezasuženega jerobstva?

Gotovi damski kostumi vrhnja in spodnja krila

v vsaki ceni in barvi in največji izbori.

Moderni damski klobuki

za šport in potovanje iz angleškega blaga, svile in platna.

Auto aube in pajčolani, igle za klobuke.

:: Bluze ::

pralne, čipkaste, svilene voile in volnenega blaga.

Hišne halje.

Potovalni plašči.

Otročji platneni klobučki

slamniki in matrosen čepice iz sukna, listra in pique.

Pralne oblekce, majce, predpasniki, nogavice itd. itd.

Za žalovanje

črni kostumi, bluze razne vrste, vrhnja in spodnja krila

plašči, pletene jope, klobuki, pajčolani

rokavice, flore in vse druge žalne modne predmete trakove za vence

P. Magdič, Ljubljana nasproti glavne pošte

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača,

preskušena pri železnih in drevesnih kataris, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največjavnje zdravniki kot bistveno ~~in~~ podpiralno sredstvo pri karlovarjskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot ~~pozna~~ sredstvo po 24 38 kopeljih v trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Serabonu, Ljubljana. 3997

„NUISOL“

od Bergmann & Co., Tešin (Tetschen) ob Labi je in ostane, pozneje kot doslej nedosežen v svojem presenečenim naravnem pobarvanju las in brade. - Dobiva se v svetli, rujavi in črni barvi steklenica po K 2-50 v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

?	T	?
T	U	P
?	P	?

Najstarejša domača tvrdka juvelov, zlatnine, srebrnine

in

= raznih ur. =

Popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici.

Zahtevajte najnovejši cenik.

LUD. ČERNE

juvelir, trgovec z urami, zapriseženi sodni cenilec

Ljubljana, Wolfova ulica 3.

3558

Štiri močne, pridne **deklet** se takoj sprejmejo v zavodu šolskih sester v Trstu, V. P. Besenghi 14.

Zakaj ravnote

s svojim želodcem tako neskrbno kot da ne bi bil ravno tako važen, kakor drugi organi. In vendar ako želodec ne prebavlja, zaspi delavna zmožnost celoga telesa.

Preiskušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujajoče in prebavljajoče pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo ki ublaži in odstrani znane naslednje nesmerne, slabe diete, prehlajenja in zopnega zaprtja, n. pr. gorčice, napenjanje, nezmerne tvorbe kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRÄGNER-ja, a. in kr. dvor. dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,

Pa pošli se razpošiljo vsak dan.

vogal Nerudove ulice. 3119

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Protinaprej vpošili.

K 130 se pošlje mala steklenica, za K 250 velika steklenica, za K 470 3 veliki steklenici za K 8 — 4 velike steklenice za K 22 — 14 vel. steklenic poštne prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. V Ljubljani: Rih. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1912.

Kupon, 3-10 metr. dolg, za 1 kupon 7 kron
kompletno moško obleko 1 kupon 10 kron
(sukno, hlače, telov- 1 kupon 15 kron
nik) zadostno, stane le 1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20-,-, kakor tudi blago za povrhnike, turistovske obleke, svileni kangarn itd., pošilja po tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana 425

zaloga tovarniškega sukna Siegel - Imhof v Brnu.

Vzorec zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu.

IVAN KRIŽNAR

== krovec ==

se nahaja še vedno v Hrenovi ul. št. 9 v Ljubljani

in se priporoča za

krovska dela.

Nadležne kocene

na obrazu in na rokah odstranjuje v 5 minutah

dr. A. Rixa odstranjevalec kocin

zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Škatlja za K 4-,- zadostuje. Razpošilja strogo diskretno

Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17H.

Priložnostni nakup!

Za vsako gospodinjstvo in za vsako perilo izborna porabna.

1 kos 23 m Wernerjevega platna, zelo fina kakovost; 3 kosi rjuh 1. kakovost, velikost 140 $\times$ 200 cm, vse skupaj le za K 25-,- franko po povzetju na vsako postajo

Jan Werner, Dobruška 480, Češko.

tkalnica za platno in bombaževino.

Nova pomladna in poletna zbirka vzorcev zastoj in franko. 677 (1)

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečistiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled.

Dopisuje se slovensko.

3386 Najboljša priporočila.

Milijoni abijo zoper Kašelj

oslovski kašelj slastne

Kaiserjeve prsne karamele s tremi jeličkami.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zobnikov zajamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 3099

Zavoje 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev

Prodajajo jih v Ljubljani lekarn: Ubald pl. Trunkog, Rihard Sušnik, Dr. G. Piccoli, Dezelnal lekarna, Mr. Ph. And. Bohino, Mr. Ph. Jos. Čizmar, Ant. Kane, drogerija; B. Cvančara drogerija „Adrija“. — Lekarna na deli: Daniel Pirc, Idrja, J. Bergmann, Novomesto, C. Andrijašič, Novo Mesto, Jar Hus, Vipava, Milan Vasha, Metlika, A. Roblek, Radovljica, Hinko Brilli, Ljutja, Karel Ševnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Baccaricchi, Postojna, Jos. Mošnik, Kamnik, E. Burdych, Skofja Loka, Mr. H. Roblek, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trgovca, Senožeče, Jos. Rudolj, drogerija, Litija, J. Kandušar, trgovca, Menges.

Brzjavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. Vogal Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevezmanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. marca 1911. K 74.433.380.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
529 platna ter
manufakturnega blaga.

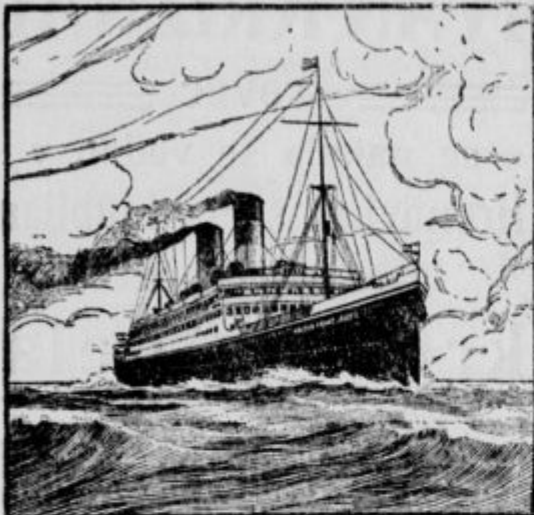
Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana
Cesta na Rudolfovo železnico štev. 5.
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih

sodov.

Prevzema tudi vsa v njegovo stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah.

Solidno delo. 3412 Točna postrežba.

Austro-Amerikana

Trst — New York — Buenos Aires.

Za potnike v južno in severno Ameriko
najcenejša in najpripravnější črta.

Potovanje po sredozemskem morju
od 8.—22. maja t. l. z naj-
hitrejšim in najboljšim brzoparnikom
avstro-ogrsko trgovinske mornarice
„Cesar Franc Jožef I.“, kateri obišče
na tem potovanju sledeča pristanišča:
**Pulj, Dubrovnik, Korfu, Malta, Tunis,
Ajaccio, Villefranche (Nizza, Monte
Carlo), Taormina, Katakolon (Olym-
pija), Kotor, Spljet in Zader.**

Vozna cena s kabino in hrano od
310 K naprej.

Članom „avstrijskega plovnega dru-
štva 10% popust.

Prijave prevzema kakor tudi pojas-
nila daje generalni zastopnik

Simon Kmetetz, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

21

Mazilo zoper izpadanje in za rast las
Učinkuje po kratki dobi. Lonček 3 K.

967 Pošlji po pošti:
ANA KRIZAJ
Spod. Slika 222, III. nadstropje
vrata 1.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA
perfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesionirana pr daja
strupov. Ustanovljena leta 1897.

ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica 1.

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so
nogam najbolj priležni,
lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJI ŠTOR, Ljubljana
Prešernova ulica štev. 5.

Goiserski čevlji za turiste.
higijenični čevlji za otroke.

Najboljša češka tvrdka! Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, dobro skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega
2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežno-
belega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K;
najfinejši prsni puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje

495

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm
dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim,
sivim, zelo trpežnim, puhastim postelnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; po-
samezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm
široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70,
spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80.
Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Genik zastoj in franko.

S. BENISCH, v Dešenici štev. 818. Češko.

Genik zastoj in franko.

Namesto za K 106 — za K 56 —

dobavljam franko na vsako postajo
za reklamo, nove vrste

šivalne stroje „Singer“

ki se gonijo z nogo, z elegantno
omarico in 10letno garancijo. Od-
posljam ko dobim 15 K zadatja,
ostanek po povzetju. — Vse vrste

šivalnih strojev po cenah na debelo

A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23.

Cenik zastoj in franko. 3231

Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Pišite po vzorci! Ustanovljeno 1887.

V. J. Havliček & brat
Poděbrady, Češko, priporočajo
modno blago, cefire

Spomladne in poletne novosti 1912. Havlič-
kovo platno, kanafasi, brisače, robci, namizne
in garniture za kavo, batisti, perilna svila itd.

Opreme za neveste iz damasta
1 zavoj 40 m okusno izbranih ostankov v
dolžini 2—8 m pošiljam za 18 K po povzetju.
Od ostankov ni vzorcev. 862

Pozor! Pozor!
Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom
in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno
za drože in isto s parnim strojem uredil, ter
mi je zato mogoče postreči brez konkurence po
najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še
za celo leto popust. — Naročila od 4 kg po-
šiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim
iz odličnim spoštovanjem 3641

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Ročna ul. št. 5 in Kladozna ul. št. 17.

Mihael Kastner,

Ljubljana, kongresni trg štev. 10

najcenejši izvor za:

špecerijsko blago, jedilno
in živinsko sol, petrolej,
(tudi v izvornih pločevinastih
vrčih) obdavčen in neobdavčen
bencin (za motorje in avto-
mobile) **gasolin**, **ligroin** (za
razsvetljavo) **gonilno olje** za
diesel-ove motorje.

Vse vrste **strojnega olja**,
parafina.

Use mineralne vode in vroške izdelke vedno
sveže v zalogi. 133

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Črkoslikarija

likarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta
nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

**Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.**

Oljnate barve, najboljše
vrste fačadne barve,
vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za
sobne slikarje.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

Telefon štev. 16.

298

Telefon štev. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhi-
tekturo in stavbenotehniška dela; tesar-
stvo in mizarstvo s strojnim obratom za
stavbena in fina dela; opekarne s stroj-
nim obratom v Kosezah in na Viču;
kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Pri-
poroča se za stavbena dela vsake vrste.

Deficit naših državnih železnic.

Dohodki naših c. kr. državnih železnic postajajo vedno večji in ne glede na zvišane izdatke za osobe, so gotovo že toliko narasli, da obstoja deficit v zmernih številkah. Od leta 1876. je neprestano naraščala dolžina vseh, tudi privatnih železnic in sicer od 10.775 km na 22.585 km (l. 1908). Dohodki so od l. 1876. do 1908. istotako naraščali in sicer so se zvečali od 26,5 K pro km na nad 38 K. Naraščajoče število prebivalstva, njegova vedno večja zmožnost za konzumiranje in končno vedno večja produkcija industrije in kmetijstva, so faktorji, ki pospešujejo razvoj našega železniškega omrežja. Kot je razvidno iz poročil železniškega ministrstva, so avstrijske državne železnice v mesecu februarju prejele zopet čimpol milijona kron več dohodkov, s čemur so se dohodki prvih dveh mesecev tega leta zvečali za okrog 6 milijonov kron. Preteklo leto so se zvišali dohodki drž. železnice za čez 44 milijonov kron. Dve točki ste, ki jih železniško ministrstvo ne sme izpustiti iz oči, namreč personalno vprašanje in odstranitev deficita. Prvo bo z ozirom na zvišanje službenih prejemkov, ki je stopilo z začetkom leta v veljavo, sedaj bržkone počivalo nekaj časa in zaradi tega je deficit edina zadeva, za katero je treba skrbeti. Kjer je le mogoče, skuša naša železniška uprava iztisniti kak vinar, posebno tam, kjer se lastni stroški ne krijejo s prejemki popolnoma. Tako se namerava zvišati v železniškem prometu manipulacijske pristojbine. Kot neposredni povod za ta korak se navaja zvišanje službenih prejemkov skladiščnih delavcev, ki so v teku časa dosegli dvojno vsoto. Zastopniki državnih železnic izjavljajo, da že preje niso bile manipulacijske pristojbine v nobenem pravem razmerju z režijskimi stroški in da sedaj dostikrat ne dosežejo vsote izdatkov, odkar so se zvišali službeni prejemki. To podraženje pristojbin zadeva v prvi vrsti industrijo oziroma konumente, na katerih ramena se ponavadi vsako podraženje prevlači. Kmetijske pridelke naklada največ lastno osobe poljedelcev, vsled česar kmete nova odredba državnih železnic ne bo mnogo zadela. Enako velja tudi za one industrije, ki imajo v tovarne napeljavne lastne proge. Ker so pa taki obrati zelo maloštevilni, bode morala večina tovarn oz. njeni odjemalci plačevati povišane pristojbine. Proti tej novi odredbi se bo ugovarjalo gotovo z mnogih strani ter govorilo o oviranju trgovine in industrije. Ako pa opazujemo ogromno število pomožnega osebja na vseh naših kolodvorih, nam bo lahko umljivo, da povzroča isto tudi stroške, ki se jih seveda mora pokriti. V interesu državnih financ je pa končno finančno ozdravljenje železniškega budžeta resno potrebno, kajti ta je do sedaj znatno uplival na celotni budget in splošen deficit upliva, kot nam kažejo zadnja leta, mrtvilno na vse politično in gospodarsko življenje države.

Umetnost.

IV. jugoslovanska umetniška razstava v Beogradu. Dne 2. t. m. je podpisane posetil delegat za IV. jugoslovansko umetniško razstavo v Beogradu umetni kipar g. prof. Rok sandič iz Beograda in stopil z njimi v dogovor v zadevi udeležbe slovenskih umetnikov na imenovani razstavi.

Na podlagi dogovorov z imenovanim delegatom se je sklenilo, da se udeleže slovenski umetniki te razstave.

Pogoji za udeležbo na razstavo so:

1. Umotvori so nepreklicno do 25. t. m. na lastne stroške vposlati na naslov: »Umetniški paviljon v Ljubljani«.

2. Vse transportne stroške od Ljubljane do Beograda oziroma Sofije in nazaj plača »Glavni odbor IV. jugosl. umetniške izložbe v Beogradu«.

3. Vse do imenovanega dne doposlane umotvore presodi dne 26. t. m. poseben razsojevalni odbor (jury); od tega juryja zavrnene stvari se vrnejo pošiljatelju na njegove stroške.

4. Razsojevalni odbor (jury) se v kratkem objavi v slovenskih listih.

5. Vsakdo sme doposlati do imenovanega roka največ deset umotvorov.

6. Vsakdo, ki se želi udeležiti imenovane razstave, mora prijaviti svoje umotvore z navedbo prodajalne cene in velikosti umotvora (format z okvirjem) do 15. t. m. na naslov pripravljalnega odbora.

7. Razstava se otvori v maju ter bode trajala približno 1 do 2 meseca. — Po zaključku IV. jugoslovanske umetniške razstave se vsi umotvori razstavijo v Sofiji na V. jugoslovanski umetniški razstavi.

8. Vse dopise in prijave je pošiljati na naslov: »Priprav-

ljalni odbor za jugoslovanski umetniški razstavi« Ljubljana. V Ljubljani, dne 3. aprila 1912.

Pripravljalni odbor za jugoslovanski razstavi.

Ferdo Vesel, l. r. R. Jakopič, l. r. H. Stern, l. r. Iv. Vavpotič, l. r.

Književnost.

Nove šmarnice za letošnji mesec majnik pod naslovom:

»Šmarnice arskega župnika«,

so ravnokar izšle v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in se dobe vezane za ceno 2 K.

Šmarnice, ki so ene najkrasnejših in najbolj razširjenih šmarnic pri vseh tujih narodih, obsegajo razlago lavretanskih litanij z zelo zanimivim življenjepisom arskega župnika blaženega Janeza Vianej.

Mesec majnik je oni čas, ko se vsa zemlja odene s pomladno krasoto, in ker je ta mesec posvečen Mariji, naj tudi v vernih srcih v tej dobi vzkljeje novo cvetje ljubezni do nebeške kraljice.

Vsaka posamezna prošnja lavretanskih litanij je dišeča cvetka, katere vonj kipi do prestola najčistejše device, radi česar je razlaga ter premišljevanje teh litanij gotovo najsrečnejše in dobro izbrano sredstvo Marijinega čiščenja, ker povzdigne in užge verno srce z ognjem, s katerim je častil in ljubil Marijo njen najbolj goreč častilec blaženi Janez Vianej.

Prepričani smo, da bodo po šmarnicah, ki po svoji vsebini zaslužijo tudi prvo mesto med slovenskimi šmarnicami, posegli pridno vsi Marijini častilci.

SIMON PRAPROTNIK

stavbni in pohištveni mizar

Ljubljana, Jenkova ul. 7

priporoča svojim p. n. odjemalcem veliko zalogo vsakovrstnih

omar za led

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, delikatesne trgovine itd.

Cena najnižja, postrežba točna.

Ceniki se pošljejo na zahtevo zastoj in poštne prosto. 756

Perje za postelje in puh

3317 priporoča po najnižjih cenah 52—1

F. HITI pred Skofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Razpis službe.

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe »AVSTRIJSKI FENIKS« v Ljubljani sprejme takoj reprezentativnega, v vseh zavarovalnih strokah izurjenega

potovalnega uradnika

proti mesečni plači K 200— in z drugimi postranskimi dohodki. Prošnje z vsemi spričevali vložiti je do 15. aprila t. l.

1010

Okusite pivo iz Češke delniške pivovarne v Českých Budejovicah.

Je izborno, na plzenjski način varjeno.

3165 26

Zaloga v Ljubljani:

V. H. Rohrmann.

Zaloga: —

Postojna: Emil pl. Garzaroli;

Trnovo: Rudolf Valenčič;

Reka-Sušak: Ante Sablich;

Trst: Schmidt & Pelosi;

Pulj Lacko Križ.

ZENIT ASBESTNI ŠKRILJ

NAJBOLJŠI STREŠNIK

Zastopstvo za Kranjsko in Spodnje Štajersko:

14/1

Betonsko podjetje

Zajec & Horn, Ljubljana

Dunajska cesta št. 73.

Ne zamenjajte »ZENIT« z manjorednimi izdelki, kakor

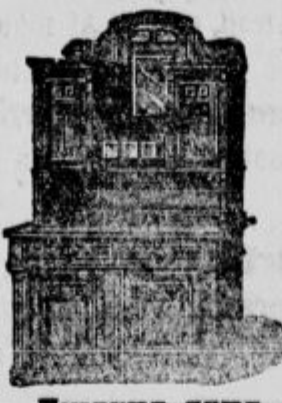
je n. pr. »Eternit«.

Zastopnik za Kranj in okolico: F. Dolenz v Kranju.

Zastopnik za Novomesto in okolico: Fr. Kaselc v Kaniži.

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11.

Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke itd.

2924

Sprejemajo se tudi opreme hote ov.

Proda se stara šola

hišna štev. 66, pritlično poslopje z obširnimi vrtni v št. Vidu nad Ljubljano.

896

Pismene ponudbe naj se vložijo do inkl. 24. aprila opoldne do 12. ure pri Krajnem šolskem svetu v št. Vidu nad Ljubljano.

Marxove email

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

pri tvrdki BRATA EBERL, LJUBLJANA.

Pozor!

Po naročilu tovarne kot njen pooblaščenec kupujem vsako množino

suhih drv plemenitega kostanja

v dolgoti po 1 m do 1,2 m v vagonih po 10.000 kg za odposiljatev v mesecih oktober, november in december t. l.

Prejšnji pooblaščenec Oskar Szauer iz Zagreba, sedaj:

Ign. Kozjek, Novi Vodmal 95 pri Ljubljani.

Wörishofen na Bavarskem

Izborni uspehi!

Kneippsko kopališče

Celo leto odprto!

Slovenec se priporoča »ilirski dvorec« (Pension Polisek) izvrstna higijenična kuhinja, snažne, dobro opremljene sobe, skrbna postrežba, električna razsvetljava. — Zmerne cene (od septembra do maja posebno znižane). — Edino slovensko podjetje v kraju! Podrobnosti daje lastnik Jakob Cebulj.

Dobro vino

je na prodaj v kmetijskih kletah; posreduje Posojilnica v Kaštelu pošta Buje v Istri.

690

Čdda se ali pa prodaja prodajalna

Pojzve se v trgovini »Pogrebnege zavoda« v P. ešernovi ulici št. 44.

1044

NAPAKA

mnoho bolnikov je, svo o bolezen pretrpeti in tarnati, kakor jo z primernim sredstvom odstraniti. Proti revmatizmu, protinu, nevralgiji in ozeblini rabimo z gotovim uspehom zdravniško priporočen

CONTRHEUMAN

bosadni znak za (montolov saliciliran kostanjev izvleček) za hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregibnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v lekarni B. FRAGNER-ja

c. kr. dvernega dobavitelja, PRAGA III, št. 203.

Pri naprejš plačilu K 1:20 se pošlje 1 pušica franco

Pozor na ime izdelka in izdelovalca!

ZALOGA V LEKARNAH.

V Ljubljani: Rih. Sušnik, Jos. Čizmar,

dr. G. Piccoli. 3117

KEILOV LAK

najboljša prevleka za mehke pod

Keilova bela glazura za umivalne miz- 90 vin.
Keilova voščena pasta za parket 90 vinarjev.
Keilov zlat lak za okvire 40 vinarjev. —
Keilov lak za slamnike v vseh barvah. —
Keilova pasta za čevlje 30 v se vedno dobi pri
Leskovec & Meden, Ljubljana.

Škofja Loka: Matej Žigon. Kočevje: Fran Loy. Idrija: Valentin Lapajne. Kranj: Franc Dolenz. Padovljica: Oton Homann. Novo mesto: I. Picek. Kamnik: Edv. Hajek. Črnomelj: Anton Zurec.

MASTIN

ki se dobiva pri vsakem trgovcu. Svetovnoznani doktorja pl. Trnkóczyja kranjski redilni in varstveni prašek za živino. Na razstavah je dobil prve medalje, od živinorejcev na tisoče zahvalnih pisem. Dobiva se po pošti, najmanj pet zavojev za 2 K 70 v.

Olimpija krema brez maščobe, lepilo prve vrste, je najboljša in najuspešnejše sredstvo za odstranjenje vsakovrstnih kožnih napak, kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1-20, veliki lonček K 2-.

Olimpija puder rožnat, bel in creme, daje licu svežo in posebno sijajno mladostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Škafulja 1 K 50 v.

Pomada za rast las krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. Lonček 1 K 20 v.

Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 vin.

Mazilo zoper ozeblin. Sredstvo zoper ozeblin. — Lonček z navodom o rabi 80 vin., tucat 8 K.

Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mesti. — Lonček z navodilom 40 vinarjev, tucat 4 K.

Lekarna Trnkóczy, zraven rotovža, v Ljubljani.
Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trgovina. — Preizkušeno lekarniško blago
Drogerijske cene. — Mastim za živinorejce. — Telefon 190 3481

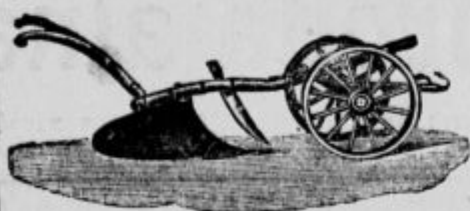
Prvovrstni, elegantni in ceni so naši čevlji.

Alfred Fränkel, roman. družba

Največje podjetje te vrste v monarhiji.

Prodajalna:

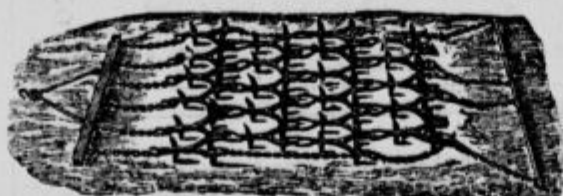
Ljubljana, Stritarjeva
ulica

Kdor potrebuje za spomlad

plug ali travniško brano

naj si ogleda veliko zalogo raznih plugov in sicer fino izdelane štajerske plugove za lahko, in močnejše za težko zemljo, dvojne hribovske plugove osipalnice, jeklene unive, zalne plugove (Sackov sistem), vseh vrst travniških bran in sploh vseh strojev za poljedelstvo po nizki ceni pri

Karol Kavšeka nasledniki

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino

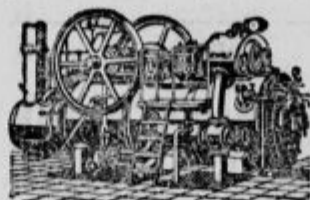
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Zahtevajte brezplačni cenik.

549

R. WOLF MAGDEBURG- BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III, Am Heumarkt št. 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem. 3438

Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 HP.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in do-
bičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 720.000 H.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, pri-
prosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. —
Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

31

Radi preogromne zaloge do 20.000

svežih spomladanskih in poletnih komadov,
kakor oblek, pouršnikov, raglanov, klobukov,
slamnikov in čepic za gospode, dečke in
otroke, ter kostumov, raglanov, mantilov, krilj
in bluz za dame in deklice, prodajam že
sedaj po znatno reduciranih cenah.

Use v zalogi do najfinejše izuršitve, nainovejšega in
elegantnega kroja vzbujajočega chica in barv.

O. Bernatovič

953

Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Elektrotehniška delniška družba

prej

1018

Kolben in dr. Praga-Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za elektriško razsvet-
ljavo in prevajanje elektriške sile. Električni obrat vseh
vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektriške železnice
in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice
vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in
hitra popravila vseh elektriških strojev od drugih tvrdk. Vse
potrebe za inštaliranje.

Miklova Zala.

Povest dr. Sketa: Miklova Zala je doživela že tretjo izdajo, kar je dokaz, kako jubi ljudstvo pripovedke svojega naroda. To zanimanje je povsem naravno. Saj spala ta povest v čas romantike, v čas bojev s krutim sovražnikom naše svete vere, v čas, ko se je naše ljudstvo borilo z mečem v roki za svoje svetinje; ne le proti turški samogoltnosti, nego tudi proti domačim zatiralcem: grajščakom.

Leta 1478. so se borili kmetje na Koroškem prav tako kakor na Kranjskem za svoje pravice, za »staro pravdo«. In pravisto leto so zopet prihruli Turki kakor povodenj v naše dežele. Posebno leto 1478. je med koroškimi Slovenci s krvavimi žrkami zapisano v spominsko knjigo. — V ta čas sega tudi povest o Miklovi Zali, ki je bil najgrozovitejši vpad v slovenske pokrajine. Kakor je po vseh slovenskih krajih še mnogo spominov in pripovedk iz turških časov, tako živi tudi med koroškimi Slovenci povest o Miklovi Zali, ki jo nam tako živo opisuje g. dr. Sket. Bila je to tužna doba naše preteklosti.

Plemenitaši so se umaknili in zapirali v svoje močno zgrajene gradove, toda kmeta, ki jim je »robotal« in pridelaval kruh, so prepustili samoobrambi. In prav ti plemenitniki naštevajo danes s ponosom svoje prade, če je le mogoče do križarskih vojsk. Toda tudi med nami Slovenci je mnogo še živčih rodbin, katerih pradedi so se borili za svojo domovino in zmagovito odbijali turške vpadе. ki štejejo tudi svoje prade do blizu 500 let nazaj. Ena takih rodbin je Serajnikova, ki v naši povesti igra velevažno ulogo. Omenjenega leta je bil praded, oče Serajnik, posestnik in starejšina v Rožu; ugleden mož, znan po vsem Koroškem, in katerega potomci živé še dandanes. Ded Serajnik gotovo s ponosom gleda iz modrega neba na zarod svojega sina Mirka in Miklove Zale. — Nadučitelj Domicijan Serajnik živi v pokoji na Ptujski gori in ima sinova Domicijana in Franca in hčerko Olgo, vsi učitelji, sin Srečko je visokošolec in Beno Serajnik je bil še pred nedavnim pevodja na Dunaju. Vsi so tudi nadarjeni godbeniki. Pa saj je bil praded Serajnik boritelj za sveto vero, učitelj ljudstva, ako prav ne v pravem pomenu besede; toda, kdor je sveta potreboval, prišel je k njemu. Ni bilo posvetovanja, ne skupščine, da ne bi oče Serajnik vodil besede. Menda je učiteljstvo vkoreninjeno v tej rodbini. Marsikaj bi bilo tedaj drugače v Rožu in Svetnah, ako bi ne bil neki Zwitter z dvema tovarišema izdal lepega Roža Turkom, ki so poleg obilih dragocenosti odvedli čez 6000 naših ljudi v sužnost in med njimi tudi Miklovo Zalo. — In to dramo obdelati za gledališki oder so poizkusili že mnogi prijatelji gledališke umetnosti, kar je dokaz, koliko sugestivne sile ima povest. — G. Skrbinešek, igralec, je bil pač prvi, pozneje Korošek g. Špícar, ki je z uspehom uprizoril igro na Jesenicah, kamor so prišli Korošci kar trumoma k predstavi in katera mu je odprla pot na deželno gledališče. Dalje je dramatisiral Miklovo Zalo neznan pisatelj za izobraževalno društvo Vič-Glince, g. dr. Köstl pa je celo napisal libreto za opero. Sedaj pa je izšla v založništvu »Katoliške Bukvarne« povsem novo dramatisirana »Miklova Zala« od slovenskega igralca Danila. Igra bo gotovo ustrezala vsem ljudskim odrom po deželi, ker je primerna tudi za male odre in dá priliko razum lepim moških ulog tudi igralcam kósati se v treh različnih važnih ulogah. — Knjižica nosi naslov: Miklova Zala. Ljudska igra iz turških časov v osmih slikah. — Po dr. Sketovi povesti spisal Anton Cerar-Danilo. »Ljudski oder«, 3. zvezek. Cena K 1.—.

Glasba.

100 Praeludia organi

je naslov zvezku, ki ga je izdal stolni regens chori g. Stanko Premerl, založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, cena K 3'80, po pošti 20 vinarjev več.

Lepe pirhe nam je naklonil g. skladatelj za letošnjo Veliko noč. Preludije so daljše in krajše; nekatere so prikladne za vstop ali konec božje službe, večina služi za medigre. Pisane so večidel na dva zistema, nekaj jih je za vajo pisanih na tri. Zastopani so vsi durovi tonovi načini do

štirih križev in peterili C; razvidni so iz indeksa, ki se nahaja na notranji strani ovitka. Pedal je po potrebi zaznamovan, fraziranje je označeno z loki. Menjava manualov je prepuščena igravcu in se ravna po forie in piano. Nekatere igre so homofonne, večina pa je tematična, a tudi v homofonih je mnogo imitacije.

Glede notranje vrednosti omenim, da so igre delo zrelega mojstra, ki ničesar ne poizkuša, marveč kar zapiše, to velja. Dalje izjavljam, da so motivi jako plemeniti, postopi glasov samostojni, gladki, dosledni, kontrapunktika zmerno moderna. Vsaka igra prinese kaj novega, značilnega, v vseh veje bister, svež duh; čudim se bogati invenciji, ki je skoro neizčrpna! Zdi se, da čujem igrati samega mojstra, čegar fantazija na orglah je naravnost gorostasna. — Igre bodo jako dobro služile v cerkvi, iz njih se pa tudi vsakdo lahko uči dobre, zdrave kontrapunktike. Slovenska cerkveno-glasbena literatura je pomnožena z odličnim delom, kakršnih je malo med nami.

Izdaja je priročna, ker ležeča, papir lep in trden, tisk izredno krasen, napak nobenih. Igre bodo šle po celem svetu, priporočam jih tehtna vsebina.

P. H. Sattner.

K OJAČENJU NEMŠKE ARMADE.

Za ojačenje nemške armade, ki je zahtevala nova nemška brambna predloga, potrebujejo večjega števila za orožje sposobnih mož. V Nemčiji nameravajo namreč ustanoviti dva nova pruska vojna zbora iz tretjih divizij na vzhodu in zahodu (pri 1. in 14. vojnem zboru). Treba bo na ta način osnovati dve generalni poveljstvi in dva divizijska štaba. V nove divizije bodo uvrstili brigade, ki so na razpolago. Vsled ustanovitve novih vojnih zborov in ureditve poveljniških razmer na zahodni meji bodo morali v Nemčiji ustanoviti tudi sedmo armadno inspekcijo. Kot jedno novih vojnih zborov pridete v pošte od divizij, ki so na razpolago, 37. v Allensteinu in 39. v Colmaru. Obe mesti boste tudi sedež generalnih poveljstev novih vojnih zborov in ste vsled izbornega položaja zelo znameniti, kar se tiče varstva nemške vzhodne in južnozahodne meje in kar kaže tudi današnja slika.

: Naročajte „Slovenca“ :

Oskrbnik

izurjen v travništvu, živinoreji in v mlekarstvu se sprejme za večje posestvo blizu Ljubljane. Ako je oženjen, bi imela žena preskrbeti kuhinjo in perutnino. Plačilo po dogovoru. Vstop 15. maja. Prednost imajo dosluženi podčastniki. — Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro „Oskrbnik“.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi
belomesnati kranjski

semenski krompir

Sprejema tudi naročila za semensko ajdo, oves, fižol, trave in vse vrste drugih semen. 751

- Zaloga pristnih domačih vin.

Slovenske narodne pesmi za citre in petje.

Priredil in izdal Iv. Kiferle v Ljubljani.

Izšli so prvi trije zvezki. Dobivajo se po 2 K v knjigarnah in pri izdajatelju v Ljubljani, Dolenska cesta 21. Izdajatelj pošilja proti povzetju. Kdor pa mu pošlje denar naprej, kar je najceneje, dobi zvezke poštne prosto. 1065

1065

40 klavirjev in harmonijev

hamer, Gzapka in Höfögel (amer. harm.), vseh vrst glasbenega

ima v velikanski izbiri izključno in edino e. kr. zapisež. strokovnjak in učitelj „Glasb. Matice“ A. Breznik, Ljubljana, Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske cerkve). Svarim pred nakupom event. falzifikatov ali slabega blaga, zlasti ker dob. pri meni vsakdo na 15 K provrsten instrument gori obroke po 10 letno garancijo. Kdor si izposodi pri meni klavir, postane tudi lastnik istega dočim je dosegla najemščina višino kupnine! Takih ugodnosti še drugje ne nudi nobena točka. Zamenjava najugodnejša. Uglasevanje in popravila točno in ceno. 1068

dvornih tordk: Bösendorfer, H. Heitzman (najboljši pianini), Stelzel orodja, strun in muzikalij

1068

C. kr. prtu.

oběna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi iznašajo nad 392 milijonov kron.

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka na življenje;

670

	meseca marca 1912	od januarja 1912
Vložilo se je ponudb	2377	7065
za zavarovano svoto	K 18,771.516'64	K 56,449.515'83
Izgotovljenih polic je bilo	2047	6112
za zavarovano svoto	16,363.090'84	50,206.426'07
Naznanjene škode znašajo	877.283'86	2,689.485'19

St. 5603.

Deželni veterinar.

Pri podpisnem deželnem odboru je oddati mesto

deželnega veterinarja

s sedežem v Ljubljani. S to službo je združena letna plača 4.400 K in aktivitetna doklada 966 K, skupno torej 5366 K in eventualno pravica do napredovanja v IV. plačilni razred, ki odgovarja VII. dijetnemu razredu državnih uradnikov. Namestitev je provizorna, postane pa lahko po enoletnem zadovoljivem službovanju definitivna.

Prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili o starosti in domovinstvu, o strokovni usposobljenosti, t. j. o dovršenih živinozdravniških študijah in o praktični izobrazbi, o neoporečnosti, kakor tudi o fizični sposobnosti, je vlagati

do 15. maja 1912.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 3. aprila 1912.

1067

Obračalec za seno, grablje za seno in žetev

Konstrukcija iz jekla in železa. Posebna specialiteta! Prihranek pri delu!

Trpežno! Lahko v obratu!

Izvirni ameriški kosilni stroji

za travo, deteljo in žito.

Najenostavnejša konstrukcija, nedosežno lahek tek, dobavlja z jamstvom za izbornu obratovanje 1062

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II., Taborstr. 71

tovarne za poljedelske in obrtne stroje.

Ilustrovani cenik št. 219a zastoj in franko. Potniki se iščejo. Zastopniki se žele.

Tovarniško podjetje

pri Ljubljani, lepa, visoka zgradba s poslopji za stanovanja in gospodarske potrebe, vrtno, travnikom in njivo,

se prodaja iz proste roke.

Vprašanja pod »5289 Priložnostni nakup« naj se dopišljejo upravi tega lista. 877

Posestvo na prodaj!

Na Gorenjskem v lepem kraju se prodaja kmetiško posestvo, ki obsega 40 oralov polja in gozdov, trdna poslopja in velik sadni vrt. Hiša po zidavi in legi priprava za trgovino. Naslov pove uprava „Slov.“. 870

Svojo
novo trgovino

papirja, pisarniških potrebščin, galanterije, pletenin, norimberškega blaga i. t. d. priporoča v najcenejši nakup

Hinko Sevar

Ljubljana
Stari trg 34.

1074

Vajenca

za krojaško obrt sprejme Fran Sitar, Ljubljana Konjuška ulica št. 2. 1064

Za cerkvena liturgična umetna dela se velečastiti duhovščini ponižno priporoča:

A. RADEJ,

1051

kipar, pozlatař, stavitelj oltarjev
Malikamen pri Rajhenburgu, Štajersko.

Lepo posestvo z gostilno

25 minut od krasnega kopališča Rogaške Slatine; poletni gostje zelo radi tja zahajajo, ker je tam najlepši razgled naokoli. Primerno je za kakega vpkojenca. Cena je 14.000 K. Posojilničnega denarja lahko ostane 4000 K. Posestvo je vse okoli hiše

Natančno se poizve pri gospodu

Franco Pirmanu,
1066
Topole

p. Rogaška Slatina, Spodnje Štajersko.

Manufakturna trgovina

Jos. Petkosić

Pri „Valvazorju“
Stari trg št. 4
Ljubljana.

Drobnina, pletenina, galanterija in dežniki.

Ana Gorec

Ljubljana, Rimska cesta 11.

Podružnica:

Marije Terezije cesta 11
pri »Novem svetu«.

Trgovina s kolesi in
posameznimi deli.
Najboljše pneumatike.
Izposojevanje koles.

1055 1

Razpis.

Kat. slov. izobraževalno društvo pri
Sv. Gregorju, p. Ortnek, Dol razpisuje
zgradbo nove društvne dvorane.

Načrti in proračun leže na vpogled v
društvenih prostorih. Društvo si pridržuje
pravico, lahko prosto izbirati med ponud-
niki, ne oziraje se na najnižjo ponudbo. —
Dražba se vrši v

1063

v četrtek dne 11. aprila 1912 ob 2. uri popoldne.

Pred dražbo je položiti 10% vadija.

Dobro vpeljana

trgovina

s konfekcijskim in drugim obla-
čilnim blagom se odda takoj
zanesljivi osebi na račun.
Ista se tudi lahko sedaj ali poz-
neje odkupi. Naslov pove uprava
tega lista.

1069

Skoro en milijon Remington pisalnih strojev

je v rabi! 1014 4

Nobenega izdelka se ni toliko prodalo!

Remington
pisalni stroji:

Normalni modeli
Modeli s tabulatorjem
Modeli za računanje
Specialni modeli

Nedosežni po vred-
nosti in kakovosti!

Glogowski & Co.

c. in kr. dvorni dobavitelj
GRADEČ, JOANNEUMRING ŠT. 8.
Telefon št. 384. Telefon št. 384.

Sanatorij „Mirni dom“

priporočan od zdravnikov, sprejema
bolnike na živcih, tudi nevarne
slučaje,
histerične, bolne na srcu, želodcu,
pa take, ki so samo okrepčanja po-
trebni. — Cene so zmerne. — Pro-
spekti na zahtevo zastoj.

Dr. Fran. Čeh, Gornja sv. Kungota
pri Mariboru.

Išče se pestunja

1032
od 14 17 let, obrniti se
je na: gospo Ludoviko
Sattler, Trst, Via Molin
granda 46. Nastop takoj!

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica št. 14

priporočajo sl. občinstvu
svojo bogato zalogo
vsakovrstnih najfinjših
in modernih

čevljev

do preklica pod
lastno ceno.

972

Sprejme se

stenograf ozir. stenografinja.

Reflektira se le na izurjeno,
spretno moč.

Sprejemajo se le pismene ponudbe
— osebne ponudbe se odklanjajo.

Ponudbe je nasloviti na: Dr. Vla-
dislav Pegan, odvetnik v Ljubljani.

1034

Kuharica

Išče službe v kakem župnišču. Naslov
pove uprava lista pod 1040. 1040

Konfekcijska trgovina

in 970 50

zavod za izdelovanje oblek
po meri

A. Kunc, Ljubljana

Dvorski trg Židovska ulica

priporoča svoje izborne izdelke

vsakovrstnih pomladnih
oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Kupujem vsakovrstno blago z dežele

kot: jajca, sveže maslo, perotnino itd.
Naslov: Ivan Suban, Gaserna 13, Trst.

Konfekcijska trgovina

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19

priporoča svojo

901

velikansko zalogo spomladnih kostumov,
plaščev in krila za dame in deklice v naj-
novejših barvah in kroju.

Velika zaloga modnih oblek
in povzdnikov za gospode in dečke.

Cene priznane najnižje, postrežba strogo solidna.

1012

Nc I 199/12—8

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. krajnem sodišču v Kranjski gori odd. I. se po prošnji lastnika Mel-
hijora Bremca, posestnika na Jesenicah št. 134 prodaja na javni dražbi zemljišče
vl. št. 482 k. o. Jesenice, obstoječe iz parcel št. 265 travnik, 267/2 njiva in 267/3 hiša.
Izključna cena za nje ugotovi se s 53.000 K.

Dražba se bo vršila dne

18. aprila 1912. ob 10¹/₄ uri popoldne pri podpisnem sodišču.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo.
Na posestvo zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez
ozira na prodajno ceno.

Zdražitelj morajo položiti varščino v znesku 10% izključne cene.
Skupilo je splaćati tekom mesec dni prodajalcu.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 in
dne 18. aprila pred začetkom dražbe.

C. kr. okrajna sodnija v Kranjski gori odd. I.,

dne 28. marca 1912.

V dobrem stanu ohranjeno

damsko kolo

in ravno tako za gospoda se po nizki
ceni odda. 1033

Ogledata se lahko vsako dopoldne
Kuhnova cesta št. 3, I. nadstr. desno.

Pod zelo ugodnimi pogoji se prodaja

hiša

z dobro idočo trgovino. Kje pove ured-
ništvo. 871

Idealno posestvo

okolu 60 kat. orolov, arondirane njive, dobra
zemlja, malo viseča južno-zahodna lega, po
dolžini ob občinski cesti, nekaj travnika,
kakor tudi 20 kat. orolov mladega gozda
na Hrvaškem (Zagorje) se prodaja najceneje
za 44.000 kron. Nobenega posloplja, naj-
boljše delavne razmere. Primerno posebno
za marjivega poljedelca, a tudi za parce-
lacijo. — Več pove oskrbništvu graščine
Peščeno, p. Končina. 1059

Malo rabljeni pi- salni stroj

961

Remington X.

najnovejši model z
vidno pisavo se
proda takoj.

Vprašanje na uprav-
ništvo »Slovenca«.

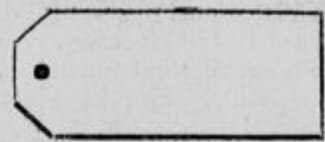
Mlad uradnik

s prima spričevali, trgov-
sko šolo in prakso, več
obeh deželnih jezikov —
strojepljiva in uradovanja

v hranilnici, želi primerne službe.
Prijazne ponudbe pod »Zanesljiv 1025«, na
upravo »Slovenca«. 1025 3—1

Privezni listki

Vsled odloka železnice
mora imeti vsaka vreča
in vsak omet etiketo z oz-
načbo namembne postaje.

Take etikete izdeluje po
najnižjih cenah Ljubljan-
ska kartonažna tovarna

J. Bonač sin, Ljubljana.

Vzorci in cene na zahtevo.

Iščem

1001

voznika

od 24 do 40 let starega neoženjenega za
prevažanje raznovrstnega trgovskega
blaga. Plačilo po dogovoru s Karolom
Šiškovč-em Črnikal, Istra.

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestaje hranilne vloge po
4¹/₄ %

brez vsakega odbitka. Obresti se pri-
pisujejo glavnici polletno. Vloge v
tekočem, giro-računu in na blagajni-
ške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila
občinam, okrajnim in šolskim od-
borom ter zdravstvenim zastopom v

4¹/₂ %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila
v zastavnih listih po

4¹/₂ %

Eskomptuje menice denarnih
zavodov in daje lombardna
posojila. Prodaja lastne pu-
pilarno-varne komunalne za-
dolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod,
ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.